

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrednosti po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2030, upravnistva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Celovcu
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Proti dobičkarstvu

V Pragi se je porušila velika nova hiša in pokopala pod seboj na desetine delavcev. Kmalu nato se je porušila druga nova hiša, ki je bila tik pred katastrofo pregledana od komisije in označena kot dobro zidana. Iz drugih mest prihajajo slična poročila in doma ko v tujini se podirajo nove hiše, ker je pretiran pohlep po denarju porušil njih temelje in omajal njih zidove. Zakaj samo dobičkarstvo je pravi vzrok vseh teh nesreč in vsi drugi nedosutki so le manjšega pomena in kvečjemu povod, da je tako hitro prišlo do katastrof.

V Pragi se je porušila največja hiša in je bila zato katastrofa največja, a nesreča sama ni nobena praška specialiteta, kakor je tudi dobičkarstvo splošen svetovni pojav, ki se je po razruševalnem delu svetovne vojne razpasel po vsem svetu. In zato boleha tudi od dobičkarstva ves svet in zato se ne pojavlja samo v stavbarstvu, temveč povsod, kjer le more pohlep po denarju omamiti svet. Če se je vsa usodnost dobičkarstva pokazala ravno pri stavbah najbolj drastično, potem je to le naravno, ker se morajo napačno ali pomanjkljivo zgrajene stavbe porušiti. Zaradi tega je tudi gotovo, da bodo oblasti dobičkarstvo pri stavbah hitro ugnale, ker je tu najbolj prijemljivo in ker ga tu ni mogoče maskirati. Tudi najbolj brezvestne komisije za prevzem stavb ne morejo nadomestiti manjkajočega betona in morajo priti hibe na dan in zato bo tu dobičkarstvo zatrto.

Veliko težavnejši pa je boj z dobičkarstvom, ki se je razlezlo po drugih panogah pridobitnega življenja in kjer ravno tako mori delavce in uslužbence, kakor se je to zgodilo pri praški katastrofi. Razlika je le v tem, da padajo pri stavbnih in rudniških nesrečah žrtve hipoma, pri pretiranem izmозgavanju ljudi pa, polagoma, zato pa v tem večjem številu. Če plačuje podjetnik svojega nameščenca tako slabo, da ta nima niti najbolj skromnega eksistenčnega minimuma, ali je to kaj drugega ko počasno ubijanje človeka? K sreči nimamo v Sloveniji dosti takih brezvestnih dobičkarjev, ali kar jih imamo, jih imamo preveč in z brezobzirnostjo jih je treba iztrebiti.

Ali imamo še drugo dobičkarstvo, ki je najbolj nevarno ravno vsled tega, ker je najbolj prikrito. Je to dobičkarstvo, ki se odeva v najslajše besede, ki slavi svoje delovanje kot vzor altruizma, ki pa dejansko uporablja vso mu zaupano politično moč le v sebične osebne namene.

So to ljudje, ki delajo, kot da bi bil zakon narave tak, da morajo vsi ljudje delati le za nje. So to ljudje, ki delajo zdražbe in intrige, samo da ostanejo na vrhu. Te ljudi ne briga, če propade vse gospodarstvo, če ne pride delavci in varčen narod na zeleno vejo, te ljudi briga edino eno, da je za nje dobro poskrbljeno.

Zgodovina naših nacionalizacij je odkrila mnogo tega dobičkarstva med Slovenci. Ali je prišlo podjetje v slovenske roke ali ne, ali so bili varovani interesi delavcev in delničarjev ali ne, vse to je bilo postranskega pomena, ker odločevala so le upravna mesta. Ne sicer pri vseh, toda le pri premnogih.

Razpaslo se je tudi med Slovenci dobičkarstvo in razbilo slovenske vrste in še danes je eden glavnih vzrokov, da ne pride do slovenskega edinstva. Maloštevilen narod smo, ki mora nujno složno delati, če hoče vzdržati svojo odlično, a nad vse izpostavljeno mesto. Ne more pa priti do sporazumnega dela, ker ga nekateri dobičkarji nočejo, ker bi potem odigrali.

Toda slovenski narod se je znal osvoboditi s svojo odlično združeno organizacijo raznih vaških oderuhov, ki so ves kmečki znoj pretvarjali v brezplodno trpljenje in zato se bo znal rešiti tudi dobičkarjev. Ne smejo ti postati gospodarji slovenskega dela in uspeha, ne sme tlačaniti dobičkarjem slovenska inteligenca, temveč najboljši v narodu morajo tudi biti gospodarji nad narodnimi dobrinami.

Zato je boj proti dobičkarstvu v največjem slovenskem interesu in naj se pojavlja dobičkarstvo na kateremkoli polju. Povsod ga treba zatreti, povsod mu napovedati boj in nikjer mu dovoliti pardona! Če bomo ta boj dosledno in pogumno vodili, potem bo stavba slovenstva ponosna in trdna palača, ki je ne bodo zrušili viharji življenja, drugače pa bo s slovensko palačo tako, ko s praško novo stavbo, ki jo je porušilo dobičkarstvo.

Za ponedeljek je sklicana seja zakonodajnega odbora. Na njej se bodo obravnavali razni predlogi, ki so mu predloženi.

Šefi strank pri kralju

r Belgrad, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Po večerajnji avdienci g. Vukičevića, predsednika radikalnega kluba, je Nj. V. kralj pozval k sebi še ostale voditelje četverne koalicije. Danes so bili sprejeti gg. Ljuba Davidović, dr. Spaho, predsednik vlade g. dr. Korošec in zunanji minister g. Marinković. S tem so te avdience končane. Stališče tako Ljube Davidoviča, kakor ostalih voditeljev je znano. G. Ljuba Davidović ga je najbolje označil nedavno v svojem govoru, ki smo ga v »Slovenec« tudi prinesli. On je mnenja, da je položaj trden, da je narodni skupščini potrebno delo, in sicer intenzivno delo, posebno kar se tiče gospodarskih zakonov. — Isto stališče zavzemajo tudi drugi voditelji četverne koalicije, ki smatrajo, da ne more imeti politika abstinence, ki jo vodi KDK, nobenega uspeha in da je v vsaki parlamentarni državi običaj ta, da se stranke med seboj razgovorijo in dogovorijo. Pribečevićemu diktatu pa se ne bo nihče uklonil. Torej je pričakovati intenzivnega skupščinskega dela.

V vladi se mnogo razpravlja o proračunu, ki je že dogotovljen in bo najbrže že pred predpisanim rokom izročen narodni skupščini. Predpisani rok je po ustavi 20. november. — Marinkovičeva vrnitev je pravtako vzbudila živahno zanimanje. — Ljuba Davidović je bil sprejet v avdienco ob 11 dopoldne. Avdienca je trajala do pol 1. Po svoji avdienci je izjavil časnikarjem: »Prosil sem za avdienco. Kralja nisem že davno videl. Nič drugega ne morem reči. Kaj sva se razgovarjala, ne morem povedati.« V vladnih krogih je rečeno, da se v dvoru ne vršijo nobene konzultacije, marveč da se samo izvršuje pregledovanje položaja. Ne gre za to, da se revidira današnje stanje, gleda se samo na dosedANJI politični položaj in se hoče dobro videti, kaj se je storilo in kaj se dela.

Popoldne ob 6 je bil sprejet v avdienco g. dr. Spaho, ki je ostal pri kralju do 7 zvečer. Takoj nato je bil sprejet predsednik vlade g. dr. Korošec, potem pa zunanji minister g. Marinković. Nobeden od njih ni dal javnosti podrobnih obvestil. G. Marinković je v svoji avdienci Nj. V. kralju poročal o svojem potovanju po inozemstvu in o svojih razgovorih s politiki zapadnoevropskih sil in o svojih uspehih.

Kaj določa grški sporazum

r Belgrad, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Zvečer se je objavil protokol, ki sta ga o svojih pogajanjih v Belgradu podpisala predsednik grške vlade v imenu grške republike in naš zastopnik zunanjega ministra v imenu naše države. Protokol se glasi:

»Njegovi ekscelenci g. Venizelos, predsednik ministrskega sveta grške republike, in g. Šumenković, zastopnik zun. ministra kraljevine SHS, sta se sporazumela, da se bo vprašanje o funkcioniranju srbske (srbsko-hrvatsko-slovenske) zone v Solunu in sploh o tranzitu in kraljevini SHS, uredilo s konvencijo iz l. 1923. in protokoli, ki so se tej konvenciji priključili.

Da bi se preciziral način priprave gotovih odredb konvencij in protokolov iz l. 1923. in da bi se uredile gotove posameznosti, katerih končna ureditev se je določila s konvencijo iz l. 1923., je grška vlada poslala vladi SHS l. 1926. pet načrtov dopolnitvenih protokolov.

Vlada SHS izjavlja, da ji bo mogoče, da grško vlado v dvajsetih dneh obvesti, ali se strinja z vsebino vseh teh načrtov ali gotovih od njih, v katerem slučaju se bo takoj pristopilo k podpisovanju tistih, o katerih se je dosegel sporazum. V slučaju, da bi vlada SHS predložila spremembo načrtov ali samo nekaterih od njih, se bo takoj pristopilo k neposredni izmenjavi stališč, če se pokaže potreba, se bo to izvršilo s posredovanjem komisije, ki se bo sestavila iz enega ali več diplomatskih uradnikov, ki jim bodo pomagali izvedenci in ki bodo predložili svoje poročilo v teku treh tednov, da bi se dosegel hiter sporazum o vseh teh točkah. Podpisani protokol

Venizelosova zahvala

r Belgrad, 13. okt. (Tel. »Slov.«) G. Venizelos je poslal zastopniku zun. ministra g. Šumenkoviću sledeč brzojav: »V trenutku, ko zapuščam ozemlje SHS, hočem še enkrat poudariti Vaši ekscelenci, koliko cenim rezultate našega sodelovanja in naglasiti vzajemno zaupanje in pristrčnost, s katero je ono obeleženo. Izvolite predložiti Nj. Veličanstvu, Vašemu vzvišenemu suverenu izraz moje globoke zahvale za živo zanimanje, ki ga je Nj. Veličanstvo blagovolilo pokazati za naša prizadevanja, ki so se storila v cilju konsolidiranja prijateljstva naših dveh narodov, ki je za naju dva bilo dragocena pobuda. Pravtako prosim Vašo ekscelenco, da mi veruje, da nosim s seboj spomine zahvale na zelo prijateljski sprejem, ki sem ga bil v Belgradu deležen. Nj. Veličanstvo in Vi sprejmite izraze moje najtoplejše zahvale. Venizelos.«

Marinković v Belgradu

r Belgrad, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Popoldne se je z orient-ekspresom pripeljal zunanji minister g. Marinković. Časnikarjem je izjavil, da jim ne more dati nikakih podrobnih obvestil. Na kolodvoru so sprejeli zunanjega ministra g. dr. Šumenkovič, zdravstveni mi-

ništer g. Čeda Mihajlovič, gradbeni minister g. Ingjelinovič, češkoslovaški poslanik g. Šeba, bolgarski poslanik g. Vakarevski, številni poslanci, višje uradništvo zun. ministrstva in mnogoštevilni Marinkovičevi prijatelji. Priredili so mu pristrčen sprejem. G. Marinković se je z vsemi dolgo razgovarjal ter se jim zahvalil za njihov sprejem.

Zunanji minister g. Marinković je bil sprejet takoj od predsednika vlade g. dr. Korošca in se je z njim nad dve uri razgovarjal.

Kino v finančnem odboru

r Belgrad, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Finančni odbor je imel danes dopoldne sejo. Najpreje se je sprejelo sporočilo odseka za prošnje in pritožbe. Nato je odbor obravnaval uredbo o taksah na kinematografsko podjetje. Uredba je bila največ potrebna radi prečanskih krajev, kjer so skoro istega značaja kakor gledališča, v katerih se ne pije in ne je, kakor je to slučaj v Belgradu. Poslanec Dubrovič je prosil, da se oproste taks vse kinopredstave za srednješolsko mladež. Poslanec Smodej je obsojal slabe filme. Zahteval je kontrolo nad filmi, ki so nemoralni in opisujejo zločine. Take filme je sploh treba prepovedati. Pravtako je govoril poslanec Jovanović, nakar je bila uredba sprejeta.

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Celovcu račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Gre le za verska vprašanja

č Zagreb, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Danes se je nadaljevala škofovska konferenca. Za javnost se ni izdal noben komunike. Vsi člani konference so popolnoma molčeči. Kljub temu so se Vašemu dopisniku z najmerodajnejše strani zanimali vesti, ki jih prinašajo nekateri zagrebški listi o dozdnevnom obravnavanju političnih vprašanj. Pravtako se je demantiral »Obzorje«, ki pravi, da je jasno, kakšno stališče bo škofovska konferenca zavzela nasproti političnim razmeram z ozirom na pisanje »Osservatore Romano« o HPS. Z najmerodajnejšega mesta se zanika, da bi imela pisava »Osservatore Romano« kako zvezo s tem. Škofovska konferenca obravnava versko-cerkvena vprašanja. Konference so se danes končale. Jutri se bodo še izdelala besedila za navodila posameznim organizacijam in zasebnikom, ki so se v verskih zadevah obrnili na škofovsko konferenco. Kakor je Vaš dopisnik zvedel, se ne bo o konferenci izdal noben komunike.

V zvezi s škofovsko konferenco je zanimivo zabeležiti, da vsi zagrebški listi delajo pritisk na škofo proti HPS. Poudarjajo pa, da škofovska konferenca ne bo smela zavzeti nobenega stališča proti HPS, dozdnevno radi tega, ker je prišel iz Rima mig, da se ne sme proti HPS ničesar podvzeti. V zvezi s škofovsko konferenco je značilen oster napad »Večera«, ki piše proti papeževemu nunciju ter pravi, kaj da ima ta tuji državljan iskati na konferenci hrvatskih škofov in da je verjetno, da je nuncij v intimni službi dr. Korošca.

KDK ne praznuje desetletnice države

č Zagreb, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Pribečevićeve izjave o proslavi prebitja solunske fronte so izzvale pri rje govih pristaših velike nezadovoljstvo. Pribečević si ponovno prizadeva, da bi svoje pristaše prepričal o upravičenosti teh korakov. Zato je napisal v »Riječi« uvodnik pod naslovom »Sporočilo«. V njem ponavlja stare ugovore proti proslavi. Pravi, da se je proslava izvršila v znamenju sablje. Radi tega bo inozemstvo zelo slabo sodilo to proslavo. Morda jo bo razumelo kot pretnjo. Take proslave, pravi dalje Pribečević, ni priredil noben narod, niti Francozi, ki so znani kot vojaški narod. Iz vsega članka se vidi, da Pribečević obtožuje Francoze radi njihove obrambe domovine in radi njihovega dozdnevnega militarizma. V nadaljnjem se Pribečević prizadeva, da bi prepričal svoje pristaše, da KDK ni mogla prisostvovati proslavi radi tega, ker bi se to smatralo kot nekaka štafaža današnjemu režimu. Zato KDK ne bo prisostvovala tudi proslavi desetletnice obstoja naše države in je treba, da se vsi pristaši KDK, ki mislijo, da bi morali prisostvovati proslavi, spomnijo, da s tem svojim korakom podpirajo delo današnje vlade.

Macedonci se streljajo

v Sofija, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Med pristaši Protogerova in Mihajleva je prišlo danes opoldne v sredi mesta do krvavega obstreljevanja, pri katerem je padlo več kot 50 strelcov. Ubit je bil Macedonec Spasov, ranjen pa je bil Macedonec Trajkov, odlični pristaš Protogerova, proti kateremu je bil atentat očitno naperjen. Tudi neki slučajno mimoidoči šestdesetletni mož, ki je bil nekoliko podooben popu Hristovu, vsled česar se je mislilo, da je bil atentat naperjen proti popu Hristovu, je bil tako težko ranjen, da se dvomi, ali bo ozdravel. Lahko pa so bili ranjeni trije neudeleženi pasanti, med njimi turški ataše Kjerren beg. Atentatorji so pobegnili.

Z ozirom na novi atentat v Sofiji med Macedonci so vsi bolgarski listi strogo zavzeli stališče proti poskusom, da bi se macedonska streljanja popensla direktno v Sofijo.

Merežkovski v Zagrebu

č Zagreb, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Danes ob 9 je prisel v Zagreb ruski pisatelj Merežkovski v spremstvu soproge Sinaide Hippus. Nastanil se je v »Esplanade«. Pen-klub je skupno z Društvom hrvatskih književnikov in Hrvatsko matico priredil Merežkovskemu svečano večerjo v »Esplanade«. Pojutrišnjem bo Merežkovski v Olimp-kinu priredil predavanje, za katerega vlada veliko zanimanje.

Geopolitika o Jugoslaviji

Največja nemška geopolitična revija »Geopolitik« prinaša v svoji oktoberski številki članek Arpada Töröka o jugoslovanskih rodovih in njihovi državi. Clankar podaja kratko zgodovino sodelovanja med Srbi in Hrvati, nato pa prehaja z opisom posameznih narodov na jedro jugoslovanskega vprašanja. Jugoslovansko vprašanje ni vprašanje države, ampak samo njene organizacije. Vprašanje torej ne obstoja v tem, ali naj Jugoslavija v dosedanjih mejah ostane ali naj se razdeli, ampak v tem, kakšna naj bo njena politična ureditev. Ta pa je zelo odvisna od političnih in geografskih lastnosti posameznih narodov.

O Slovencih pravi, da tvorijo 11% državnega naroda. Vsled svojega geografskega položaja so bili vedno prisiljeni iskati zveze z vzhodnimi slovanskimi narodi, ker bi bili sicer izpostavljeni italijanskim oziroma nemški politični ter kulturni ekspanziji. Ker niso v preteklih dobah imeli lastne državnosti, niso prizadevali novi državi posebnih težkoč. Hrvati pa to morda daje pisec 27% državnega naroda. V Dalmaciji imajo naravno zvezo s svetovnim gospodarstvom. Toda tudi srednjeevropska tendenca zanje ni brez pomena. Oni so naravni nasprotniki Italije. Geopolitična lega Hrvatov ni pripravna za samostojno državo, imajo pa lahko svojo geopolitično individualnost. To individualnost je zgodovinska in kulturna posebnost naroda še podkrepila. Sicer so že pred tisoč leti izgubili državno samostojnost, vendar so ohranili državni značaj svojega ozemlja. Tudi so še nadalje gojili svojo narodno kulturo, rimskokatoliška vera pa jih je ostro ločila od pravoslavnih Srbov. Šele neposredno pred vojno so začeli z jugoslovanskim gibanjem.

Srbom daje 62%. Razmerju Srbov proti Hrvatom in Slovincem bi bilo 6:3:1. Pisec prištevajo k Srbom seveda vso Bosno in Hercegovino, Crnogoro, Srem in Vojvodino. Naravna zveza Srbov do svetovnega gospodarstva je deloma Donava, deloma Solun. Srbski narod torej ni orientiran nasproti Adriji, ampak Egejskemu morju. Pa tudi srednjeevropski vplivi so močni. Zgodovinsko spada srbstvo v bizantinsko kulturno območje. Poleg verstva je ta slučaj glavna ovira do sporazuma s Hrvati. Tudi pri njih je bila specifična jugoslovanska ideja razmeroma pozno rojena, ker so bili Srbi pod ruskim vodstvom popreje bolj panslavistično orientirani.

Nato prehaja clankar na jugoslovansko centralistično ustavo. Po njegovem mnenju jugoslovanski narodi za to ustavo ob sprejemu niso bili še zreli in bi bili preje zreli za federalizem. Zato je vstalo med Hrvati močno federalistično gibanje. S srbske strani pa se je začelo agitirati ne samo za edinstveno, ampak za velikosrbsko državo. Pristaši te ideje bi bili celo pripravljeni odpovedati se nekaterim delom države, da bi svoj ideal uresničili. Török je mnenja, da tiči v Srbu neka naravna želja po moči. Ta zmožnost je dobila največji izraz v državniku Pašiču. Ker pa je Jugoslavija hitro prišla do moči in se je teritorij bistveno razširil v enem stoletju šestkrat povečal, se je ta želja le še stopnjevala.

Nato prehaja na ustavo iz l. 1921. in na težave, ki jih je ustava povzročila, ter na notranjopolitične boje, ki so nastali. Velikosrbska ideja se ni inkorporirala v nobeno politično parlamentarno stranko. Vsi Srbi so bili zainteresirani na ohranitvi dosedanjih državnih mej. Bili so se, da bi federalizem sčasoma kak kos odtrgal. Edinstvena država se jim je zdela edino in najvarnejše sredstvo, ki daje jamstvo, da se sadovi zmagne plodonosno naložijo. Bilo je tudi mnogo idealistov, ki so mislili, da pride do enega naroda, ki bo preje dozorel in bil sposoben dvigniti nacionalne moči zunaj in znotraj države in tako povečati veličino in silo jugoslovanskega naroda.

Pisec navaja podrobno zadržanje hrvatske opozicije, združeno z usodo Stjepana Radića; njegovo propagando v inozemstvu; njegovo sporazum z radikali; njegovo odpuved na republikanizem in federalizem. Radić je z vstopom v vlado in s priznanjem ustave rešil hrvatsko vprašanje in prišel do spoznanja, da se trajno brez Hrvatov ne more in noče vladati. Radić pa je pripravljati svoji lastni vladi neprestane težkoče in uprizarjal večne krize. Ko je l. 1927. po volitvah ostal izven vlade, je spremenil svojo taktiko, začel očititi vladi hegemonizem in ropanje nesrbskih krajev. Nato navaja razloge, ki so dovedli do umora v narodni skupščini in prehaja na jedro jugoslovanskega vprašanja.

Ali je to vprašanje narodnostno? Vsi narodi imajo močno individualnost in politično voljo do veljave. Hrvatska Radićeva stranka je sicer postala kmetska stranka z agrarnimi zahtevami, a je ostala kljub temu hrvatska, ker hočejo Hrvati veljati kot politična individualnost. Ne gre za program in ideologijo stranke, ampak za narodnost. Vsaka individualnost pa mora imeti pred seboj konkreten cilj, v katerem se razodeva, živi. Pri Hrvatih more ležati ta cilj samo na državnopravnem ozemlju, da bo dobila zadoščenje njihova narodna individualnost. Hrvatje torej stremijo za državno-političnim uveljavljenjem. Pisec je mnenja, da bo ta individualnost ostala brez ozira na vladni ali opozicijski značaj stranke in da bo prišlo do velikih sprememb v Jugoslaviji.

Zeppelin bo danes v Ameriki

v Newyorku, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne ob 8.30 je brezžična brzovjaka naznanila, da se nahaja zrakoplov »Grof Zeppelin« sredi poto med Azorskimi in Bermudskimi otoki. Vreme je dobro, veter piha s severovzhodne smeri. Zrakoplov do dosegele Newyork morda v nedeljo dopoldne, če bo ugodno vreme trajalo dalje. V Lake Hurstu je že vse pripravljeno za sprejem zrakoplova. Priprave so prav ameriške. Tako si je 15 amer. časopisnih agentur nalašč preskrbelo lastno brzovjavo z Lakehurstom, da bi čimprej mogle javiti vest o prihodu zrakoplova.

Newyork. Ob 13. se poroča: »Grof Zeppelin« nadaljuje svojo pot z zmanjšano hitrostjo, ker so žice leve stabilizacijske plošče poškodovane. Izvršila se je zasilna poprava, da se more hitrost zrakoplova zvišati na normalno mero.

Položaj »Zeppelin« se ob 9. uri newyorškega časa označuje s 33 stopinjami severne širine in 45 stopinjami zapadne dolžine. Brzovjavo izjavlja, da se nahaja zrakoplov na direktnem potu proti Kapu Hadderas. Nahaja se sedaj 1350 milj vzhodno od Charlestonea.

*

Zeppelinov polet v Ameriko je svetovni dogodek prve vrste. Ameriško vojno in civilno letalstvo nestrpno čaka na obalah onstran Atlantskega oceana. Svetovne, zlasti pa nemške radijske, telefonske in brzovjavne centre sprejemajo z mrzlično nestrpnostjo vsako

vest o poletu, ki naj vzpostavi redni potniški in trgovski promet med Evropo in Ameriko. V svetovnem časopisju se je že vnela polemika, ali je Zeppelinov polet namenjen napredku človeške civilizacije, ali pa oznanjuje mir, da pripravlja vojno. Kajti polet služi vojni demonstraciji in zrakoplov naj bi bil pripraven, da nosi v bližnji bodočnosti v svojem trebuhu mesto pošte in potnikov smrtonosne bombe. Nemčija zopet slavi triumf razvoja svoje tehnike, ki bo svet prisilila, da bo Nemčijo uvrstil med polnovredne in visoko spoštovane člane evropske družine. Zeppelin naj služi ožjemu spoznavanju med narodi, njegova pot v Ameriko je torej izključno idealna.

Bodi kakorkoli! Tega ni mogoče zbrisati, da bodo šele bodoča desetletja pravilno presojala pomen tistih dni, ko so junaki tehnike in drznosti leteli, začenši z Lindberghom, iz Amerike v Evropo oziroma obratno. Tudi je že danes jasno, da se zračnim cestam pripisuje bodočnost. Insularni položaj Anglije n. pr. je izgubljen in s tem odlična okolnost, ki je iz male Anglije v eni sami fronti proti morju napravila veliki angleški imperij in svetovnega gospodarja. Premagana je daljava, premagani so viharji in sanje prednikov prehajajo v golo realnost. Če so pa Nemci v tej tehniki razmeroma zelo visoki in če je na to okolnost s poudarkom opozoril Briand, je sedaj tudi ne-diplomat precej dognano, da bo v bodoče tehnika tudi v diplomaciji odločevala.

Še dvoje hiš je v nevarnosti

v Praga, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Število mrtvih še vedno raste. Tekom včerajšnjega dne so potegnili izpod razvalin zopet 5 mrtvecev. Eden od težko ranjenih je v bolnici umrl. Število mrtvih znaša torej 39. Domneva se, da leži pod razvalinami še 10 do 15 delavcev. Reševalna dela so dospela že pod cestno črto, samo ob sosedni hiši ležijo ruševine še zelo visoko, ker jih ni bilo mogoče odstraniti radi nevarnosti, da se podere tudi ta hiša. Na mestu nesreče se še vedno zbirajo velike množice ljudstva. Žrtve bodo najbrže pokopali v turek, vendar se ne bo vršil skupen pogreb. Od dosedaj izkopanih žrtev je pristojnih 5 do 10 v Prago, 18 je tujecev, dočim ostalih še niso mogli spoznati. Preiskava na mnogih praških zgradbah je pokazala, da obstoji še pri dveh zgradbah nevarnost, da se porušita. Nadaljnje delo je bilo tam ustavljeno, dokler a ne izvršijo potrebne varnostne odredbe.

Praški župan dr. Baxa je izdal na prebivalstvo Prage poseben oklic, v katerem pravi: Še danes stoji Praga in češkoslovaška javnost pod utisom strahovite nesreče, ki je odmevala tudi v inozemstvo. Gre za nesrečo izredne dalekosežnosti. Čutili ste sočutje za žrtvami in njihovimi ubogimi družinami. Tudi jaz izrekam v imenu mestne občine najgloblje sožalje vsem družinam, katerim zagotavljam, da bo občina storila vse, da se njih trpljenje olajša. Župan zagotavlja, da se je mestna občina praška pečala davno pred nesrečo o vzrokih slavnih nesreč in opozarjala merodajne kroge na nevarnost nesmiselne stavbne podjetnosti. Zadnjič je poslala 5. okt. spomenico vla-

di in vsem poslanskim klubom. Občina je tudi izdala cirkular na stavbenike in jim naročila, naj previdneje postopajo. Občine torej po njegovem mnenju ne zadene nobena krivda. Občina bo skrbela za nesrečne družine, dala sama denarno pomoč in organizirala denarne prispevke.

Zakonodaja ni nič prida

Praga, ob 12.30. Število mrtvih pri nesreči na Poriču se je danes zvišalo za nadaljnje 4 žrtve. Po cenitvi listov znaša sedaj število mrtvih 39 do 45. Pospravljalna dela so dosegla že vrhne kleti. V spodnjih kletih, do katerih upajo priti jutri, se verjetno nahajajo še nadaljnji mrtveci. Ker je verjetno, da se bo sosedna hiša podrla, so že danes razkopali požarni zid. Pogreb žrtev, ki so pristojne v Prago, bo v turek na stroške mestne občine. Ostale mrtvece pa bo mesto na svoje stroške odpravilo v domovinske občine, da se tam pokopljejo. Opustil se je prvotni načrt, da se vse žrtve pokopljejo skupno ter se utemeljuje ta sklep s tem, da svojci želijo, da se pogreb izvrši tiho, vendar se zdi, da je temu vzrok tudi strah pred komunističnimi demonstracijami. Inženerska zbornica je izdala objavo, v kateri poleg stavbnega reda obtožuje tudi ostalo češkoslovaško zakonodajo. Objava zahteva, da se takoj novelira zakon o pospeševanju gradnje in da se dosedanje ugodnosti zakona podaljšajo. Praški mestni magistrat poskuša v svoji izjavi dokazati, da je mesto svojo kontrolno dolžnost izvršilo.

no organizirani delavci in nameščenci več kot 20 strok so že sklenili, da bodo pripravili celokupno delavstvo brez ozira na strokovno zvezo in politično smer, da se bo boj vodil solidarno. Iz stavke ostane izvzet samo del delavcev v elektrarnah. Telefonske zveze pripuščajo vodstvo stavke samo za uradne razgovore. Prehrano stavkajočih in njihovih rodbin je prevzela socialistična mestna uprava Lodza in mestne uprave bližnjih industrijskih mest, ki bodo delavce prehranjevale v skupnih kuhinjah. Nevarnost, da se stavka razširi na vso Poljsko, je vsako uro večja. Danes dopoldne je korni poveljnik prejel v Varšavi že instrukcije za eventualne vojaške ukrepe.

Italija se prilizuje Ameriki

v Milan, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Obletnico odkritja Amerike so v Italiji na višje povelje praznovali s posebno pozornostjo, pri kateri je Mussolini z ozirom na novo francosko-angleško akcijo posebno naglašal negovanje odnosov nasproti Ameriki. Mussolini je italijanskemu letalskemu generalu de Pinedu podeljeno ameriško odlikovanje porabil za to, da je poslal ameriški poslaniku zelo laskavo zahvalno pismo. Pristavil je: »Ameriški letalci, ki bodo v kratkem premagali daljave, bodo približali Ameriko in Italijo drugo drugo tudi na duševnem polju.«

Ostri Lloyd George

v London, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Na zborovanju liberalne stranke v Yarmouthu je Lloyd George v svojem programnem govoru označil nadaljevanje zasedbe Porenja za kršitev določene pogodbe. Izjavil je tudi, da je angleško-francoski mornariški kompromis najtemnejši dogodek po vojni. Italijo strašiti je nespametno, Ameriko strašiti pa je prava blaznost.

Horan dobil spis v ministrstvu

v Pariz, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Quai d'Orsay se je sedaj odločil, da objavi polno resnico o senzacionalni tatvini tajne okrožnice o angleško-francoskem mornariškem dogovoru. Parlamentarni poročevalec »Intransigeant« Deleplanque je na Quai d'Orsayu prejel okrožnico z dodatkom in jo oddal Horanu. Listine je dal Deleplanqueju konzul prvega razreda De Noblet od tiskovnega oddelka. Oba sta se shajala vsak dan in sta bila med seboj prijatelja. Tako je nekega dne De Noblet izročil listine svojemu prijatelju s pripombo, da se spisi tičejo mornariškega dogovora. Rekel mu je: »To sicer niso senzacije, vendar pa lahko s tem napišeš dobro dokumentiran članek. Listine se bodo objavile šele pozneje. Deleplanque je o tem pripovedoval tudi Horanu in mu rekel, da je pripravljen dati dokumente Horanu na razpolago. Horan je obljubil s častno besedo, da jih ne bo objavil.

Pilsudski se boji Rusije

v Bukarešt, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Kakor javljajo romunski listi, ki šele sedaj komentirajo obisk Pilsudskega v Romuniji, je Pilsudski mnenja, da pomeni Rusija večjo nevarnost za Poljsko kakor Nemčija. Na Poljskem obstoja splošna želja, da se odpravijo težkoče z Nemčijo. Odpraviti je še mnogo ovir, predvsem sovražstvo prebivalstva v Poznanju proti Nemčiji in Rusom prijazno mišljenje poljske reakcije. Pilsudski je prepričan, da se bo poljsko prebivalstvo zavzelo za sporazum z Nemčijo. »Adeverul« z neko rezervo pristavlja, da odnošaji Poljske k nekemu zapadnemu zavezniku niso več tako iskreni in kategorični, kakor so bili prej.

Šramek okraden

v Praga, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Namestniku ministrskega predsednika Šrameku je bila ukradena torbica z listinami. V njej se je nahajal seznam onih oseb, ki se naj predlagajo za amnestijo ob priliki proslave desetletnice obstoja češkoslovaške republike. Polzvedovanja so dosedaj ostala brezuspešna.

Komunisti na zatožni klopi

v Dunaj, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Proti 13 komunistom, ki se na predlog drž. pravdnikstva v Dunajskem Novem mestu nahajajo v preiskavi, se bo izvršilo postopanje radi veleizdaje ob priliki 7. oktobra in sicer, kakor se zdi, na podlagi propagandnih spisov, ki so jih nekoliko dni popreje zaplenili v Badenu.

„Vrata zvestobe“

v Budimpešta, 13. okt. (Tel. »Slov.«) V Šopronju se bodo jutri z velikimi slavnostmi v prisotnosti ministrskega predsednika Bethlena odkrila »vrata zvestobe«. Vrata naj bodo spomin na ljudsko glasovanje l. 1921. o pripadnosti Šopronja k Madjarski. Šopronj je takrat z majhno večino glasoval za Madjarsko.

Carica Dagmar v agoniji

v Kodanj, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Zdravstveno stanje ruske cesarice vdove Dagmar se vidno slabša, tako da kodanjski listi izražajo skrb, da se je bati katastrofe. Cesarica, katero oskrbujeja hčerki Keenija in Olga, ne zapušta več postelje in se trajno nahaja v polspanju.

Berlinski šahovski turnir

v Berlin, 13. okt. (Tel. »Slov.«) V današnjem tretjem kolu je postala igra Niemci—Capablanca po 16 potezah remis. V igri Spielmann—Rubinstein je moral Rubinstein po 30 potezah odstopiti. Tartakover je premagal Tarrascha. Zelo trdovratno sta igrala Retti—Marshall, igra pa je bila po 6 urah prekinjena, v položaju, ki daje Marshallu še več možnosti za remis.

v Milan, 11. okt. (Tel. »Slov.«) Paroplovno društvo namerava graditi nove ladje. Tako namerava Cosulich v Trstu zgraditi dva nova parnika po vzoru »Saturnica«.

Dne 16. in 17. oktobra bo v Trstu posvetovanje o češkoslovaških tarifnih na jadranska pristanišča v zvezi z ureditvijo tarifov med Hamburgom in Trstom.

Hmelj

v Nrnberg, 13. okt. (Tel. »Slov.«) Dovož hmelja 50 bal, ravno toliko je bilo prodanih po cenah: tržni hmelj 160, Hallertau 190 do 200. Rozpoloženje neizpremenjeno mirno.

Žito

Budimpešta. Tendencia: medla. Pšenica: okt. 26.34—26.38, zaklj. 26.28—26.30, marec 28.74—28.76, zaklj. 28.74—28.76, maj 29.48—29.42, zaklj. 29.42—29.44. Rž okt. 25.42—25.38, zaklj. 25.38—25.40, marec 27.66—27.56, zaklj. 27.56—27.58. Koruza: maj 29.66—29.64, zaklj. 29.62—29.64, julij 30.40—30.26, zaklj. 30.26—30.28.

Novosadska vremenska napoved. Oblačno in deževno v vsej državi. Zmerni vetrovi v raznih smereh. V severnih krajih precejšen padec temperature.

Dunajska vremenska napoved. Mrzlo. V severnih Alpah se bo morda zjasnilo, v južnih Alpah pa bo oblačno in deževno.

Kako gledajo Angleži na nas

Kuhar — London, v oktobru.

Naši dragi mladi prijatelji so me vprašali lansko leto na Oljski gori, kako stališče da zavzemajo Angleži nasproti nam, in kakšnega naj zavzemamo mi nasproti njim.

Isto vprašanje sem stavil sedaj nekaterim angleškim prijateljem, ker je Odprto pismo Wickham Steeda na Nj. Vel. kralja, in ki ga je objavilo »Review of Reviews« 16. septembra, obrnilo nekaj angleške javnosti dol proti srednji in vzhodni Evropi. Če bi hotel povzeti vtise, bi jih lahko opredelil takole: za mnoge naša država sploh ne obstoja; za druge, ki so studirali geološko karto Jugoslavije, je naš problem ekskluzivno matematičen. Toliko imate narodnega bogastva, toliko bi bilo treba investirati denarja, toliko bi neslo dobička vsako leto. Ti bodo v odgovor izračunali, koliko dobička smo zamudili tekom desetih let notranjega nerada. Če jih vprašam, kaj mislijo o naši ustavi, bodo rekli, da je nje trgovska vrednost majhna, a da kljub pomanjkljivosti dovoljuje čedne dobičke. Ako jih zaprosim za mnenje o Radičevi tragediji, bodo s svinčnikom izračunali, koliko milijonov funtov je narodno gospodarstvo zgubilo s streli v skupščini. Če se nagne pogovor na hrvatsko vprašanje, začne takoj govoriti o izdelovanju en gros slanine in svinjskih konzerv po Vojvodini in Slavoniji, kar bi neslo mnogo dobička, ker so v tej branži Nemci veliki konzumenti. In čudili se bodo, zakaj relativno bogate hrvatske banke še do danes nimajo filijalk povsod v Stari in Novi Srbiji. Če se osmelim in jih povprašam, kaj mislijo o sredstvih, ki bi nam pomagali iz naše bede, bodo, kakor mi je pred leti Lord Rothermere raztolmačil svoje ideje, poiskali gospodarski centrum države, ga zvezali s programi v Slovenijo, Hrvatsko in Srbijo, ter potegnili od tam štiriporočno železnico do morja, kjer bodo postavili pristanišče. In potem bodo »delali denar«. Ta razred trgovcev in finančnikov, ki je ustvaril britski imperij in ki nosi vidno blagostanje v Sudan in v Kenjo in v druge afrikanke kolonije, nam ni nesimpatičen. To so zidarji. Ni dvoma, da bi se njihov denar začel iztekati tudi v našo državo ter jo oplodil, ako bi samo našli ugodne prilike in dvojno garancijo: garancijo udobnega dobička, in garancijo mirnega in stalnega dela. Denar se boji krajev, kjer vedno diši po nemirih.

Madjarska propaganda, kateri se je posrečilo uloviti lorda Rothermere in z njim vplivno skupino konservativnega časopisja, se je med drugim posluževala tega argumenta: Jugoslavija ne zna izkoristiti svojih naravnih zakladov. To, potem pa še sličnost socialne opredelitve v obeh državah, zadostuje, da pridobi angleškega politika, ki ne ve, kam bi zastavil svojo ustvarjajočo energijo, in ki bi rad reformiral celi svet po receptu britskega imperija, to zadostuje, pravim, da pridobi angleškega politika za mnogo bolj interesantno madjarsko tezo. In če se k temu argumentu še pridruži skoroda desetletno neproduktivno politiziranje Hrvatske, »bivšega dela madjarske krone«, potem je odgovor od naše strani težaven.

Član Labour-stranke, ki ima denarne interese v svinčnih rudnikih v Mežici, in ki je naravno nervozen vsled neprestanih notranje-političnih zapletljajev v kraljevini troimenega naroda, studira politični položaj zelo bistro. On se je takole izrazil: »Hrvati imajo upra-

vične pritožbe, samo oblika, v katero so jih zavili, je nesprejemljiva. Ko bi naša stranka bila zavzemala v Angliji isto stališče, bi se danes ne bila prekoračila dve desetini zastopnikov v parlamentu. Bolnik, ki se pritožuje o bolečinah ter svojeglavno odklanja vsako dobro voljo, ta nima želje, da ozdravi. Zdi se mi, da imajo gotovi deli Kraljevine to kronično željo, vedno ostati v položaju bolnika.«

Mislilim, da nam ta vrsta angleških ljudi ne more in ne sme ostati indiferentna. Zopet sem našel druge poznavavce Evrope, kakor se sami radi nazivajo, in kar so v resnici tudi, ker rekdo kdaj se bo Anglež, ki potuje, zmotil v svoji sodbi. »Awful soads«, mi je rekel, strašne ceste imate! Avtomobil jih ne more zmagati. In v najlepših pokrajinah nimate hotelov, da bi se v njih človek umil počteno in naspal. Ti vidijo rešitev vseh težav v zidanju prometnih potov, katere bi si osvojil avto, ki bi zanesel v vse gorske kraje udobnost in denar. »Koliko denarja bi lahko pri vas naredil hotelirski sindikat, ki bi riskiral nekaj denarja ter opremil Jugoslavijo s komfortom. Poleg tega bi pa pospešil potovanje in ljudje bi se pomešali in sprijaznili in mesto politiziranja bi narod izbral gospodarsko temo za svoje razgovore.« Pri tem bi Srb prav lahko ostal Srb, Hrvat Hrvat in Slovenec Slovenec. Škoda Bog varuj imenovati Angleža! Njega še danes Anglija ni podvrgla. In če ga vprašam, kdaj bo škotsko vprašanje za njega povoljno rešeno, bo odgovoril: Kadar bomo škoti popolnoma avtonomni, in bomo poleg tega še vladali v Londonu. In škot se je vrgel na to z vso vneto. In ni čuda, da so skoroda vsi večji državniki Škotije in da so večje banke v City pod vodstvom Škotov. To jih pa čisto nič ne ovira, če pridejo Angleži v Škotsko igrati golf in streljati »grouse«. On jim stavi lepe gradove in hotele na razpolago. Pomešati se v intenzivni gospodarski konkurenci, medtem ko ima vsak pred očmi, da hoče ohraniti svojo ožjo domovino ter služiti veliki domovini z vneto ljubosumnostjo.

Zdi se mi, da bi bilo popolnoma napačno, ako bi angleško mnenje nasproti nam pojmovali samo pod temi več ali manj utilitarističnimi vidiki.

Anglež je v globini srca zelo sentimentalni in zelo lirichen. Kdor trdi nasprotno, ne pozna angleške duše. On ljubi na svoj tih rezerviran način svojo družino, svojo hišo in svoj gradič, svoje hribe in svoje zelene trate. In ta ljubezen ga goni ven v svet, da bi ustvaril še lepši dom za svoje drage. On je karitativen kot je malokateri narod. On je tudi zmogel globokega prijateljstva, iskrenega, nesebičnega prijateljstva, ki ga veže na bitja izven njegove domovine. In ta iskrenost se kaže v zunanji politiki, akoravno se pripeti, da je osenčena po sebičnosti, katere se pa do sedaj še nobena diplomacija ni mogla otestiti.

Anglež mnogo potuje, saj je po celem svetu doma. In ni je zemlje na svetu, kjer bi ne našli kakega Angleža, ki si je izbral za svojo »hobby«, za svoj sport, ljubiti in skrbeti za to njegovo drugo domovino. Maroška kriza pred dvema letoma nam je pokazala, da je Abd-El-Krim imel pri sebi angleške prijatelje; razcefranje turškega cesarstva nam je odkrilo po celi Arabiji in Mezopotamiji razne kapetane Lawrence in Mac Leighe, ki so desetletja živeli med arabskimi nomadi

Janko Mlakar:

Radio - po ceni

Odkar sem se izdal, da sem strokovnjak v stvareh, ki se tičejo radia, nimam več miru. Raznovrstna vprašanja, ustmena in pismena, kar dežujejo name. Saj bi človek ukaželjnim radovednežem rad odgovarjal, če bi bili z odgovorom zadovoljni; pa niso.

»Razlaga izrazov «radioamater» in «amaterfotograf» me ni zadovoljila. — Vneli ste me za radio, zdaj mi pa še povejte, kako pridem poceni do aparata. — Vaše navodilo za lastno-ročno sestavo radia je pomanjkljivo. Prosim natančnejšega.«

Ti stavlji se ponavljajo v vsakem pismu, kakor refren v pesmi.

Upam pa, da bodo ti »refreni« ponehali, kajti svest sem si, da bodo pojasnila, ki jih hočem v naslednjem podatki, vsestransko zadovoljiva.

O dejstvu, da nosijo amaterfotografi in radioamaterji svoje »amaterje« na diametralno nasprotnih straneh, sem toliko predmisleval, da se mi je število sivih las pomnožilo. (To je namreč ugotovil moj mali prijatelj Prasko, ki ima vse moje sive lase prešleste; sicer pa rajši ležem v grob s sivimi lasmi, kakor s temnimi.) Stvari sem pa le prišel do dna, in to je poglavitno.

Amaterfotograf se zato ne imenuje fotografamater, ker postane človek najprej amater, to je ljubimec, potem šele fotograf. To dokazuje vsakdanja izkušnja. Amaterfotografi so večinoma turisti ali pa — zaljubljenici. Turist kolovratni »po gorah in planinah, po mestih in dolinah«, kakor poje narodna pesem, ter se pri tem zaljubi v lepo naravo. Rad bi jo vedno gledal. Zato si nabavi fotografirni aparat in »jemlje gor« vse, kar se mu dopade. Iz ljubezni do gora postane planinec fotograf; torej najprej ljubimec ali amater, potem šele fotograf. Zato nosi amaterja spredaj.

Pri zaljubljenju je stvar ista, samo s tem razločkom, da je predmet njegove ljubezni živ. Fant se zagleda v dekle in postane tako amater. Kakor planinec gore, tako bi tudi tak amater vedno rad gledal svojo ljubo, če ne »in corpore« (v resnici) pa saj »in effigie« (v sliki). Zato si tudi on kupi fotografski aparat in fotografira svojo »ljubezen« na vse načine in od vseh strani; od spredaj, od zadaj, kako sedi, stoji, kako se smeja, zeva itd. Postal je najprej amater, potem še le fotograf, zato tudi on nosi svojega amaterja spredaj.

Pri radioamaterjih se pa vrši ta razvojni proces ravno narobe. Koliko jih je zabavljalo čez radio! Ko so pa začeli na lasten aparat poslušati, so radio vzljubili, in čim dalje ga poslušajo, tem bolj ga ljubijo. Bili so torej najprej posestniki radia, še le potem so ga jeli ljubiti, še le potem so postali ljubimci — amaterji. Zato jim pravimo radioamaterji, ne pa amaterradiji.

Seveda bi marsikdo rad postal radioamater, pa se boji stroškov. Najraje bi imeli, da bi jim kdo aparat podaril. Žal, da je v tem pogledu »popraševanje« vedno večje kakor »ponudba«. Zmeraj je namreč več tistih, ki radi kaj zastoj vzamejo, kakor onih, ki radi zastoj dajo. Ta nedostatek bi se vsaj nekoliko omilil, če bi se lepa navada, dajati ob slavnostnih prilikah darilo v toliko prirojila našemu času, da bi se obdarovancem dajali v prvi vrsti radioaparati. To jim bo tudi najbolj ugajalo.

Prosim vas, kaj ima tak-le novorojenček od pogač in drugih dobrih stvari, s katerimi ga botri obdare in katere drugi snedo, medtem ko dobe sami v usta — cucelj? Naj mu dajo rajši radio! Kak mir bo potem vladal po hišah, kjer se namakajo, perejo in suše plenice. Kadar bo otrok zajokal, kar slušala na ušesa, pa bo takoj utihnil!

Tudi kot birmansko darilo je radio najpriljavnejši. Kajti z njim se birmancu odpru bogati viri znanja in lepe zabave. Če boste birmanca vprašali, kaj želi, bo po mojem pre-

Ljubljana 14. I. m.

Ljubljana 14. I. m.

Kaj je moderno!

P. MAGDIČ
LJUBLJANA

ter s turbanom na glavi pomagali šejkom vladati po puščavah. Danes sedijo po Turkestanu in po Kitajskem ti pijunirji vsepovsod, srečni in veseli v »sportu«, ki so si ga sami izbrali. Ko je lansko leto šla učenjska komisija v jedro Brazilijske gor po amazonski reki, je našla tam med Indijanci starega angleškega polkovnika, ki je stavil svojo modrost divjakom na razpolago. Sedanja velika petrolejska vrednost Mezopotamije, ki je središče vse britanske petrolejske moči, se naslanja na dolgoletno prebivanje med šejki v planjavah okrog Bagdada in po gorovju gor do Kurdistan in do perzijskega platoja, avstralskega bogataša d'Arcyja, ki je zapustil svoje milijonske ovčje črede in svoje palače, si navezal turban okrog glave ter šel med Arabce, potrošil tam svoje milijone in svoje zdravje.

Tako najdemo tudi mnogo sodobnih politikov, ki so se z iskreno ljubeznijo navezali na kako narodnost v širšem svetu, ter temu svojem sportu žrtvujejo svoj denar in svoje življenje. »Eni redijo konje, drugi lovse pse, tretji pa so iznašli Bulgare.« Tako se je govorilo pod Gladstonom, ko je liberalna stranka dobesedno iznašla Bulgare ter si potem stavila kot življenjsko nalogo, da jih osvobodijo. Verske sekte najprej potujejo tja z ljudskimi kuhinjami, muzikaličnimi instrumenti in s tovari svetih pisem. Nato se vrže na predmet aktualnosti časopisje, in potem pride »City«, ki pokupi koncesije in prosi vlado, da jih varuje.

Grki imajo tako svoje velike prijatelje, ki so grkofili iz nesebičnega sportnega duha; tako jih imajo Romuni; Poljaki so zadnje čase dobili strastnega zagovornika v poetu in pisatelju G. K. Chestertonu. Tako jih imamo tudi mi, in Wickham Steed in Seaton Watson sta med največjimi. V očigled dejstva, kakšno moč ima Anglija v svetu, da se brez Anglije v svetovni politiki ne zgodi in ne sme zgoditi ničesar, in da mi svoje suverenosti ne bomo obdržali, če bo protivna Anglija, bi bilo zelo važno, če bi se z obema rokama naslonili na te naše velike prijatelje, med katerima ima osobito prvi neprecenljiv ugled v zunanjem ministristvu. Iz tega stališča je dr. Mačkov odgovor v Hrvatu na »Odprto pismo«, katerega smo omenili zgoraj, naravnost nezaslišan ter je voditelja HSS definitivno postavil na nivo političnega trubadurja.

To prijateljstvo moramo gojiti in nasvete, ki od te strani prihajajo, prijateljsko in v dobrem duhu sprejemati na znanje. Zdi se, da je v zunanjem ministristvu frankofilska struja

Vam pove prekrasna razstava najnovjših jesenskih in zimskih modnih novosti za dame in gospode

Našo nedeljsko razstavo in cene v izložbah naj si ogleda vsakdo!

zelo močna, odkar je to ministristvo prevzel Sir Austren Chamberlain. Vidno znamenje za to orientacijo je tudi imenovanje Sir William Tyrella, dolgoletnega tajnika Foreign Officea, za britanskega veleposlanika v Parizu. Drugi dokaz je ponesrečeni pomorski pakt med Anglijo in Francijo, katerega so pa zrušili amerikanofilski interesi. Francija je pa naša naravna prijateljica. Ne bi škodovalo, če bi mi indirektno profitirali od frankoangleškega prijateljstva, ko nam je zunanja pomoč pri-čo italijanskega obkroževanja tako neobhodno potrebna.

Stališče, ki ga naj mi zavzamemo. Odgovor je tudi sedaj težak. Rekel bi, da bi bilo nam koristno, ko bi iskreno z a u p a l i v one angleške prijatelje, ki so si izbrali za svoj sport, da nas ljubijo iskreno in nesebično, in ko bi poslušali tudi nasvete onih, ki bi radi zidali ceste in se vozili z avtomobili ter postavljali hotele po naši divni deželi. Tudi one, ki govorijo o številkah ter čakajo z nemirom v srcu na oni dan, ko bo jugoslovanski narod pustil politiko profesionalnemu politiku, sam pa začel iskati gospodarski centrum v državi, katerega bo zvezal z železnicami na vse kraje in odkoder bo vozil domače produkte ven na svetovni trg.

Hvalevredne

so prednosti stalno gorečih Zephir-ivornice, ki grejejo z 10 kg drva skozi 24 ur eno sobo ter so higijenične in poceni. Večje tipe grejejo enako 3—4 sobe

Zahtevajte brezplačen opis od
Zephir-ivornice peči. Subotica
Samoprodaja za Ljubljano
Breznik & Fritsch
Varujmo se slabih ponarejanj.

pričanju vsak rekel: radio. (Pri letošnji birmi je boter dobil na tako vprašanje tak odgovor. Boter je bil pa vesel, da si ni birmanec »poželel« — avtomobila!)

Znano je, kako si ljudje včasih belijo glave, kaj bi dali nevesti za poročno darilo, prav tako je pa tudi dejstvo, in večkrat zelo neprijetno, da dobe neveste pogosto darila, s katerimi ne vedo kaj početi.

Tako je dobila neka zaročenka v dar krasno, da naravnost dragoceno opremo za šivanje, vse čisto srebro, svila in baržun. Žal, da ni vedela z njim kaj početi. Odnosla je sicer rekord v plavanju, v skoku na daljavo je zaostala za zmagovalko samo 5 cm in 9 mm, žogo je pa pri neki tekmi brenila tako daleč, da so komaj z daljnogledom videli, kam je padla, toda ženska ročna dela so bila zanjo španske vasi. K sreči je njen ženin, vpoštevajoč razmere, obiskoval štiritedenski tečaj za pletenje, kroj in belo šivanje; tako je našlo poročno darilo vendar le svojo uporabo.

Zgodilo se je pa že, da se je zaročka vsled poročnega darila razdrla.

Neka nevesta je imela dvanajst teta iz različnih kolenov. Vsaka izmed njih ji je dala kot poročno darilo, kar je smatrala za najpotrebnejše za mlad zakonski par, namreč lepo opremo za dojenčka, to pa kar v šestih izdajah. Ker je bilo tet dvanajst, je dobila nevesta dvaindesetdeset oprem. Ko je ženin videl ta poročna darila, je izprva mislil, da namerava njegova zaročenka otvoriti trgovino s perilom za dojenčke. Kakor hitro je pa zvedel, da je ta grmda plenice za njo »najpotrebnejše« poročno darilo, je pobegnil in ostavljena nevesta je sredi plenice žalostno pela: »Njega ni...« Rajši je žrtvoval celo dežnik, ki ga je bil pozabil, kakor da bi se bil vrnil.

Jaz mislim, da bi se bila ta zaročka vse veselje končala, če bi bila nevesta dobila namesto 72 oprem za dojenčke, 72 radioaparatorov. Zato veljaj kot najpriljavnejše poročno darilo lep radio. Mlada žena bo z njim tešila otroke, moža pa privezala na dom, da ne

bo ponočeval in zapravljaj po gostilnah, kavarnah in barih.

Vem pa, da jih je veliko, ki bi radi dobili radio poceni, a so že krščeni, birmani in poročeni. Vsem tem svetujem, da si zgradi aparat sami. To ne stane mnogo denarja. Potrebna navodila najdemo po raznih strokovnih knjigah in časopisih. Jaz hočem omeniti samo to, na kar so dotični avtorji popolnoma pozabili.

Če si vajen mehaničnih del, ti gotovo zadostuje orodje in material, ki ga priporočajo strokovnjaki. Ako je pa edino orodje, ki ga poleg peresa, svinčnika in radirke še znaš rabiti — jedilno, namreč žlica, nož, vilice in zoborebec, potem potrebuješ razen priprave, ki jo rabijo večji radioamaterji, še to-le: nekaj litrov arnike, 5 m leukoplasta, 10 kg (rajši več ko manj) karbolnega bombaža, zavarovalno polico za nezgode, člansko izkaznico bolniške blagajne in dežnik.

Morda bo kdo mislil, da pretiravam, pa ne. »Ruperto crede experto« (verjemi izkušenemu Rupertu), pravi pregovor. V tem slučaju sem Rupert jaz, ki sem bridko občutil blagodejne vplive arnike, bombaža in leukoplasta, ne le v gorah, ampak tudi (glej »Moj radio«, III) pri montiranju sestavnih delov radia.

Začni pa na vsak način gradnjo aparata s tem, da se vadiš zabijati žrebce v steno. Kadar si že tako napredoval, da med desetimi udarci s kladivom zadeneš le štirikrat prst mesto žreblja, se kar loti antene. Lahko si prepričan, da boš že pri montiranju stikala porabil gotovo polovico manj poprej omenjenih zdravil, kakor sem jih porabil jaz, ki zadenem prst v desetih slučajih najmanj enajstkrat.

Kar se tiče anten, je najcenejša okvirna. Vzemi star okvir, v katerem ni več slike, če pa je, jo pa odstrani. (Tudi nov okvir je poraben, samo da je prazen.) Ta okvir ovij nagosto in debelo z žico; najboljša je bodeča, ker se elektroni nanjo nabraše love. Tudi na-

Kaj je novega

Koledar

Nedelja, 14. oktobra. 20. pobink. Kalist, Gavdencij.

Ponedeljek, 15. oktobra. Terezija, Avrelija, Brunon. — Solnce vziđe: ob 6.23 in zaide ob 5.09.

Zgodovinski dnevi

14. oktobra: 1873 je prišel v Ljubljani izhajati »Slovenec«. — 1809 sta avstrijski cesar Franc I. in Napoleon sklenila tkzv. dunajski mir. — 1915 je Bolgarija napovedala vojno Srbiji. — 1907 so se na vseučilišču v Sofiji vpisali samo trije akademiki. Večina dijakov je odšla v Beograd, Prago in Zagreb. — 1895 se je v Zagrebu otvorilo narodno gledališče. 1889 je bil imenovan za lavantinskega škofa dr. Mihael Napotnik. — 1829 so s z mirom v Odrinu osvobodile balkanske kneževine. — 1874 se je otvorilo ljubljansko realčno poslopje. — 1758 je general Daun premagal pri Hochkirchnu Friderika Velikega. — 1813 se je pričela bitka pri Lipskem. — 1846 se je rodil avstrijski državnik Kazimir Fel. Badeni.

15. oktobra: 1812 so se Francozi pričeli umikati iz Moskve. — 1880 so dogotovili katedralo v Kölnu. — 1908 se je v Hercegovini pričelo vstaško gibanje. — 1476 so se Turki, ki so bili plenili po celem slovenskem delu Koroške, zopet združili ter odšli mimo Grabštajna in Mohlič v Podjunsko dolino in potem na Stajersko. — 1915 je Anglija napovedala Bolgariji vojno. — 1837 se je rodil češki filozofski pisatelj Josip Durdik. — 1869 se je otvorilo v Beogradu narodno gledališče. — 1905 se je v Beogradu otvorilo vseučilišče. — 1869 se je v Ljubljani otvorila dramatična šola. — 1905 se je Norveška proglasila za monarhijo. — 1890 se je otvorila železnica Radgona—Ljutomer. — 1877 so Rusi premagali turškega generala Mukhtar pašo. — 1844 se je rodil slovenski pesnik Simon Gregorčič. — 1914 se je na podlagi čl. 14 ustave izdala novela I. k obščemu državljanstvu zakoniku, ki se je predvsem tikala dednega prava. — 1686 se je rodil škotski pisatelj Allan Ramsay. — 1844 se je rodil filozof Friedrich Nietzsche. — 1852 je umrl pričetnik nemškega telovadnega gibanja Fried. Ludwig Jahn.

Osebnosti

★ V srednješolsko službo so sprejeti: Ivan Sajevic, Just Hvala, dr. Mirko Hribar, Vlasta Sterle, Franc Uršič, Leon Detela, Antón Smrdelj in Ivanka Cimerman. Od teh je Franc Uršič nastavljen na III. drž. gimnaziji, Leon Detela pa na realni v Ljubljani.

★ Srebrna poroka. V Dvorskem pri Rajhenburgu je praznoval v krogu svoje rodbine in sorodnikov župan in bivši nar. poslanec g. Škoberne s svojo soprogo Marijo, roj. Ravlen srebrno poroko.

★ Dr. Matej Justin, Vižmarje, ne ordinira od 12. do 28. oktobra.

Ostale vesti

★ Pezor na položnice! V današnji številki našega lista prejmo položnice za obnove naravnostne vsi p. n. naročniki dnevne izdaje »Slovenca«. Prosim v interesu reda, da se te položnice poslužijo vsak, ki ima kaj za-

stanka na naročnini ozir. še nima plačane iste za mesec oktober. Sredi prihodnjega tedna se namreč ustavi pošiljanje lista vsem zamudnikom, ki dotlej ne bodo storili svoje dolžnosti.

★ Vozni red na progi Grobelno—Rogatec. Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani je že dne 15. maja 1928 določilo, da vozita v zimskem času, t. j. od 1. oktobra t. l. dalje vlaka št. 8135 in 8136, to sta ista dva vlaka, ki ju dandanes zahteva okrajno glavarstvo Šmarje pri Jelsah. Ta prvotni dobri načrt je ravnateljstvo spremenilo le na pismeno prošnjo občin (Rogatec, Rogaska Slatina itd.) in korporacij, ki so zahtevale, da naj vozita tudi v zimski dobi mesto vlakov št. 8135 in 8136 vlaka št. 8133 in 8138. Ravnateljstvo torej ni brez povišanja spremenilo svojega prvotnega načrta, ampak le zato, da je ugodilo izraženi želji. Obenem objavlja ravnateljstvo, da je predlagalo nadrejeni oblasti zopetno spremembo voznega reda na progi Grobelno—Rogatec v zmislu sedanjih novih zahtev.

★ Novi sejmi v Kamniku. Počeniš z dne 18. decembra, to je z drugim torkom meseca decembra bodo v Kamniku vsak mesec drugi tork sejmi, ker je občina dosegla dovoljenje šestih novih živinskih sejmov, ki se morajo kakor že omenjeno vršiti vsak drugi tork v mesecu. Dosedanji seji dne 20. januarja, 12. marca, 9. junija, 24. avgusta, 15. septembra in 4. decembra odpadejo. Letos pa se na dan 4. decembra še vrši sejem. Ako pa de sejski dan na praznik, se vrši dotični sejem prihodnji delavnik.

★ Avtozveza Ziri—Gorenja vas—Škofja Loka. S 1. oktobrom se je upostavila zopet avtozveza Ziri—Gorenja vas—Škofja Loka in obratno. Avto odhaja vsak dan ob 4.30 iz Zirov ter vozi k prvim vlakom; iz Škofje Loke odhaja ob 16, ob nedeljah in praznikih pa ob 13.

★ Radio abonente obveščamo, da se bodo začeli počeniti s 15. oktobrom tečaji ob 19 in predavanja ob 19.30 zvečer. Sprememba se je izvršila vsled želje številnih abonentov.

★ Leva Tolstega proslava v Radio-Ljubljani bo danes popoldan v sledečem sporedu: 15.30 1. Glinka: »Zvezda severnjaka« in Čerpin: Romance, poje ga. Kunova, sestra svetovno znane pevke Liepkovske. 2. Lev Nikolajevič Tolstoj ob stoletnici, predava vseučiliški profesor dr. Grivec. 3. Ga. Nablocka, članica kr. gledališča recitira Tolstoj: Ana Karenina. 4. Beethoven: Lunina senata, klavir dr. A. Dolinar. 5. Glier: Romance in Ja, teba pocelovala, poje ga. Kunova. 6. Lahka godba. S. Tolstoj: Koliko zemlje rabi človek, prednaša g. Rogoz, član kr. gledališča.

★ Železniškim upokojevcem in vdovam. Železniški upokojevcem in vdove z rdečimi legitimacijami se opozarjajo, da se bodo za leto 1929 prolongirale železniške legitimacije za režijsko vožnjo po naslednjem redu, in sicer v mesecu oktobru: dne 22. na Jesenicah, 25. v Novem mestu, 29. na Zidanem mostu in 30. v Celju; v mesecu novembru: dne 5. v Ptuj, 6.—10. v Mariboru in 12.—17. v Ljubljani; od 19.—21. proge Ljubljana—Postojna, Ljubljana—Vrhnika, Ljubljana—Škofja Loka, Ljubljana—Kamnik in Ljubljana—Kresnice. Te postaje pošljejo zbrane legitimacije na direkcijsko v Ljubljano. Legitimacije se morajo predložiti 14 dni pred dnevom prolongacije. Vsakdo mora priložiti odrezek o prejetju pokojnine. Skrbite, da pravočasno vsake svoji najbližji postaji predložijo legitimacijo in odrezek, da potem postaja lahko pravočasno odpošlje skupno vse legitimacije na pristojno mesto. Provizijonisti, miloščinarji in nezgodni rentniki naj si v svojo korist preskrbe nove sli-

ke, da ne ostanejo do izstavitve novih legitimacij brez njih. Čas, do kdaj morajo predložiti svoje listne legitimacije, se bo objavil pravočasno. — Društvo železniških upokojevcov.

Velika nesreča pri gradnji tovarne

V petek, dne 12. oktobra, malo pred 8 zvečer se je podrl med delom betonski strop pri gradnji nove tovarne »Kranjske tekstilne družbe« na Gorenji Savi pri Kranju. Strop je s seboj potegnil v globočino štirih metrov tri delavce. Od teh sta Miha Mencinger iz Rogasvecev — Prekmurje in Josip Trusk iz Desaniča, okraj Pregrad — Hrvatska — težko poškodovana. Eden je dobil hude poškodbe na prsnem košu, drugi ima poškodovano hrbtenico. Andrej Zekanič iz Ljubla, okraj Biograd — Dalmacija se je manj poškodoval na glavi. Ponesrečencem je nudi prvo pomoč zdravnik dr. Edv. Globočnik, rešilni avto iz Kranja pa jih je nemudoma prepeljal v ljubljansko bolnico.

Nesreča pa se je pripetila radi tega: Delavca Peter Kikec in Ivan Koncet sta z železnimi vagončki dovažala od mešalnega stroja material za betoniranje. V vagonček pa sta mesto predpisane ene mešanice naložila tri in ga preobtežila. Ko sta to pripeljala na mesto, kjer so iz vagončkov odlagali material, vagončka nista mogla obrniti tako, da bi se mešanica mogla stresti po betonski plošči, ampak sta prevrnila vagonček na betonsko ploščo, katera pa ni mogla vzdržati prevelike obteženosti in se je vsled padca v velikosti 7 × 1.25 m udrla. Na tej plošči so bili nameščeni zgoraj imenovani ponesrečenci, da so v samokolnicah prevažali beton na mesta, kjer so ga rabili. Ko se je betonska plošča udrla, je s seboj potegnili delavce.

Vest o nesreči se je takoj raznesla po okolici in na kraju nesreče se je v kratkem času zbrala ogromna množica radovednega občinstva.

Mrtvec v kleti

V petek popoldne ob 4 je našel v Kranju arhitekt stavbenega podjetja »Slavec«, ki je prišel z delavci v svrhu renoviranja pristave g. Mayerja na pristavo, v kleti mrtvo truplo. Preiskava je ugotovila, da je to Jurij Grašič iz Trstenika, občina Predvor, vdovec, star 57 let, po poklicu zidar. Omenjenega so pogrešali že od meseca junija l. l. Skoro gotovo gre za nesrečo. Grašič je bil zaposlen kot delavec pri Pernušu. Ker v mestu ni imel stalnega stanovanja, je prvo noč prenočil pri mizarjem mojstru Grosu, drugi dan so ga še videli, naslednji dan pa je izginil brez sledu. Bil je precej podvržen alkoholu in je bržkone v takem stanju hotel prenočiti na Mayerjevi pristavi. Ker so bila vrata na pristavo zaklenjena, je hotel priti skozi okno v šupo. Pri tem pa se mu je radi premale pazljivosti dogodila nesreča, da je padel v 7 m globoko klet, kjer so ga našli šele sedaj, ker od meseca junija ni bil nihče v kleti. Njegovo truplo so prenesli v mrtvašnico kranjskega pokopališča.

Obstrelil ga je

V četrtek, dne 11. oktobra zvečer, so fantje v Sv. Križu ob Krki pri nekem sosedu lčkali koruzo. Pri tem so pomagala tudi de-

Gamma

ustavlja izpadanje las. O dosedanjem uspehu pričajo množestvilna zdravniška potrdila kakor tudi mnoga zahvalna pisma. Dobi se v vsih lekarnah in drogerijah.

Po Gammi

zrasto na plešasti glavi ponovno lasje.

Gamma

odstranjuje perhaj in maščobo iz las.

kleta. Radi nekega dekleta je prišlo med fanti do prepira tako, da je Janez Zlobko domov grede svojega telmeca Franca Grameca obstrelil s puško in ga zadel v noge. Poškodovanega Grameca so takoj spravili v bolnico.

Kdor išče, ta najde...

Stara navada je, da za ličkanje koruze kmetje ne najemajo ljudi, pač pa to zvečer in ponoči opravijo z zastojnimi delavci proti nagradi v pijači in cigaretah. Zalostno pa je dejstvo, da ravno kriminalna statistika v tem času beleži največ preteptov in telesnih poškodb na deželi. V sredo 10. oktobra je imel posestnik Jože Kežman v Malem Obrežu pri Dobovi pripravljeno koruzo za ličkanje. Poleg domačih fantov iz Malega Obreža so prišli tudi fantje iz Gaberja in Mihalovca. Med delom je že Jože Veble iz Gaberja kot vodja svojih fantov izzival ostale. Vendar so treznejši fantje ostali mirni. Ko je bilo delo končano, pa je Veble zunaj hiše ponovno izzival Mihalovčane. Mislil je, da ima še svoje tovariše za pomoč. Ker pa so njegovi tovariši že odšli, sta Alojz Gašperin in Jože Furlan iz Mihalove pretepla izzivača tako, da je Veble obležal smrtnonevarno poškodovan na glavi. Prepeljali so ga takoj v bolnico v Brežice, vendar je njegovo stanje trajno resno.

★ Izkopavanja v Dalmaciji. Zagreboški oblastni odbor je sklenil, da se v kratkem prično izkopavanja starin v Ninu in Biogradu ob morju v Dalmaciji. V Ninu prično najprej z izkopavanjem kraljevih dvorcev, v Biogradu pa z odkopavanjem bazilike, v kateri je bil kronan zadnji hrvatski kralj domačin Dimitrij Zvonimir. V Biogradu bodo poleg tega zgradili še narodni muzej.

★ Tifus in škrlatinka v Senti. V Senti je izbruhnila epidemija tifusa in škrlatinke. Dosedaj so ugotovili 20 slučajev tifusa in 17 slučajev škrlatinke.

★ Velika železniška nesreča se je te dni pripetila v Obrenovcu. Na postaji sta trčila osební in tovorni vlak, ko so potniki že izstopili. Mrtve je bil sprevoznik Radomir Jovanović, štirje potniki pa so bili hudo ranjeni. Poškodovani sta bili obe lokomotive in štirje vagoni.

★ Letalska nesreča v Novem Sadu. V četrtek popoldne se je pripetila na novosadskem letališču letalska nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala nobenih človeških žrtve. Letalo »Breguet XIX 415 se je dvignilo s pilotom poročnikom Nikolo Periščem in opazovalcem poročnikom Ivanom Kniblerjem v zrak, da poleti k letalskim vajam v Zaječar. Ko je letalo doseglo višino 800 m in letelo nad mestom, je motor naenkrat odpovedal in letalo je padlo na tla. V višini 400 m se je pilotu posrečilo, da je spravil letalo še v ravnotežje, toda nekaj sekund nato je pričelo letalo zopet padati. Letalo je s krili obviselo na strehi Pasteurjevega zavoda, dočim se je propeler zaril v zemljo. Kakor po čudežu sta ostala oba letalca nepoškodovana, letalo pa se je popolnoma razbilo.

★ V smrt zaradi družinskih razmer. V Senti se je predvčeršnjim ustrešil 19 letni Milenko Čirič, sin uglednih staršev. Milenka je bolelo razmerje, v katerem so starši živeli, in ko sta se predvčeršnjim oče in mati zopet sprla, je stopil v sosednjo sobo in si pogнал kroglič v glavo. Bil je takoj mrtve.

profesorskem društvu — loteriji »Ratne štet« in za pogorelece in poplavljenice.

2. Neizplačane honorarje in razlike ter suficit poplavljenega fonda — za spomenik »Neznanemu siromaku«.

3. Prispevke in akcije raznih zadrug in fondov — za črne maše in vence »Neznanemu siromaku«.

Hm! Profesionalni idealisti so pač teatralični. Rogovilijo venomer: trudimo se — trudite se — trudijo se.

Mar vas vprašamo, mi narod, kaj delate? »Po čim dajete vstopnice za kategorije??«

To — gospodje! To notira na kulturni borzi.

99 = 1.

Saj se še dobro spominjamo, kako je bilo, ko smo se bili protidržavni. Neprerenoma so leteli kurirji iz Vatikana — kakor v »Revizorju«: Kurirji... kurirji... kurirji... in nas hujskali proti državi. Človek klerikalec še ponoči ni imel miru: kurirji, kurirji iz Vatikana in so te hujskali...

Obhaja me državotvorna groza ob teh spominih.

Hvala Bogu, da se je odločila napredna fronta za Lazarjevo nebesko carstvo! Naj jim bo sladka tolažba milost episkopatska in vatikanska!

Toda!

Toda — zares je pastirjem še danes ljubša ena izgubljena ovca kot devet in desetdeset pravičnih... Mi smo hodili v državotvorne kurze v Prokuplje in Leskovac; na-

Vsak stori sebi veliko dobroto, ako mesto šampona uporablja

Gamma-milo

za izmivanje las. Dobiva se v vseh zadevnih trgovinah.

vija se lažje kakor gladka, ker se bolj prstov prime. Take žice leži vse poino po naših gorah še od vojske sem. Vzameš jo pa tudi lahko s kakšnega obestnega plotu, za kar ti bodo zelo hvaležni vsi, ki tam mimo hodijo, in pa paglavci, ki uhajajo črez plot na vri sadje rabutat. Nato nasadi okvir na lesen podstav, za kar je vsak kos lesa dober, in antena je narejena. Tako okvirna antena ima zlasti to prednost, da ne sprejema nikakih, tudi najmanjših motenj.

Ako pa hočeš napeljati sobno ali podstrešno anteno, moraš biti na vsak način član kake bolniške blagajne. Zakaj, če padeš s stola, mize ali lestve ter se pobiješ, imaš vsaj zdravniška zastoj. Priporočam pa tudi vsake-mu prav toplo, da se zavaruje preje proti nezgodam. Ako se ti potem posreči, da se ponesrečiš in se pošteno polomiš, si lahko z nagrado, ki jo dobiš za polomijo, kupiš lep večceven aparat.

Seveda najidealnejša antena je visoka, kajti ta sprejema vse mogoče motnje. Pri njenem montiranju pa potrebuješ poleg bolniške blagajne in zavarovalne police za življenje in nezgode še dežnik. Najboljša bi bila stara rdeča kranjska »marela«. Pri napenjanju visoke antene moraš namreč v visočino, na streho, stolp ali pa visoko drevo. Ako padeš pri tem delu n. pr. s stolpa, ne boš nikdar več poslušal radia. Zato vzemi na taka vzvišena mesta s seboj dežnik, da ga lahko rabiš kot padalo. Ker med padcem ni časa za odpiranje, ga imej med delom kar razpetega in privezanega za hrbet, pas ali vrat, kakor ti je bolj priročno.

Ko je antena postavljena, začni z aparatom. Vem, da si radioamaterji zgrade najprej radio, potem se le napeljejo anteno. Toda, ta pot je napačna.

Prosim, kaj imaš od aparata, če se pa pri montiranju antene — ubiješ? Na tvojo, s trudom zgrajeni radio poslušajo potem tvoji dediči. Najprej naj stoji torej antena, nato se še le loti aparata.

Vso preostalo arniko, bombaž in leukoplast, sploh vsa zdravila, kolikor jih nisi porabil pri anteni, lahko zdaj z mirnim srcem spraviš. Kajti pri sestavljanju aparata samega se ti ne more nič zgoditi; k večjemu, če si pričinil, ali kakor pravimo po domače, »prilotaš« prst namesto žice, a tudi to je malo verjetno. Saj se kaj takega niti meni še ni pripetilo! Morda zato ne, ker nisem še nikdar v svojem življenju »lotal«. Da boš ceneje izhajal, si izprosi v kaki znani prodajalni prazen zabojček, potrebno žico za vezi in tuljave si naberi po gorah in plotovih; vse drugo pa, kakor n. pr. transformatorje, kondenzatorje, potencio-metre itd., pa kupi v prodajalni. Dobiš jih morda tudi popolnoma zastoj pri radioamaterskih znanih, ki izdelujejo aparate na debelo in imajo vedno dosti take nerabne šare. Nato izvrta v zabojček potrebne luknje, vanje pritrdi posamezne sestavne dele, jih zveži in radio je gotov.

Morda ti ne bo pel, toda to je postranska stvar; poglavitno je, da si prišel poceni do radia.

Mariborski pomišljaji

Penzionirani nacionalizem.

»Marburg, mei' Marburg...«

Sicer imamo dva nemška lista; pa nikar nič slabega ne mislite! S prvim diše in piše desno krilo Nacije; z drugim živi in mre levo krilo Nacije. Cast in slava Naciji!

Toda včeraj je šel fantič mimo Cirilove tiskarne — prokleta in razbita bodi v imenu Nacije! —, šel fantič in jedel kruh in klobaso.

Nonadoma: hrup — krik — jo!

Fantiča so obkolili, izpulili mu papir, da je klobasa padla prav v tisto oljnatu tekuro, ki jo polivajo po Koroški cesti. Zmagovito so zavihleli pregrešni papir, ki je bil masten od klobase: bil je letak za kino, natiskan v slovenskem in nemškem (!!) jeziku...

Tako je Maribor za las ušel nemški nevarnosti.

V imenu Nacije: »Marburg! R-r-ruht!«

Plemenita gesta.

Neznanemu siromaku.

Začeti za kolektivne delavske pogodbe, so sklenili naši profesorji kolektiven testament:

»Mi profesorji zapuščamo svojo gotovino, sestoječo se iz vrednostnih papirjev, sledeče in kakor sledi:

1. Članarino in vse moralne in materialne, vse opipljive in neopipljive ugodnosti, izvirajoče iz delniških aktij pri belgrajskem

ZA GOSPODE

smo založili krasne površnike, trench-coate in zimsko suknje. Cene najnižje.

FRAN LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ul.

★ **Dva milijona poveril.** O aretaciji bivšega ravnatelja subotičke podružnice sarajevske Jevrejske banke Albaharija smo poročali včeraj. Albaharija je preiskovalni sodnik že zaslísal. Kakor so dosedaj ugotovili, gre za znesek dveh milijonov dinarjev, ki jih je Albaharija svoji centrali utajil. V zadnjem času si je kupil v Sarajevu hišo, ki jo bodo sedaj zaplenili.

★ **Roparski umor pri Smederevem.** V vasi Vinovcih pri Smederevu se je te dni izvršil zagoneten vlom in roparski umor. V hišo Dimitrija Stepanoviča, ki se je nahajal sam doma z ženo Ljubico, so vdrlí ponoči trije maskirani moški in pričeli groziti obema z nožmi. Od prestrašenega Stepanoviča so zahtevali denar, toda ubogi mož ni imel ničesar, s čimer bi mogel roparje zadovoljiti. Nato sta dva roparja zaklala Stepanoviča, dočim je tretji ropar držal nož na vratu žene Ljubice, da ne bi kričala na pomoč. Roparji so nato dejali ženi, da so ubili njenega moža iz maščevanja, ker jim ni dal ničesar. Tako je vsaj izpovedala edina priča Ljubica. Policija, ki je takoj uvela najstrožjo preiskavo, je aretirala Ljubico, ki je osumljena, da je bila z roparji domenjena in da jim je odprla vrata.

★ **Skok pod vlak.** Na postaji Indijci v Slavoniji, se je vrgla predvčeršnjim 19 letna Elizabeta Hohenberger pod mimo drveči brzovlak. Čeprav se je kolesa vlaka niti dokalnili niso, je vendar dobila pri skoku iz višine na tračnice tako hude poškodbe, da je med vožnjo v bolnico umrla. Vzrok samomora ni znan.

★ **Samoumor na železniški progi.** V noči od srede na četrtek je našel nadzornik proge Mavrovič v Zagrebu na železniški progi pri Savski cesti grozno razmesarjeno truplo. Samomorilec se je vlegel na tir in so šla kolesa brzovlaka ravno čez njegov vrat. V policijski komisiji se je slučajno nahajal neki stražnik, ki je v mrtvem spoznal bivšega gledališkega delavca Ivana Osojnika. Osojnik si je hotel že prejšnji mesec vzeti življenje ter si je pogol z revolverjem dve krogli v telo, bil pa je rešen smrti. Doletela pa ga je sedaj.

★ **Razstava narodnih izdelkov v Bjelovaru.** V četrtek dopoldne so otvorili v Bjelovaru razstavo kmetijskih izdelkov iz bjelovarskega in križevskega okraja. Razstava nudi sliko izrednega bogastva narodnih ornamentov. V nedeljo se vrši v Bjelovaru velika prireditve hrvatskih pevskih društev.

★ **Smrt radi protestiranja menice.** Predvčeršnjim so našli v Vukovaju v ribniku poleg klavnice truplo neke ženske, v kateri so spoznali starico Ano Gazil. Starica je izvršila samoumor v vodi, ker ji je mestna hranilnica grozila, da bo dala protestirati njeno menico. Njen sin je namreč zelo zapravljiv in je nekoč mati podpisala zanj neko menico, ki je postala sedaj zanj usodna.

Najbolji pripomoček za hranjenje slabe, zaostale in zahvane živine je priprano: Fežakovo olje za živino. Ni se dobi samo pri: Mo. Fežak Zagreb, Sundulićeva 13.

★ **Velik vlom blizu Zagreba.** Zagrebški policiji je prijavljeno, da so dosedaj še neznani zlikovci vlomili v noči od 10. na 11. t. m. v poslopje gozdne uprave v Ivanovem selu blizu Zagreba in odnesli iz blagajne 330.000 Din gotovine. O tej tavnini so obveščene vse policijske oblasti v državi. Zagrebške oblasti so uvedle strogo preiskavo, kajti ni izključeno, da so vlomilci prišli v Zagreb, v mnenju, da v velikem mestu lažje zabrišejo za seboj sledi.

★ **Otrok ustrelil brata s puško.** Te dni se je pripetila v vasi Slovacih pri Vukovaru huda nesreča. Kmet Marko Undurič je pustil svoja sinova, starejšega Gjura in mlajšega Mata sama doma. Otrok sta se pričela igrati s puško, ki jo je imel oče obešeno nad posteljo. Gjuro je nevedoč, da je puška nabita, naperil cev proti Matu in sprožil. Mato je bil takoj mrtev. Ko so se starši vrnili domov, so našli Mata mrtvega, poleg njega pa plakajočega Gjura. Kaznovan je bil oče in sicer radi nedovoljene posesti orožja.

Popoldanske obleke

zadnja pariška in dunajska moda v velour šifonu, volnenem georgetu, crep satenu, kakor tudi blago v vseh modernih variacijah za izdelavo oblek ravnokar dospelo. — P. MAGDIČ, LJUBLJANA.

★ **Vrsta klasičnih prevodov iz svetovne književnosti,** ki so izšli pri Novi založbi v Ljubljani, obsega predvsem Shakespeareovi drami: Julij Cezar in Beneški trgovec (prev. O. Zupančič), starogrške tragedije Kralj Oidipus in Bratski spor (prev. prof. A. Sovrè) in Prosper Merimee: Colomba ter Hermannov Ivančkov Sveti večer in zgodbi o živalcah. Nobena knjižnica naj teh del ne prezre.

★ **Gg. duhovnike ljubljanske škofije** opozarjamo na novo predpisani oficij S. Stanislai Kostke dne 13. novembra. Oficij je pravkar izšel v zalogi Jugoslovanske knjižarne in velja 1 Din 50 par. Za misale ostane v veljavi še stari formular, ki je že v misalu.

★ **Legitimacije za polovično vožnjo** na sejem v Zagrebu se dobe pri »Putnik« v Ljubljani, Dunajska cesta 1.

★ **Opozarjamo na današnji oglas** tvrdke A. Zorko, Marlbor (galvanični prstani).

★ **Plašče za dame in otroke** Vam nudi najceneje I. Tomšič, Sv. Petra cesta 39. 9969

★ **Vpisovanje za moški, damski prikojevalni tečaj** za november se začne 15. t. m. Krojači, šivilje, nešivilje priglasite se pravčasno. Poduk o najmodernejših krojih, modelih, ki jih je posnel lastnik zavoda v inozemstvu. Izdelava krojev. Zasebno krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19. F. Potočnik, diplomiran, izprašan v inozemstvu.

★ **Živinoreje!** Razkužite s Saneolinom! Glej inserat!

★ **Pri zastrupljenih,** ki jih povzroči pokvarjena hrana, dalje alkohol, nikotin, morfi in kokain, je uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice zelo važno domače sredstvo. Zdravniški strokovni spisi navajajo, da pri zastrupljenih s svincom »Franz-Josef« voda naglo odstrani trdovratno zaprtje, ki je glavni vzrok mučnim napadom kolike. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana

Prosvetni večer v spomin pisatelja Tolstega

S spominsko prireditvijo ob stoletnici rojstva slavnega Tolstega, je otvorila letos Prosvetna zveza vrsto svojih prosvetnih večerov. Polno zasvedena »bela dvorana« Uniona je pričala, da so ostali prosvetni večeri živa potreba našega občinstva kljub konkurenci v — radiju. Prof. Grivec je očrtal Tolstega kot človeka, kot umetnika in kot misleca (filozofa, teologa in

z vbijanjem integralnega edinstva v glave tega zanikrnega slovenskega plemena.

Toda Jermani so doigrali. Nova šola vzhaja; en zarod poganja, preroben, ves nov... Zavabili smo mogočen kamen Komarju in Jermanu na grob, da ne bosta mogla več na beli dan.

Vsa pedagogika: tabula rasa. Vox populi — prav zares! Vox populi — magari je klerikalni! — naj sama reši vprašanje bodoče šole. Naj bo naša šola res demokritična v jugoslovanskem stilu in parlamentarna v istem stilu!

»Mili otročiči, oj, povejte, kaj prav za prav hočete v šoli; čemu prav za prav prihajate in kaj prav za prav mislite o šoli!«

Tako sem mislil in domislil in si ne morem kaj, da ne bi. Če bi mogel kaj in kakorkoli pomagati pedagogskemu stremljenju, bi si upal predlagati takole:

1. Učiteljski kandidat naj hodi eno leto v otroški vrtec in dečica naj mu povejo, kaj prav za prav hočejo v osnovni šoli in kaj od nje pričakujejo. Po enem letu naj reče kandidat: Aha! in naj si položi prst na čelo ter

2. naj pride na kako učilišče, da se tega in onega nauči in

3. naj ima taisto učilišče pravico, podeljevati diplomu »dr. se(lentiae) un(iversae)«.

(Kajti je posebno važna ta tretja točka, ker bo zagotovila ravnovesje župnika in učitelja in je to ravnovesje slovenskega naroda eminentnega pomena za našo kulturo sploh.)

K sklepu se usojam vabiti na subskripcijo tozadevnega dela, ki sem ga začel in sem mu že napisal naslov: »Das philosophische Staunen als Grundlage der Zukunftsschule.«

drfrs.

sociologa) ter plastično prikazal tragično nesoglasje, ki je vladalo med Tolstim umetnikom, Tolstim mislecom in Tolstim človekom. Vrsta slik o Tolstem je zaključila predavanje. Umetniški del prosvetnega večera so pa izvajali — kar je dalo vsemu večer posebnost — člani ruske kolonije v Ljubljani. Pred predavanjem in po njem je navdušila občinstvo za rusko pesem gospa Kunova; spremljal jo je na klavirju g. Mjesnjajev. Z znano dovršenostjo je brala gospa Nablocka odlomke iz Tolstega del. Prireditve se je udeležilo prav mnogo različnih v Ljubljani bivaajočih Rusov, predvsem pisatelj Cirikov, ki ga je občinstvo živahno pozdravilo, dalje vseuč. prof. Popov, preds. ruske kolonije, Bilimović, predsednik Ruske matice, Nikitin, znan kot učenjak svetovnega slovesa, in drugi. Bili so s predavanjem kakor tudi z vso prireditvijo zelo zadovoljni in so se po sklepu večera prav zanimali za institucijo prosvetnih večerov, pri katerih jih upamo odslej večkrat videti. — Naslednji petek (19. okt.) bo prvi literarni večer. Svoja dela bodo brali Narte Velikonja, Janez Jalen in dr. Anton Vodnik.

Nočna služba lekarn

Dnevno in nočno službo imata Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetki cesti. — V noči na torek: Ramor na Miklošičevi cesti in Trnkoczy na Mestnem trgu.

•
 ○ **Uspehi avtobusnega prometa v Ljubljani.** Ni še dolgo od tedaj, ko so mnogi činitelji in skoro vsa javnost v Ljubljani odločno nasprotovali uvedbi avtobusnega prometa, tako v mestu samem, kakor tudi avtobusni zvezi med mestom in glavnimi okoliškimi kraji. Ze prvi avtobusi, ki so jih uvedla zasebna podjetja, so pokazali ravno nasprotno, mestna občina pa je svojo šolo drago plačala. Prvič je zamudila toliko let, da bi bili dosedaj vsi njeni avtobusi že zdavnaj amortizirani, drugič pa je izgubila nekoliko važnih linij, ki jih sedaj izkoriščajo privatna podjetja, med njimi morda najbolj rentabilno progo Ljubljana—St. Vid. Tu vzdržujejo sedaj tri zasebna podjetja avtobusni promet in vsa tri sijajno zaslužijo. Dasi je mestna občina uvedla avtobusni promet zelo pozno, vendar pa ne prepozno, sta se oba nova avtobusa izvrstno obnesla. Promet je presegel vsa pričakovanja in še vedno narašča. Povprečno se vozi dnevno z obema avtobusoma nad 800 oseb, ob nedeljah pa nad 1600. Tudi finančni efekt je ugoden ter vse kaže, da se bosta avtobusa po načrtu obrestovala in amortizirala. V kratkem se bodo, kakor čujemo, uvedle dijaške in delavske karte. Upati je tudi, da se bo uvedel še en avtobus, ki bo pričel voziti še pred Vsemi svetimi na pokopališče. Kakih resnejših pritožb zoper nove avtobuse ni in je občinstvo z njimi zadovoljno.

○ **Razstava v Jakopičevem paviljonu.** Danes v nedeljo dne 14. t. m. bo g. Ljudevit Vrečer vodil posetnike svoje razstave, ki je doživela velik uspeh, ob pol 12 dopoldne in ob pol štirih popoldne. Razstava g. Vrečerja je zelo zanimiva in opozarjamo na njo občinstvo.

○ **Malarija v Ljubljani?** V Ljubljani dolga desetletja ni bilo nikake nevarnosti malarije in so se zadnji redki slučaji pojavljali le do šestdesetih, sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Zadnje dni pa se vztrajno širijo po mestu govori, da so sanitetne oblasti v neposredni bližini Ljubljane ugotovile več slučajev malarije. Kakor smo mogli zaupno poizvedeti, te vesti res nekoliko odgovarjajo resnici, kajti v ljubljanski okolici so res ugotovili tri slučaje malarije, mislimo namreč take, katere so bolniki našli tu in je niso prinesli od kje druge. Vobče je število ljudi, bolnih za malarijo v Ljubljani, razmeroma znatno in lekarne precej prodajo kinina, zdravila proti tej mučni in nevarni bolezni. Malarijo so ti ljudje dobili le in izključno v južnih krajih, kjer so se po katerihkoli opravih mudili. Kakor rečeno, so pri nas ugotovili le tri slučaje, da se je kdo doma nalezal malarije. To pa bi bilo edino možno le tedaj, če se je pri nas naselil komar anopheles. Le ta komar more s svojimi piki prenašati malarijo od bolnika na zdravega človeka. Po ugotovljenih treh slučajih malarije je sklepati, da se je anopheles res naselil v okolici Ljubljane. Edina preventivna mera proti malariji je torej popolno iztreljenje anophelesa. To se da pa odpraviti le z odpravo vseh stoječih mlak v ljubljanski okolici, paziti je treba na najmanjšo količino stoječe vode, saj se pripete celo slučaj, da se je anopheles zaredil na gnojščih, v pločevinastih škatljah konzerv itd. Tam kjer bi bilo nemogoče odpraviti stoječe mlake in ribnike, to je na primer pri ribnikih okrog Tivolija, je potrebno, da se zlije nanje gotova, ni potrebno velika količina petroleja. Nad vodo se tedaj razdeli tenka plast petroleja, ki uniči vse komarjeve ličinke. Glavna nevarnost pa grozi Ljubljani od še neregulirane Ljubljance. Stoječih luž je

v Ljubljani vse polno, zlasti na »otokih« in ni izključeno, da se zna zarediti v teh lužah poleg drugega mrčesa tudi anopheles. V Ljubljani je treba torej večkrat na teden izpuštiti vodo in Gruberjev prekop tedaj zapreti. V zadnjih poletjih smo imeli v Ljubljani neznosno nadlego muh in komarjev, ki so se večinoma zaredili v stoječi Ljubljani. Če se tej nadlogi pridruži še malarija, potem more biti varnost človeškega zdravja v Ljubljani prav resno ogrožena. Bolje je torej opozarjati na nevarnost še prej, preden ona res pride, kajti po toči zvoniti je vedno prepozno.

○ **Pozor pri nakupu krompirja.** Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani opozarja občinstvo, da je letos v prometu zelo mnogo zelnega, tako zvanega steklenega krompirja. Ta krompir je neužit in se zelo slabo drži. Pri nakupu ves krompir dobro pregledati in zelen krompir takoj zavrniti.

○ **Zborovanje železničarjev.** Oblastni odbor Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev Ljubljana, sklicuje za danes ob pol 9 dopoldne v zborovalnici Mestnega magistrata v Ljubljani delegatsko zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o stanju železničarjev in UJNZB; 2. raznoterosti. Vabimo tovariše, da se tega delegatskega zborovanja udeležijo.

○ **Umrli so v Ljubljani** v času od 6. do 13. t. m.: Marija Juvančič, delavka tobačne tovarne v pokouju, 62 let, Florjanska ul. 38; Marija Tuma, soproga odvjetnika, 51 let, Škofja ul. 9; Josipina Bizovičar, zasebnica, 31 let, Vidovdanska cesta 9; Marija Berglez, žena posestnika, 80 let, Vidovdanska cesta 9; Peter Grabljan, sin trg. sotrduknika, 40 dni. Stari trg 26; Frančiška Zaverl, kuharica, 79 let, Mestni trg 7; Klemenčič Neža, užitarica, 62 let, Vidovdanska cesta 9. — V bolnišnici so v istem času umrli: Marija Vidmar, žena vpok. rudniškega paznika, 59 let, Vodovodna cesta 201; Ferdinand Sever, trgovski zastopnik, 61 let, Tavčarjeva ul. 11; Katarina Kodra, žena posestnika, 53 let, Golice 10; Dominik Potnik, železniški uradnik, 47 let, Medvode; Marijan Arko, ključavničarski pomočnik, 2 meseca, Grajska planota 1; Gizela Flux, lastnica posredovalnice služb, 61 let, Gosposka ulica 4; Uršula Kranjc, vdova progovnega čuvaja, 75 let, Moste, Društvena ul. 64; Janez Omejc, gojenec, 1 leto, Crni vrh.

○ **Na splošni obrtno-nadaljevalni šoli na Vrtači v Ljubljani** se vrši pouk ob popoldnevih od 14. do 18. v pondeljek v pripravljalnem razredu za vse obrti ter II. a za brivce in frizerke, v torek za risarje, slaščičarje, medičarje in vrtarje; v sredo v I. c za mesarje; v četrtek v I. a in b za brivce in frizerke; v petek v I. d za peke, slaščičarje, medičarje in vrtarje ter v II. b za mesarje in ostale živilne obrti.

○ **Ogenj uničuje narodno premoženje.** Da se zajezi pot teme zahrbtnemu sovražniku, je treba predvsem skrbeti, da bodo naša gasilna društva opremljena z dovolj modernim gasilnim orodjem. Podprimo vsled tega akcijo ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva za nabavo nove motorne brigalne in udeležimo se vinske trgate, ki jo priredi društvo danes popoldne v vseh prostorih hotela Lloyd. Pomagajmo tem neplačanim samaritanom do uresničenja lepega cilja.

○ **»Muteec« je izsleden.** Poročali smo že, da se po Ljubljani klati mlad fant, ki se pri beračenju izdaja za »muteca« ter je prav nevaren tuji lastnini. Ta fant, neki 16 letni I. N., je bil predvčeršnjim aretiran na glavnem kolodvoru. Fant ima na vesti več tatvin ter večji vlom v neko barako.

○ **Usoda ukradenega kolesa.** V četrtek zvečer je bilo v veži »Kolezja« ukradeno 2200 Din vredno kolo, last trgovskega pomočnika Franca Butinarja. To kolo je našla skrito v petek v Količju stanujoča gospa Minka Perhaj v svojem strnišću. Kolo so vrnili lastniku, dočim policija še poizveduje za neznanim tatom.

○ **Se eno kolo ukradeno.** Trgovskemu sotrdukniku Oskarju Kemurju je bilo v petek v jutranjih urah izpred Gorčeve trgovine na Dunajski cesti ukradeno 900 dinarjev vredno kolo znamke »Jogoc«. — Ker so postale kolesarske tatvine že tako pogoste, kot vse ostale tatvine skupaj, opozarjamo občinstvo na dvojce: Prvič naj v nobenem slučaju ne kupuje koles sumljivega izvora, kajti zna se zgoditi, da bo kupec lepega dne ob denar in ob kolo, če se najde pravi lastnik, drugič pa naj kolesarji pazijo na svoja kolesa in naj jih vedno izroče v varstvo kakim zaupnim osebi.

○ **Plaše ukraden.** Lani je napravil prav lepo karijero s tatvinami plašev in obleke prosluli tat Franc Strgar, ki pa je končno le padel policiji v pest. Letos pa se zdi, da bo našel njegov zgled prav mnogo posnemalcev. Plašči, zimsko suknje in druga obleka izginja lastnikom kar vseprek. — Uradnici Alojziji Klemenčič v Korytkovi ulici je neznan tat iz njenega stanovanja ukradel lep plašč sivozelene barve, vreden 1000 Din. Tat (ali tatice?) se ni dotaknil druge obleke, ki je visela na istem obešalniku in je potreboval najbrže samo plašč.

○ **Kaj je žika?** Je to 21-tna KA-va, in sicer iz rži. Številna priznanja poudarjajo njen dober okus, redilnost, posebno pa njen blagodejni vpliv na človeški organizem.

○ **Pranje, svetlolikanje** ovratnikov in vse perilo, kemično snaženje oblek: Šimenc, Kolodvorska ulica 8.

Slišali ste v strokovnem predavanju v »Radiju« - Ljubljana
 dobre lastnosti

VEZUVIT - KRISTALA

ki ga nudi samo

RADIO-VAL, LJUBLJANA, Kongresni trg 3

Istotam dobite tudi najnovejšo eno - dvo - in tro - elektronske aparate po priznani nizkih cenah.

Iz seje ljubljanskega oblasnega odbora

dne 12. oktobra 1928.

Osebnost zadeva. Andrej Stele, provizorni učitelj v oblasnem vzgojalništvu v Ljubljani, se imenuje za uradnika v VIII. činovnem razredu I. plačilni stopnji v stalni lastnosti. Dr. Robertu Blumauerju, asistentu na kirurškem oddelku splošne bolnice v Ljubljani, se dovoli podpora za specializiranje v Berlinu.

Uredbe in proračun. Oblasni odbor je obravnaval uredbo o požarnopoličnem redu in gasilstvu v ljubljanski oblasti, izvedeni mesto Ljubljano. Uredba je bila sprejeta z manjšino popravki za predložitev oblasni skupščini, ki bo o njej končno veljavno sklepala. — Nadalje se je razpravljalo o uredbi o okrožnih babicah v samoupravni službi v ljubljanski oblasti. Le-ta je bila sprejeta z dopolnitvami in z naročilom, da se napravi statistični pregled vseh babic in njihovih delokrogov v ljubljanski oblasti, na kar se bo predložila z motiviranim poročilom v razpravljanje oblasni skupščini. — Končno se je vršila razprava tudi o oblasnem proračunu za leto 1929, ki se predloži oblasni skupščini dne 5. novembra. Proračun bo po svoji višini nekoliko presegal letošnjega.

Gradbena dela. Naprava avtogaraje v Auerpergovih palači se odda v izvršitev tvečki Emil Tomažič v Ljubljani, kateri se poverijo ob enem v izvršitev tudi ostala režijska dela v palači. — Preureditvena dela v Kranjski hranilnici pa se oddajo nastopno: Tvečki Ogrin zidarska in zidarsko-režijska dela; tvečki Korn instalacijska dela za centralno kurjavo in dela pri instalaciji vodovoda; tvečki Martinčič, ključavničarska dela. Za vsa ostala dela pa se dopolnijo oziroma preskrbe ponudbe ter izpolnijo načrti, na kar se bodo dela oddala najugodnejšim ponudnikom.

Ostale zadeve. Ljubljanski oblasni odbor pristopi kot aktivni član k akciji aerokluba »Naša krila« za zgraditev aerodroma v Ljubljani ter imenuje v pripravljajni odbor kot svojega zastopnika dr. Juro Adlešiča, za njegovega namestnika pa dr. Josipa Kovačiča.

Med. univ. dr. Franja Mls

ordinira od 17. oktobra dalje
na Poljanski cesti št. 16 (Josefinum)
od 2. do pol 4. ure popoldne

Maribor

Mestna delavska zavarovalnica

Na polju gradbene delavnosti je pokazala naša večina na magistratu neverjetno visoko aktivnost. To priznavajo danes vsi trezni in razsodni Mariborčani razen nekaterih od fanatizma razbeljenih glav nekaterih naših mariborskih socialpatriotskih prvakov. Sedaj pa so na vidiku važne socialnopolitične zadeve, s čimer se za nekaj časa prenaša težišče naše občinske politike na socialnopolitično tla. V ospredju je med drugim vprašanje mestne delavske zavarovalnice. Naša občina sledi s tem korakom hvalevrednemu zgledu ljubljanske mestne občine. Na podlagi čl. 7. zakona o zavarovanju delavcev namreč se osebe, ki so namene pri oblativih, zavodih ali mestnih podjetjih niso dolžne zavarovati pri OUZD, ako dobivajo na podlagi službenih predpisov najmanj tiste prejemke, ki jih tozadevno predvideva omenjeni paragraf 7. zakona za zavarovanje delavcev. Obstoja v tem oziru poseben osnutek, ki predvideva ustanovitev mestne delavske zavarovalnice in ki se bo pretresal na prihodnji seji mestnega občinskega sveta. Namen zavarovanja za onemoglost, starost in smrt je po predloženem osnutku ljubljanske mestne zavarovalnice v tem, da omogoča članom vzdrževanje trajnih invalidskih ali starostnih rent, če obnemorejo ali se postarajo, in pa da podpira zavarovančev rodbino z dajanjem dečjih rent otrokom in posmrtno podpore vdovi in sirotam. Po predloženem osnutku se dobi pravica do invalidskih rent z 200 tedenskimi prispevki, do starostnih rent s 500 tedenskimi prispevki. Starostna renta pripade z dovršenim 70. letom zavarovanim mestnim uslužbencem brez vsakega dokaza onemoglosti. Merilo pri odmeri prispevkov in podpor služni višina zavarovane mezde posameznih mezdnih razredov, v katere se uvrščajo mestni uslužbenci na podlagi velikosti zaslužka. Tedenski zavarovalni prispevek zoper bolezen, onemoglost, starost in smrt bi znašal 27% enodnevne zavarovane mezde.

Ustanovitev mestne delavske zavarovalnice pomeni veliko socialno politično pridobitev; hkrati pa daje najboljšo izpričevalo socialnopolitičnim prizadevanjem sedanje koalicije na magistratu. Tukaj je celo divja demagogija pritiklavcev brez moči. Na prihodnji seji mestnega občinskega sveta pa se bo razpravljalo tudi o kolektivni pogodbi med mestno občino in mestnimi delavci, o čemer se spregovorimo.

□ Veliki župan dr. Franc Schaubach nastopi v ponedeljek dne 15. t. m. krajši dopust. Za njegove odsotnosti ga zastopa v vodstvu uradnih poslov g. dvorni svetnik dr. Leon Slare.

□ Takšni so. Na zadnji seji mestnega občinskega sveta se je na posebno prošnjo tukajšnjega Muzejskega društva dovolil znesek 10.000 Din za zgradbo lapidarija. Pa ti pridejo sedaj naši socialpatrioti in brundajo v zadnji številki Delavske politike, ker se niso rajše napravila v dragonarskih hlevih vrata, da bi se na ta način »obvarovalo mraza uboge otročice« (to je slovenščina!). Ja naši sociji so kunštni ljudje; naravnost nedosežni pa so v potvarjanju in — zamlčevanju. Šele po štirih tednih so se spomnili dragonarskih hlevov, pri seji pa so brez ugovora in s glasno glasovali za — lapidarij.

Smoking Frak Schwab

prav ugodno

O tem seveda »Delavska politika« po svoji stari navadi molči; zato smo pa spregovorili mi.

□ Kam pa danes? K poučnemu predavanju g. prof. Pavla Zivornika, ki ga prireja Krščanska ženska zveza ob 17 v veliki dvorani Narodnega doma.

□ Zdravnica dr. Klara Kukovec ordinira od 1. oktobra v Krekovi ulici 16, Maribor.

□ Komisijski ogled osnovnih šol v Mariboru se je vršil v petek popoldne. Udeležili so se je prosv. šef dr. Kotnik, inž. Wanek, zdr. referent dr. Podlesnik in zastopniki mestnega šolskega odbora. Komisija se je vršila zaradi tega, ker primanjkuje za osnovne šole prostora za tri razrede. Ugotovilo pa se je, da namerava mestna občina celo drugo nadstropje v palači Mesne hranilnice preurediti za šolske prostore. Enako se je poudarilo, da je pomanjkanje šolskih prostorov zaradi tega tako občutno, ker je v mestnih meščanskih šolah toliko mladine iz okoliških občin, da je samo zaradi tega pomanjkanje šolskih prostorov za osnovne šole. Občina za sedaj še ne bo zidala nove šole, pač pa je pripravljena sodelovati pri zidanju II. meščanske deške šole na desnem bregu Drave, ako bi se ok. zastop in okoliške občine odločile za svoječasni načrt.

□ Priporočamo pravilno gospodarstvo — železniški gen. direktorji! V Mariboru je mestna planarna ponudila železniški delavci plin po taki ceni, kakor ga sami niti od daleč ne morejo producirati. Pri kubiku bi delavnica prihranila vsaj 50 par, kar se zelo pozna, če pomislimo, da se porabi plina do 500 kubikov na dan. Dnevni prihranek 250 Din je pa ja velikega pomena, da bi se izplačalo izvršiti priklop plinske napeljave v žel. delavnici na mestni plinovod. Naj naši poslanci o tem obvestijo železniškega ministra!

□ Smrtna kosa. Umrli sta: Perc Antonija, posestnica, stara 70 let. Pogreb bo danes ob pol 16 iz Radvanja št. 18. — Plokočnik Melhior, bivši pekovski mojster star 78 let. Pogreb danes ob 10 na pobeškem pokopališču.

□ Nevarna žeparica na mariborskem trgu. Ob pol 10 na Glavnem trgu. Železničarjeva soproga Alojzija Petek iz Murkove ulice 3 je bila ravno napadla nekaj stvari in segla po ročni denarnici; kar je ujela, je bila roka neznanke. Zgrabi se močneje in stisne tujo roko, ki se je hotela odmakniti. Neznanka je bila 26 letna Katarina B., doma s Hrvatskega v bližini Karlovca. Katarina je razenega osumljena, da je večeraj ob osmih izmaknila hišni posestnici Julijani Karner iz listnice 150 Din; ob četrta na 9 gospej Rozi Podgorčarji devet desetih narskih bankovcev, Mariji Korenovi, soprogi žel. uradnika, iz zunanega desnega žepa pa denarnico s petimi stotinarskimi bankovci in sicer ob pol 9. Eno uro pozneje pa se je četrti polizkus ponemreč. Kakor izgleda, ne mislijo znani izveščani žeparji onstran Soile niti najmanj na to, da bi izvajali kakšen bojot. Z bojotom ni torej nikjer — nič.

□ Iz mestnega avtobusnega prometa. Vožnja z avtobusom, ki je doslej ob nedeljah in praznikih prevažal izletnike in turiste do vznožja Pohorja, se z današnjim dnem ukine.

□ Sobotni trg. Špeharji so pripeljali na 36 vovoh 115 zaklanih svinj, kmetje pa 4 voze krompirja, 6 vovoh čebule, 8 vovoh zelja, 4 voze sena in 2 voze slame.

□ Jerbas grozdja je skril predvčerajšnjim ponoči neznanec pred hišo št. 14 v Ciri-Metodovi ulici, ki je opazil, da se mu bliža stražnik. Storilec je pobegnil pod varstvom teme proti jugoslovanskemu trgu, jerbas grozdja pa je stražnik konfisciral. Kdor ima pravico, da ga pozablje, naj se zglaši na policiji.

□ Čegava je vsa ta roba? Že julija meseca je bilo. Zalotili so bili nekega mladeniča s sumljivimi vrečami, v kateri je bilo 6 kg riža, 4 kg zdroba, pol kilograma sladkorja, 1 kg soli, četrti kg paprike, 2 kg bele moke, nekaj kave in drugo. Fant se je izgovarjal, da ga je neki znanec prosil, naj bi na vrečo malo pazil, ker da ima on neke opravke. Ker se lastnik vreče sumljivega izvora ni mogel do danes ugotoviti, se vabijo prizadeati, da se oglašijo na tukajšnji policiji.

□ Tatvine koles. Trgovskemu vajencu Antonu P. so sumili z dvorišča v Jurčičevi ul. 5 kolo št. 270.038. — Trgovcu Alojziju P. pa je izpred njegovega stanovanja v Tvrniški ulici nekdo odpeljal kolo znamke »Styria«, št. 179.974. Tatvine je osumljen neki postopač Josip P. iz mariborske okolice v Zagorju.

□ Nezdoga. Pri prekladanju sadja na glavnem kolodvoru se je ponemrečil trgovec Lalinger iz Frankfurta. Deske namreč, ki so spajale cestni voz z železniškim, so se nenkrat zlomile in trgovec L. je dobil pri padcu težke poškodbe na desni roki. Prepeljali so ga v bolnico.

Celje

□ Otvoritvena predstava Krekove mladine v Celju. Danes teden otvoril celjska Krekova družina svojo gledališko sezono z vprizoritvijo igre »Ben Hur«.

□ Poreka. Danes se poroči v Šoštanju celjski trgovec g. Franto Natek, sin vpok. poštnega rav. Fr. Nateka v Celju z gospodično Danico Senica iz ugledne trgovske rodbine v Šoštanju.

□ Nekaj za pevece! Kot lansko leto bo tudi letos pevski zbor Katoliškega prosvetnega društva v Celju vzdrževal poseben moški zbor, ki bo imel vaje redno vsak ponedeljek. Prva taka vaja moškega zbora se vrši jutri 15. t. m. ob 8. zvečer v I. nadstropju Orlovskega doma. Novi pevci, zlasti izraziti tenorji in dobri basisti, so zboru iskreno dobrodošli.

□ Obiskovalcem ljudske knjižnice na Cankarjevi cesti. Priženki z današnjo nedeljo bo ljudska knjižnica Katoliškega prosv. društva v Celju. Cankarjeva cesta 4, odprta poleg delavnikov tudi še vsako nedeljo in praznik od 9. do 10. dopoldne. Na ta način bo omogočena poraba knjižnice tudi širši okolici Celja, ki pride v mesto k službi božji. Starše zlasti opozarjamo, da vzdržuje knjižnica razmeroma bogat mladinski oddelček in da mladini izposojujejo knjige pod nadzorstvom večjega in vzgojno izobraženega gospoda. V obilni meri pa

knjižnica nudi čitila odraslim, ki naj bi se je v čim največjem številu posluževali.

□ Prosvetni večer v Celju. Ustrezajoč dejanski potrebi in večkrat izraženi želji krščanske misleče javnosti bo tekom letošnje zime priredilo Kat. prosv. društvo več prosvetnih večerov z izbranimi sporedom. Prosvetni večeri se bodo vršili vsak drugi ponedeljek v telovadnici Orlovskega doma.

□ Zahvala. Državni krajevni zaščiti dece in mladine v Celju je celjska mesina občina naklonila Din 3.000.—. Za ta velikušni dar se zaščita v imenu uboge dece prav srčno zahvaljuje. Naj bi mestno občino posnemale tudi druge občine in tako sodelovale pri plemenitem karitativnem delu.

*Vegati pakete
z motorizom Grouplje
= prihranek režije!*

Dopisi

Kranj

Nepošten trgovski sodnik. Neka tukajšnja ugledna manufakturna tvrdka je imela v službi trgovskega pomočnika J. Ta si je že nekaj časa v trgovini pod roko »izposojale« različno blago in ga tudi raznašal nekaterim osebam. Ko so mu v trgovini prišli na sled, so takoj odredili preiskavo na njegovem stanovanju in nekaterih drugih hišah, kjer so našli ukradeno blago. Trgovski pomočnik J. še ni dopolnil 18 let pa je že začel na nepoštena pota. Zadevo ima sedaj v rokah tukajšnje sodišče.

Novo mesto

Mestni stražnik pred sodiščem. Pri okrožnem sodišču se je vršila v petek zanimiva razprava zoper mestnega stražnika Filipa Suligoja. Obtožen je bil, da je 16. junija t. l. v Novem mestu v obrambo dvakrat ustrelil proti Antonu Zupančiču ter pri tem iz strahu prekršil meje potrebne obrambe, torej pregrešek zoper varnost življenja po § 335. k. z. Imenovan zidar Anton Zupančič je 16. junija t. l. zvečer popaval v družbi več tovarišev po novomeških gostilnah ter pogledal pregledbo v kozarec. Ko je že ob policijski uri prišel Zupančič s svojo družbo v Košakovo gostilno in zahteval vina, je natakarica Jožela Bukovec plačilo odrekla. Takoj nato je tudi prišel napovedat policijsko uro stražnik Suligoj. Zupančič je s svojimi tovariši zapustil gostilno in za stražnikom zavpil »auf biks«. Stražnik se je vrnil k Zupančiču rekoč: »Jaz ti bom že pokazal aul biks! Zupančič je zamahnil proti njemu s palico, stražnik je pa že ustrelil. Zupančič je zbežal, za njim pa stražnik, ki je vdrugič ustrelil in zadel Zupančiča od zadaj v hrbtenico, da se je ta zgrudil in obležal. Prepeljan je bil v kandijsko bolnico. Ker je bil pa zadel v hrbtini mozeg, je začel hirati in dobil akutno pljučno tuberkulozo. Nobena zdravniška pomoč bi mu ne mogla odvrti smrtno nevarnosti. Zupančič je res na posledicah poškodbe umrl v začetku septembra v kandijski bolnici. Suligoj se je zagovarjal, da je Zupančič zamahnil trikrat proti njemu s palico, tako da se ga je mogel ubraniti le s streljanjem. Senat je smatral, da ta njegov zagovor ni verjeten, ker so zaslišane priče dejanski položaj drugače orisale. Suligoj je bil obsojen na 14 dni zapora. Prijavil je ničnostno pritožbo, državni pravdnik pa vzklik radi premizke kazni.

Zanimivi tramovi. Pri zadnjem poročilu o ogledu tramov za stropnike nam je tiskarski skrat napravil neljubo pomoto. Grabdo osnovne ljudske šole v Novem mestu je prevzela gradbena družba v Ljubljani, Martin Hočvar, Anton Medved in Valentin Vrhovnik so prevzeli le tesarska dela za zgradbo nove šole.

Starbeno gibanje. Tudi one stavbe, ki so se začele graditi v poznem poletju, so sedaj že pod streho, tako Košakova hiša na Ločenski cesti, Papeževa hiša na Florjanovem trgu in Brotschneiderjeva hiša pod Grmom. Tudi pri Kmetijski šoli na Grmu je tvrdka Hočvar izvršila že vsa dela. Ki so bila po letošnjem oblasnem proračunu predvidena. Zgradila je greznico, držečo 80m², vsa moderna stranišča popravila in modernizirala, napravila umivalnico za učence ter potrebne prizidave na dvoriščnih lieti in prepleskala celotno stavbo na dvorišču.

Metlika

Cement, katerega je brezplačno razdelil ljubljanski oblasni odbor v množini 102.400 kg, je sedaj ves dospel in je tudi že razdeljen. Res da je malo bolj pozno došel, ker so bile pač razne zapreke, vendar se vsi, ki so ga prejeli, najtopleje zahvaljujejo oblasnemu odboru in se pripravljajo še za nadaljnjo naklonjenost, ker pri nas je še mnogo mnogo potreb, lahko rečemo, da nikjer toliko kot tu, ker skoro nihče nima urejenih gnojniščnih jam, ne gnojšč, ne hlevov, ne vodnjakov itd.

Trgatev je minila in lahko rečemo še v zadostno zadovoljnost vinogradnikov, in sicer kvantitativno kakor tudi kvalitativno. Kdor ni ravno trgal po dežju, je dobil prav dobro kapljico. Tudi kupci so se že oglašili in pokupili nekaj vina, osobito tako imenovano »sportulko«, ki se pristna le v Belokrajini prideluje! Škoda je le radi vinskega svetovnega trga, da vsi vinogradniki še ne spravljajo vina po tako imenovanem novem načinu, ki dela vino mnogo bolj okusno in pitno. Ima namreč tako vino tudi boljše prodajno ceno. Vendar moramo z zadovoljstvom konstatirati, da jih je pa že zelo mnogo, ki so se tega načina oprijeli.

Zeleniška zveza z Ljubljano in sploh s kraji višje od nas je v splošno nezadovoljnost našega prebivalstva zelo neugodna. V letnem času smo še imeli iz Ljubljane tri vlake, sedaj pa imamo samo dva, in to zjutraj in popoldne, kar je vsekakor premalo. Ako hoče v Ljubljani kaj opraviti iz Belokrajine, mora ali dan prej v Ljubljano ali pa en dan pozneje iz Ljubljane, kar je zvezano z velikimi stroški, ker je treba iskati prenočišča in iskati prehrano. To pa mnogo stane. Zato apeliramo ne samo Metličani, ampak gotovo z nami tudi vsi Belokranjci, na železniško upravo, da nam gre v tem oziru na roko. Izgovor, da je premalo potnikov, ne drži, kajti ako ne da uprava vlakov, tudi potnikov ne bo, to je jasno. Prosimo torej preukrepa, da se zopet upelje večerni vlak.

Trbovlje

★ Razstava goveje živine. V četrtek, dne 18. t. m. priredi Kmetijska zbirna razstava goveje živine. Razstava se prične ob 8 na sejmskem prostoru.

Ptuj

□ Tolstojev večer se je vršil dne 11. t. m. v dvorani Narodnega doma. G. Podjavoršek je imel predavanje o velikem geniju ruskega naroda in označil Tolstega za duha, ki je polagal temelje veliki ruski revoluciji. Nato sta g. Kaukler in Pod-

NAJBOLJ UGODNO

nudi jesenska in zimska oblačila
J. MAČEK
specialna konfekcija za gospode in deco
Aleksandrova cesta 12

javoršek recitirala nekaj pesmi in proze Novačana, Remca, Seliškara, Srečka Kosovela, Cankarja, Podjavorška in Blumenaua. Glasba (harmonij in gosli) je v prvem delu večera bolj motila kakor pa spremljala recitacijo, ker je bila preglasna. V drugem delu se je pa ta nedostatek popravil. Udeležba je bila skromna.

□ Dela v Dominkanski kasarni, v gimnaziji in v Mladiki so v glavnem dogotovljena in je s tem enkrat definitivno rešeno vprašanje namestitve muzejskih zbirk, gimnazijskih razredov, deške meščanske šole in obnovitev internata Mladike. Ministrstvo prosvete je končno odobrilo združitve obeh meščanskih šol, ki so nastanjene v poslopju Mladike. Primanjkuje edino še primerna delavnica za dečke, ki se bo preuredila pri poslopju poleg mestne žage.

□ V internat Mladike se je prijavilo do sedaj pet deklet, v gospodinsko šolo pa 28 gojenk, 8 tista mesta in 20 z dežele. Inventar v Mladiki se je moral deloma izpolniti in na novo dobaviti. Učni red gospodinske šole je zamišljen v pretežno kmetijsko-gospodinski smeri z ozirom na okolišino, da je udeležba po pretežnem številu z dežele.

□ Preselitev muzejskih zbirk, tudi lapidarija, je izvršena. Slavnostna otvoritev muzeja se vrši dne 4. novembra t. l. ob priliki 35 letnice muzejskega društva.

□ V gorico pujskega gostilničarja pri Judennacu g. Ernsta so nedavno vlomili tatovi ter pokradli vso posteljino, perilo in posodje.

Ribnica. V petek se je raznesla po našem trgu pretuzna vest, da je umrla gospa Mara Weiskircher iz poznane rodbine Zorškove v Ribnici, ki je bila pred enim mesecem tukaj na počitnicah še čvrsta in zdrava.

Adresar mesta Ljubljane in okolice

se zopet dobi v vseh knjigarnah in pri založništvu
„ADANA“, družba z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 8

Popravek

V včerajšnji številki smo pod naslovom »Pogrešajo« poročali, da je g. Kren Bambič, uslužben pri tvrdki Rus in Ko. v Kresnicah pomeveril 1.000.000 Din in pobegnil baje v Kano. Kakor se nam poroča, je ta vest neresnična.

Slovenski pevci v prestolici Poljske

Preko Kujavskih in Mazovskih ravnin, ki vzbujajo tugo in brepenenje, kakor nepregledne ruske stepe, se je pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske blizal k svojemu končnemu cilju — Varšavi. Član pripravljalnega komiteja, dr. sprepjem Gl. Matice nam je prišel dve uri pred postaje Lowicz nasproti. Na kolodvoru v Varšavi so nas sprejeli z gobjo, velika množica pa nas je navdušeno pozdravljala. V kolodvorski čakalnici je bil nato sprejem, kjer so nas pozdravili v vznešenih nagovorih gg. Kueblevski v imenu občine in pripravljalnega komiteja, dr. Hilarovič, podpredsed Poljsko-Jugoslov. lige, prof. Kurnatovski za Slovansko društvo kulture in umetnosti, Kačyński za Zvezo Pevskih Zborov in Mačinski v imenu pevskega zbora »Lutnje«. Za lep sprejem in pristrčno pozdrave se je zahvalil g. dr. Ravnihar v imenu Glasbene Matice.

V nedeljo (7. oktobra) ob 10 dopoldne se je vršila v cerkvi Odršenika sv. maša, med katero je pel Matični zbor Nedvedovo mašo, Gallusovo Ave Maria, Laus et perennis gloria ter dr. Schwabovo Zdrava Marija. V prostorni cerkvi je bilo navzočih nad 5000 ljudi. Po maši se je večja skupina Matičarjev poklonila župniku-prelatu dr. Novakovskemu, ki jih je pridržal na kozarcu vina, kar se smatra na Poljskem za izredno pozornost in spoštovanje.

Popoldne ob 3 pa se je vršil v prostorni dvorani Filharmonije krasno uspešni koncert, o katerem smo poročali že v včerajšnji številki našega lista. Med koncertom je sponočil bivši poljski ministrijski predsednik, prosvetni minister in sedanji predsednik Zveze Poljskih Pevskih Zborov g. Anton Ponikvski v imenu 80.000 tisoč organiziranih poljskih pevcev slovenskim pevcom tople pozdrave ter jim poklonil krasen lovorov venec. Govorili so tudi zastopniki drugih organizacij in društev ter poklonili cvetje in albume.

Po koncertu je povabil naš poslanik v Varšavi g. Milanković k sebi vse zbor. V krasnem pesniškem govoru je poveljeval poslanik našo posem, ki mu je prisilila solze ganotja na lice. Navzoči so bili tudi francoski, bolgarski, češkoslovski in drugi poslanci z ženami, ki so čestitali g. Hubadu na lepo uspelem koncertu. Še dolgo nato se je glasila slovenska posem v ljubeznivem domu poslanič-kar, kjer je bil zbor tudi slihan. (Slika priobči »Illustrirani Slovenec« prihodnjo nedeljo).

Zvečer se je vršila v Velikem Teatru poljska zgodovinska opera »Kraljica Jadwiga« skladatelja Tadeviša Joteyko, pri kateri so bili navzoči vsi člani zbora, dame v narodnih nošah, ki so vzbujale veliko pozornost navzočega občinstva. Splošno je bila izražena misel, da bi se omenjena opera uprizorila na našem odru. Naj bi bil praktični uspeh turneje naših pevcev na Poljsko predvsem ta, da bi se kulturni stiki med velikim poljskim narodom in Slovenci okrepili, kar bi bilo dosegljivo najuspešnejše na ta način, da posegamo tudi po delih poljskih umetnikov, ki so bili do sedaj pri nas žal manj poznani.

Za ogled mesta je bil določen drugi dan v ponedeljek. Kdor bi hotel pregledati vse zanimivosti sedanje Varšave, ki šteje 1.400.000 prebivalcev, bi moral za to žrtvovati več dni, da celo več tednov. V zgodovini se omenja Varšava prvič leta 1282. V primeri z južno in zahodno Poljsko je bila provinca okrog Varšave — Mazovija vsled tatarskih vpadov slabo naseljena, radi česar se tudi mesto ni moglo v nobenem oziru razvijati. Leta 1431. je požar uničil večji del mesta. Od tega časa niso smeli staviti lesenih hiš v mestu. Od l. 1526. ko je v Varšavo vkorakal slovesno kralj Sigmund I., se je mesto smatralo za prestolico Poljske, faktično pa šele od l. 1569. Od tega časa se je mesto hitro razvijalo, Krakov pa je kljub temu ostal kraj, kjer so se dali poljski kralji kronati in pokopavati. V mestu so si postavile razne aristokratske rodbine svoje palače in gradove z vrtovi in nepopisnim razkošjem, kjer hranijo še dandanes drago-

Kaj pišejo radioamaterji?

Naročnik na radio s Sorskega polja nam piše med drugim: »Poslušam na navaden detektorski aparat z visoko zračno anteno in slišim poleg Ljubljane še Dunaj in Budimpešto, ob poznih večernih urah tudi Milan, Berlin in Katovice. S programom sem zadovoljen. Tendenciozno kritiko uprave ljubljanske radiododajne postaje v »Jutru« z dne 30. septembra odločno obojam... Jezikovni tečaji so vse hvale vredni. Koristna in zanimiva so razna predavanja. (Moja mati, sivolasa kmečka žena, jih posluša še najraje). Ko sem jo zadnjič ugledal v tako prozaičnem miljeju — s slušali na ušesih, pred seboj pa skledo, iz katere je zajemala močnik — sem se moral glasno zasmejati... Operetni večeri, kakor je bil v sredo 3. t. m., se po več ali manj napornem dnevnem delu zelo priljubijo. Prepričan sem, da so člani narodnega gledališča, ki so priredili ta večer, želi med poslušalci mnogo mnogo hvalečnosti in priznanja. Naj bi bilo kaj slabejšega vsaj en večer v tednu... Program za ves naslednji teden naj bi bil po možnosti objavljen v naslednjih izdajah vseh slov. dnevnikov.«

K temu poročilu dostavljamo, da se program za ves naslednji teden pošilja redno vsem ljubljanskim dnevnikom. Kar se tiče želje po zabavnem delu programa, smo izvedeli, da bo skušal radio v tem oziru še bolj zadovoljiti občinstvo. Vsako nedeljo popoldne bo skušal oskrbeti kako humoristično branje. Tudi člani nar. gledališča bodo odsele še bolj sodelovali pri radiju. Vsako soboto in vsako nedeljo bodo uprizarili posamezne prizore ali krajše igre. Vodstvo teh prireditev je v spretnih rokah g. Rogoza. Ko bo prišla ljubljanska opera svojo letošnjo sezono, bodo približno enkrat na teden slišali opero tudi po deželi — v prenosu po radiju. Kar se tiče predavanj, bo RL tudi v tem oziru v bodoče še bolj zadovoljil občinstvo. S svojimi prosvetnimi večeri je dobila Prosvetna zveza lepo zbirko poljudnih, splošno zanimivih predavanj, sestavljenih po odličnih strokovnjakih. Marsikatero izmed teh predavanj se bo vsaj deloma ponovilo tudi po radiju. (Odpasti bodo morali seveda odstavki, ki so neločljivo zvezani s slikami.)

Drug dopis nam je prišel iz Podbrezja. Naš g. dopisnik ima tam trielektroński aparat z zvočnikom; zlasti ob nedeljah popoldne ima vse polno poslušalcev gostov, dosikrat do 30. Zato nam je njegov dopis še posebno dragocen, ker nam kaže mišljenje večjega števila podeželskega prebivalstva. Radi bi slišali ob priliki tudi »Sveto noč«, »Zvečkar naš je vstal iz groba« in druge lepe cerkvene pesmi... Zelo radi bi slišali vseh tih prednos cerkvene glasbe kako mašo s slovenskim peljem. Saj tudi druge postaje oddajajo ob nedeljah cerkveno petje v narodnem jeziku. Ker imajo po deželi ljudje največ prilike, da poslušajo ob nedeljah popoldne, naj bo zlasti takrat program predvsem za najširše krogu poslušalcev.

Slovenci smo veren narod, zato ljubimo cerkveno glasbo in si je želimo še več. Hvaležni smo Slozi za Premrovo božično: »Le spi, le spi...! To je bil pravi biser takratnega vokalnega koncerta. Radi bi slišali ob priliki tudi »Sveto noč«, »Zvečkar naš je vstal iz groba« in druge lepe cerkvene pesmi... Zelo radi bi slišali vseh tih prednos cerkvene glasbe kako mašo s slovenskim peljem. Saj tudi druge postaje oddajajo ob nedeljah cerkveno petje v narodnem jeziku.

Ker imajo po deželi ljudje največ prilike, da poslušajo ob nedeljah popoldne, naj bo zlasti takrat program predvsem za najširše krogu poslušalcev.

Ko se obema gospodoma dopisnikoma zahvaljujemo za zanimanje, ki ga posvečata naši postaji, dostavljamo samo to, da si bo referent za glasbo gotovo vse te želje vzel k srcu in skrbel, da bo narodna pesem in poljudna glasba odsele še močnejše zastopana. Kajti rajši slišimo pesem, ki nam ugaja, tudi petkrat, nego tako, ki ne prija, samo enkrat. Kakor čujemo, bodo povabljeni tudi slovenski pisatelji in pesniki, da govorijo po radiju neposredno slovenskemu narodu. Gotovo si bodo tudi

ti vzeli za vodilo željo iz Podbrezja, da bodo brali predvsem take odstavke iz svojih del, ki jih bo razumela vsaj velika večina poslušalcev.

Nekaj, kar je gospod Janko premalo razložil

Zares prečudna je ta stvar. doma pri gorki peči sedi, pa časopis čitaš, zraven pa prisluškuješ in uživaš zdaj mojstrsko petje, zdaj ubrano in mikavno godbo, pa zopet zanimivo in poučno predavanje. Vsak dan kaj drugega. Petje do popolnosti izvezbanih, od Boga obispuo obdarjenih umelnicov in umelnic — kakor se nam je nudilo n. pr. v petek 6. oktobra, ko je gostoval švedski baritonist in dunajska operna pevka, se da poslušati tudi, če bi bilo treba žrtvovati polovico spanja ali pa celo noč. Tudi Radio se je omenjenega večera tako obnašal, da bi mu človek kar ploskal, kakor so poslušalci radodarno nudili te vrste pohvale tujim pevcem. Vedno pa naš Radio ni tako pridlen. Včasih namreč — nam ob cestni železnici stanujočim radioamaterjem — tako hrška in prasketa, da bi slušalke najraje kar tja pod posteljo pometali. Saj je naš nadradioamater (ali pa Radio-nadamer, kakor ve, da je bolj prav) Janko nekaj obljubljal, da bodo v kratkem to nagajanje, ki ga sicer podeželski naši sopolisanci nič ne čutijo, odpravili, pa še zdaj nič ni. Podrezaj vendar, g. Janko in povej, Radio-gospod, naj čimprej to muhasto nagajivo-električno, ki prasketa po slušalkah prav takrat, ko nam je najmanj všeč, zarote in ukroto, kakor že vedo in znajo. Če ne, naj pa vprašajo na Dunaju; tam so ji že zdavnaj pokazali pot, tisti namreč, ki samo zbrigo in zrago dela. Kakšno pa je to hrskanje? da bodo imeli nekaj pojma o tem tudi oni odjenalci, ki tega motenja ne čutijo, bom skušal pojasniti to stvar s preprosto in nesalonsko primero: Ako bi n. pr. pri koncertu ob milih, nežnih in srce božajočih zvokih, ko si poslušalci upajo komaj dihati in sopsi, nenačrtno neprijetno zahrskal zdaj ta, zdaj oni, kakor bi oreh trl ali kamne mel — to bi bilo nevojje, zgledevanja in upravičenega ogorčenja! Vidite, podobno se včasih godi tudi ljubljanskim Radio-amaterjem, katerim pod oknom drdra voz cestne železnice, zdaj tja, zdaj nazaj.

Fletna je ta zabava in čudovit ta prenos glasov, petja in godbe. Kdo bi bil pred leti le sanjal o tem! Kako na lahek način imaš v svoji sobi koncert, predavanje, glasbo tako mnogovrstno, pa vsek dan, vsak popoldne, vsak večer! Se več pohvale bo seveda po tem, ko nam bodo ta prenos še bolj ogledili in odvzeli vse, kar h petju ne spada. Ti, g. nadradioamater Janko, pa glej, da boš kratkomašnim onim gospodom, ki pihajo muziko na vse vetrove, ukazal, naj »panajo« tisto nepotrebno sekundiranje. Zagotavljam, da se bo potem število Radio-poslušalcev najmanj potrojilo!

Rahite Tungstram barium-elektronke

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja 14. okt.: 11: Promenadni koncert iz Tiskarske razstave. V slučaju slabega vremena reproducirana glasba. — 15.30: Solospevi, poje gospa Kunova. — 15.45: Ob 100 letnici Lev Tolstojega, predava vseuč. prof. dr. Grivec. — Recitacija iz »Ane Karenine« (gospa Nablocka). — Beethoven: Luna sonata, katero je Tolstoj najvišje cenil in ljubil. — 16.30: Lahka glasba. — 17.30: Tolstoj: Koliko zemlje potrebuje človek, enodejanka izjava gosp. Rogoz. — 20: Koncert pevskega zbora kr. žen. učiteljskega v Ljubljani pod vodstvom prof. Adamiča: Otroške pesmi: 1. Otroci kličejo pomlad. 2. Angel z neba poslan je. 3. Kolesa. 4. Oj, Jelena. 5. Jurjevanje. — Makedonske nar. pesni: 1. Tri godini bolan ležani. 2. Magda. 3. Poduna vjeter. 4. Oj zvezdo. — Slovenske narodne pesmi: 1. Veseli letni časi. 2. Vigred približa se. 3. Ena ptička odletela. 4. Pisana ladja. 5. Kukavica. Vmes klavir in harmonij (gg. Balatka in Svetel). — 21.30: Poročila.

Ponedeljek 15. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 19: Francoščina, poučuje dr. Stane Leben. — 19.30: O rahitidi ali angleški

bolezni, predava dr. Albert Trtnik, zdravnik Hig. zav. — 20: Komorni večer. Komorni trio za gosli, cello in klavir. Sodelujejo člani kr. opere. Koncertni mojster prof. Ivan Trost, sollo-celista Avgust Müller in kapelnik Niko Stritof. Uvodno besedo govori dr. A. Dolinar: 1. L. v. Beethoven: G-dur op št. 2 Adagio: Allegro vivace — Largo con espressione — Scherzo (Allegro) — Finale (Presto). 2. Niels W. Gade op 29 Novellettes (a-mol) Allegro scherzando — Andantino con moto — Moderato Larghetto con moto — Finale (Allegro). — 21.30: Poročila.

Torek 16. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 18.30: Nemščina, poučuje dr. Piskernikova. — 19: Vretenčarji, predava prof. Pengov. — 19.30: Prenos »Dall'borja« iz opere. — 21.30: Poročila.

Sreda 17. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 19: Srbohrvaščina, poučuje prof. Mazovec. — 19.30: Zemljepisne podlage industrije, prometa in trgovine v naši državi, predava prof. dr. Valter Bohinje. — 20: Pevski večer »Ljubljanskega Zvonca«. Oktet poje narodne pesmi. Samospeve poje gđ. Ramšak, pri klav. g. Prelovec: 1. Z. Prelovec: Tožba. 2. Z. Prelovec: Pesem zapuščenega iz igre »Zakleti grad«. 3. Z. Prelovec: Bom šel na planino. — Jazz-band (Svaba). — 21.30: Poročila.

Drugi programi

Ponedeljek, 15. oktobra.

Zagreb: 17 Lahka glasba. — 20.30 Prenos orkestralnega koncerta dunajskih filharmonikov: Avstrijska glasba. Mozart: Simfonija, a-dur — Haydn: Menuet, f-dur — Schubert: Plesi; baletna glasba iz »Rozamunde«; vojaška koračnica — J. Strauß: Uvertura k »Indigo«; Poletni glasovi; Pizicato polka; Sphärenklänge; Na lepi modri Donavi — 22.30 Vremensko poročilo. — Breslau: 16.30 Baletna glasba. — 19.50 Poročila o literaturi in umetnosti. — 20.20 Vesela glasba. — Praga: 12.15 Opoldanski koncert. — 16.30 Popoldanska glasba. — 20 Prenos koncerta z Dunaja. — Leipzig: 15 Literarni pregled. — 16.30 Orkestralni koncert. — 20.30 Koncert mandlinskega orkestra. — Stuttgart: 16.35 Operna glasba. — 20 Cerkevni koncert, orgle, mešan zbor, godala in pozavne. — 21.15 Vesel večer. — Bern: 16.30 Književno poročilo. — 20.40 Orkestralni koncert. — 21.10 Dueti in operne arije. — Katowice: 17.35 Prenos koncerta iz Varšave. — 18 Koncert. — 20.30 Prenos koncerta z Dunaja. — Frankfurt: 16.35 Operna glasba. — 20 Serenada; nato orkestralna glasba. — Rim: 20.45 Koncert lahke glasbe. — Langenberg: 17.45 Vokalni koncert. — 18.50 Recitacija. Tolstoj: Sebastopol. — 20 Koncert. — 21 Vesel večer. — Berlin: 17 Koncert. — 20.30 Prenos koncerta z Dunaja (spored pod Zagreb). — Dunaj: 11 in 16 Koncert kvarteta. — 20.30 Orkestralni koncert dunajskih filharmonikov (spored pod Zagreb). — nato plesna glasba. — München: 16.30 Lahka glasba. — 20 Koncert vokalnega kvarteta. — 21 Koncert starejše glasbe. —

RADIO DETEKTOR APARATE

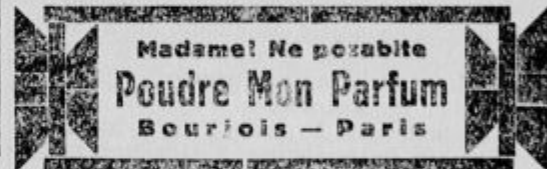
za sprejemanje koncertov
Domžalske Radio-oddajne
postaje nudi najkulantnejše

IVAN BOGATAJ

trgovina z elektrotehničnimi predmeti
Kongresni trg št 19, poleg nunske cerkve

Milan: 20.55 Prenos operete iz gledališča. — Budapest: 12 Komorni koncert. — 17.30 Ogrske melodije, ciganska kapela. — 19.30 Koncert filharmonikov.

Torek, 16. oktobra.
Zagreb: 17 Koncert švicarske glasbe. — 18 Vesela glasba. — 19.30 Predavanje: Kako nastane časopis. — Breslau: 16.30 Zabavni koncert. — 20 koncerta iz Berlina. — 20.30 »Neprostovoljni klova«, komedija. — Praga: 16.30 Glasba za otroke. — 19 Koncert godbe na pihala. — 20.10 Zabavna ura. — 21 Koncert Krickovih kompozicij. — Leipzig: 16.30 Koncert godaln. kvarteta. — 20.30 Sodobna orkestralna glasba. — Stuttgart: 16.15 Popoldanski koncert. — 20.30 »Zidar in ključavničar«, komična opera (Auber). — Bern: 17 in 20 Orkestralni koncert. — Katowice: 18 Koncert. — 19.30 Prenos opere. — Brno: 19 Madrigalna glasba. — 20 Poljuden koncert s petjem. — Rim: 20.45 Donizetti: »Lucia di Lammermoore«, opera. — Langenberg: 20 Donizetti: »Ljubezenski napoje«, komična opera. — Berlin: 16.30 Zabavna glasba. — 21 Balada kot dramatična igra. Nekateri zgledi. — Dunaj: 11 Koncert godalnega kvarteta. — 16 Popold. koncert. — 20.05 Paradije; nato koncert simfon. jazz-orkestra. — München: 16 Pesmi. — 17.30 Lahka glasba. —

Sport

JUNIORSKI MEETING SK ILIRIJE.

Danes dopoldne ob 10 se vrši na igrišču Ilirije juniorski lahkoatletski meeting. Imena prijaviteljnih atletov, tako Režek, Outrata, Pogačnik, Branko, Kumer, nam jamčijo za dobre rezultate. Posebna zanimivost meetinga pa je, da je nanj brzojavno prijavili svoje juniorje Čakovski SK iz Čakovca in bomo imeli priliko videti, v koliko je napredovala lahka atletika v provinci. V slučaju dežja se meeting seveda ne vrši. Vstopnina minimalna.

Današnji nogometni programi: Ob 10.30 dopoldne Primorje jun.—Ilirija jun. — Ob 14. popoldne Primorje rez.—Ilirija rez. Ob 15.45 popoldne Primorje I.—Ilirija I. Vse tekme se vrše na igrišču Primorja na Dunajski cesti.

SK Slivnica — SK Ilirija danes ob četrta na 12 dopoldne na igrišču Ilirije.

SK Grafika: SK Svoboda. Danes se odigra na igrišču Ilirije ob 15.15 nogometna tekma SK Grafika: SK Svoboda za pokal, katerega je darovala Delavska zbornica ob priliki proslave 60. letnice organizacije grafičnega delavstva v Ljubljani. Ob 13.30 se vrši na istem igrišču predlekna rezerv gornjih klubov.

SK Grafika. Vsi igralci imajo biti danes točno ob 13 na igrišču Ilirije. Načelnik.

SK Ilirija — lahkoatletska sekcija. Juniorji, ki startajo na jun. meetingu, naj pridejo ob vsakem vremenu pravočasno na igrišču. Kolikor ima kdo svoje oprave, naj jo prinese seboj.

RUSKI NOGOMETAŠI NA DUNAJU.

»Arbeiter Zeitung« piše o njih sledeče: Odšli so domov v Moskvo. Od štirih iger so dobili tri, ena je bila neodločena, in sicer na dan po povratku iz Grada na Dunaj. Golov so dobili Rusi 18, nasprotniki 7. Imeli so več uspeha kot smo pričakovali.

Resnična so bila torej poročila o nastanku posebnovrstnega nogometnega sloga in lastnega ruskega nogometnega gibanja. Če opazujemo razvoj nogometnega sporta v raznih deželah in razmerje, v katerih se danes nahaja, moramo prorokovati Rusom v kontinentalnem nogometnem sportu najboljše bodočnost. Rusija je vzgojila v zadnjih letih nogometišča, ki jih noben evropski nogometišča ne bo mogel doseči glede na to, kar se moremo naučiti brez zgledov in brez tekočnega prometa z inozemstvom. Ruse danes posnemati je isto kot po urugvajski igrati hoteti; noben posnemalec se ne more odreči tradiciji in domačim zgledom.

Posebna prednost Rusov je njih neverjetna hitrost: Na Rapidovem igrišču je pretekel vsak Rus približno dvakratno progo svojega nasprotnika. Tudi igra z glavo je prvovrstna, in nimajo Rusi v tem oziru v Evropi nobenega enakovrednega nasprotnika. V obojonožni igri z žogo ne zastanejo za nobenim angleškim profesionalnim moštvom. Manjka jim pa rutine in racionalnega izkoriščanja moči; zato bi jih danes še marsikakšno moštvo lahko premagalo. Brž ko bodo bolj rutinirani in bodo poznali trenutke, ko je treba postaviti vso silo in moč, tedaj bodo postali nasprotnik, ki mu zlepa nihče ne bo kos.

Sportni pregled

Sedaj so sklenili tudi na Dunaju, da si bodo zgradili svoj stadion; gradili bodo tako hitro, da se bodo vršile prihodnje leto v stadionu že olimpijske delavske tekme.

Dunajski nogometišči hitijo v zadnjem času od uspeha do uspeha. Najprvo premaga Avstrija (to je skoraj isto kot Dunaj) Ogr 5:1, nato Dunaj Budimpešto 8:2 in avstrijski amateri ogrske amatere 3:1, skupaj torej 16:4! Tudi Stajerci dobro igrajo; v Sleziji na primer 3:2 in 3:1. Praška Slavija je igrala proti izbrannemu amaterskemu moštvu 5:3, pa je bila boljša, kot številka kaže. Topliški klub je sicer na Balkanu izvajal mnogo

zmag, a je zaključil turnejo vseeno z deficitom 16.000 Kč; in sicer zato, ker so Turki dve tekmi odpovedali, in prav ti dve sta obetali dober zaslužek. »Nogometno moštvo je napredajle, beremo v angleških listih. Prodaja ga klub Bolton Wanderers v svrhu notranje reorganizacije; štiri najboljši igralce bo pa klub le obdržal.

Angleške dame so tekmovala na motornih kolesih vseh kategorij na dirkališču Brooklands; zmagala je gna Russell na 346cm Grindley — Peerless s hitrostjo nad 125 km. O motornih tekmah v Zagrebu glej »Slov.« od 10. t. m.

Tam smo zapisali tudi, da se bo Phil Scott boril proti italijanskemu orjaku Canera; to bi bil eden najzanimivejših boksinških bojev, kar se jih je kdaj v Evropi vršilo. Počutila se bo boril ali proti Poratlu ali pa proti Robertu Robertiju; slučaj Robert Roberti bi bil hkrati borba za evropsko prvenstvo, in sicer na ameriških tleh.

Evropski igralci tenisa potujejo sedaj po Ameriki okoli. Tako si je na primer izvozeval Cochet v Los Angeles prvenstvo ameriškega jugozapada. Tilden je premagal Hunterja, Koželuh pa Richardsa in je obenem Kož. dokazal, da je bila zadnja Richardsova zmaga zares le slučajna. — Italija proti Španiji 6:6.

Šestdnevne kolesarske tekme se bodo pričele; prva se bo vršila v Detroitu (Amerika) od 28. oktobra do 3. novembra. — Linart je prevozil v Parizu 100 km v 1:24:25.4.

Anglež Greig je pa v aeroplanu vozil 7 minut tako hitro, da bi prišlo na uro 498.9 km, torej 500 kilometrov.

»Amsterdam je bil samo poskus, Los Angeles je naš cilj.« pravijo japonski plavalci in so se že začeli pripravljati na olimpijske igre leta 1932. — Rüppers je plaval 100 m hrbtno v nemškem rekordnem času 1:11.2.

Japonci in Francozi so se v lahkoatletski tekmi ponovno udarili in so spet zmagali Japonci, 77½:71½; rezultati zaradi slabega vremena srednji in ne bomo nobenega zapisali. Če bi bila šla Ladoumègue in Martin s tovariši na Japonsko, bi zmagali zmeraj Francozi; disciplinarna komisija je preiskavo proti njima sedaj zaključila in ju je diskvalificirala za domače nastope za tri mesece, za inozemske pa za eno leto.

El Quafi je v Ameriki že nastopil in tudi že zmagal; tekkel je na 16 milj proti Payneju, zmagovalcu teka Los Angeles—New York, in je dobil tekmo v 1:23:45. Američanka Robinson je pa tekla 100 yrdov v 11 sek.! Leistner ne bo ostal v Nemčiji, temveč v Pragi. Ksemarki je dvignil ogrski rekord v višinskem skoku na 1.94 m, Conturbia pa švicarski rekord v metu diska na 46.75 m (beremo tudi 46.87). Dalje: Kösnig 100 m 10.7, 200 m 21.2, Larva 800 m 1:55.4, 1500 m 3:52, Wichmann 1500 metrov 3:52.6, krogla Hirschfeld 15.47 m. V prvi vrsti je pa treba omeniti zopet Nurmija in njegov novi svetovni rekord v teku na 1 uro. Leta 1892 je pretekel ameriški profesionalni Jackson v 1 uri 17.746 km. l. 1884 angleški amater George 18.555 km. l. 1890 angleški profesionalni Watkins 18.878 km itd.; nad 19 km je prišel leta 1913 Francoz Bouin, 19.0219 km. In sedaj je Nurni: za 3000 m je porabil 9 minut in 15 sekund, za 5000 m 15:28, 10 km je pretekel v 31:10, 15 km v 46:49.5, 10 milj ali 16 km in 93.3 m v 50:15, v eni uri pa 19 km in 210.82 m. Kako enakomerno je tekkel: prvih 5 km v 15:28, drugih 5 km v 15:42, tretjih 5 pa v 15:39.5. Njegovo čudovito tekanje je vzporedilo tudi druge, in je na primer Husen zboljšal nemški rekord v teku 1 ure na 18.211 km.

Turistika

Slovensko planinsko društvo naznanja, da so otvorene še sledeče njegove koč: Dom na Kravcu, Dom v Kamniški Bistrici in Koča na Veliki planini v Kamniških planinah. V Julijskih planinah so pa vse kočice zatvorjene, izvenzmi Erjavčeva koča na Vršiču, ki bo do nadaljnjega oskrbovana le ob sobotah in nedeljah ter dnevih pred prazniki in na praznikih.

Obiščite

me in čudili se boste izbornim radio-aparatom, izredno nizkim cenam in ugodnim plačilnim pogojem

RADIO ★ BAR
FRANC
LJUBLJANA, MESTNI TRG 5 - TELEFON 2107

cene slike in druge neprecenljive zgodovinske predmete.

Izmed številnih spomenikov naj bo omenjen najoriginalnejši spomenik Chopena še živečega avtorja Šumanovskega. Naš zbor se je poklonil velikemu glasbeniku na ta način, da je položil v ponedeljek ob pol 5 popoldne na njegov spomenik lovorjev venec ter zapel poljsko in jugoslovansko himno. — Na večer je bil zbor povabljen k predsedniku Zveze Poljskih Zborov g. A. Ponikovskyemu na črno kavo, kjer je bila zbrana elita Varšave. Člani varšavskega pevskega zbora »Harfa« so izpolnili s krasnim petjem del prijetnega večera.

Istega dne se je vršil ob 10 zvečer v prostorih Veslarskega Društva banket, katerega je priredil »Stolni Komitet za sprejem Glasbene Matice«, v katerem so bili zastopniki vseh institucij in organizacij varšavskih. Do pol 12 ponoči se je vršil koncert najboljših solistov opere in koncertnih pevcev Varšave, nakar je sledil banket z govori zastopnikov raznih društev, organizacij, koniponistov itd. Ob silnem navdušenju so bile poslone brzobjavke kralju Aleksandru, predsedniku poljske republike Mościckemu in mestu Ljubljana, v kateri se mesto »Varšava zahvaljuje bratskemu mestu Ljubljana za prelepo petje in prijateljsko, ki ga ji izkazujejo pevci slavne pevskega zbora Glasbene Matice.«

V Čenstohovi.

V zgodnjih jutranjih urah naslednjega dne (torek 9. oktobra) se je zbor poslovil od gostoljub-

ne Varšave ter nastopil pot proti domu. Zboru je bila dana prilika, da si ogleda mimogrede največjo božjo pot Matere Božje Čenstohovske ter zapoje na tem svetem kraju nekaj slovenskih pesmi. Ljubeznivo smo bili sprejeti od bratov reda Pavlinec, med katerimi smo našli tudi enega Slovenca rektorja noviciata g. Franca Vilharja iz Postojne. Namestnik priorja nam je ljubeznivo razkazoval neprecenljive dragocenosti ter tolmačil zgodovino in pomen čenstojne Matere Božje za Poljake. Koncem lepega pozdravnega govora je izrazil g. namestnik priorja željo, da bi ostala Jasna Gora, kjer se nahaja čudodelna podoba Matere božje, jasen cilj Poljske in vseh katoliških src.

Zadonela je nato v tem krasnem Marijinem svetišču prelepa Ave Maria in Laus et perennis Gloria skladatelja Gallusa ter dr. Schwabova Zdrava Marija. — V dvorani čenstohovske požar. bramb. se je vršil še kratek koncert, pri katerem so bile izpuščene le nekatere moderne, težje skladbe. V obeh slučajih je bilo mnogoštevilno občinstvo silno hvaležno za užitek, ki so ga jim nudili slovenski pevci.

V prvi veri, da so slovenski pevci s svojim prvim pohodom v veliko bratsko republiko Poljsko silno pripomogli h kulturnemu in političnemu zbližanju obeh slovenskih narodov, so se prisrčno poslovili od ljubeznivih, gostoljubnih Poljakov ter mimo Katovic, Mor. Ostrave in Dunaja odpotovali domov. J. G.

S. S.:

Vprašanje cest v Kamniku in okolici

Ta pereča zadeva tebe že celo vrsto let, se je vedno znova pričevala, spet zavlačevala in ker pri merodajnih faktorjih ni našla pravega razumevanja, seveda vedno znova obtičala. Spor med Meščansko korporacijo in mestno občino za vzdrževanje cest skozi mesto se je vlekel kakor jara kača, dosedanja občinska odbori pod demokratsko vladno in županovnjem se niso dovolj brigali zanjo in tako je vprašanje cest ostalo na mrtvi točki. Nova večinska koalicija v občinskem svetu z marljivim in delavnim županom g. Kratnerjem na čelu je pa to vprašanje zagrabila z obema rokama in ker je našla popolno razumevanje in podporo pri okrajnem glavarju, posebno pa pri oblastnem odboru, je uspela toliko kakor nismo niti zdaleka pričakovali. Tako so zdaj v polnem teku priprave, da se uredi troje cestnih zvez, ki bo imel Kamnik, obenem pa ves severni in zapadni del okraja ter del Štajerske okoli Luč in Solčave nepregledno korist od njih, bodisi v tujem prometu in turistik, kakor tudi v gospodarski eksploataciji obširnih gozdnih kompleksov, ki so dosedaj ležali skoro povsem neizrabljeni.

a) Ceste v Kamniku. Kakor sem omenil že zgoraj, se je dolgo vlekel spor med mestno občino in Meščansko korporacijo, kdo naj vzdržuje ceste skozi mesto. V ta spor je posegel tudi cestni odbor in končno še oblastni. Po zaslugi sedanje večine in odborov vseh naštetih institucij se je našlo mnogo razumevanja za to vprašanje in je končno prišlo do kompromisa, ki bo prinesel Kamniku samo korist. Zedinili so se, da bo prevzel ceste skozi Kamnik oblastni odbor med deželne ceste pravega reda in sicer od postaje v Kamniku do železnega mostu v Veliki ulici z vsemi pripadajočimi objekti (most, škarp, jez itd.), na eni in do Pohlinove žage na drugi strani. Ves ta kompleks bo betoniran, le klanec med mestom in Šutno bo tlakovan s kockami. Hodniki bodo izvršeni na novo po enotnem načrtu in za to bo občina najela desetletno amortizacijsko posojilo in hišni posestniki bodo potem občini odplačevali nanje odpadajoči prispevek za hodnike. Po možnosti se bo znižal klanec za en meter, da bo sedanji še vedno hudi vzpon znižan na minimum. K stroškom za to tlakovanje bo prispeval oblastni odbor 50 odstotkov, mestna občina 20, korporacija 10 in cestni odbor 20 odstotkov. Tako bo mesto Kamnik dobilo popolnoma novo lice in ko bo odstranjen, kakor je že sklenjeno, še transformator na trgu, bo kamniški Glavni trg eden najlepših slovenskih mestnih trgov.

Cesta Kamnik—Luče. To vprašanje se je premlevalo že skoro 15 let, pa ni bilo nikogar, ki bi ga bil prav zagrabil in zainteresiral merodajne kroge za uresničitev načrta. Vršile so se konference in posvetovanja že pod prejšnjimi župani, ali vedno je stvar zapala in obtičala. Sedanji župan in delovna večina sta se z vsem elanom poprijela zadeve in nista odnehala preje, dokler ni dozorela. Cesta, ki bo odprla svetu silen kompleks gozdov, ki bo prinesla veliko korist vsemu svetu območju in zelo pospešila turizem ter tujski promet v kamniškem in gornjegrajskem okraju, bo dolga 19,50 km. Na kranjski bo tekla 6 km, pa se bo morala vzpenjati po mnogih serpentinah, kar jo bo precej podražilo. Od Kamnika bo vodila po sedanji cesti v Črno do Zage, kjer se bo odcepila in šla ob potoku Črna mimo Kranjskega Raka in preko njega na štajersko stran. Od Kranjskega Raka dalje bo tekla v serpentinah do cerkvice sv. Antona in nato ob potoku Lučenci do

Luč. Natančnejši načrt in proračun izdeluje sedanjí gradbeni oddelék oblastnega odbora. Prispevali pa bodo k stroškom po sklepu vseh zainteresiranih krogov na konferenci, ki se je vršila pretekli teden, za kranjsko stran: oblastni odbor 50% cestni odbor 21%, mestna občina kamniška 12%, občine Mekinje, Stranje in Zupanje njive po 3%, občina Gozd 6% in občina Bistričica 2%. Približno enako se bo uredila finančijelna plat na štajerski strani. Občine in cestni odbor bodo najeli skupno amortizacijsko posojilo na 10 let pod skupno garancijo. Obljubljena pa je tudi podpora od države in v tem slučaju, ki je skoro gotov, se bodo prispevki občin in cestnega odbora zelo zmanjšali.

Cesta Kamnik—Kamniška Bistrica. Za uresničitev načrta te ceste ima največ zaslug sedanji okrajni glavar g. dr. Ogrin, ki je zainteresiral zanjo predvsem Zvezo za tujski promet in kot glavno interesentino Meščansko korporacijo. Podprla ga je krepko mestna občina kamniška in tako je zadeva v polnem teku, da se uresniči. Ker bo imela največ koristi od te ceste Meščanska korporacija, ki bo lahko izkoriščala svoje gozdne komplekse vse drugače kakor dosedaj in imela od njih neprimerno večji pridobitek, je bila dolžna tudi v največji meri prispevati. Sedanji odbor je bil toliko uviden, da je vzel stvar v pretes in je sklical v ta namen izredni občni zbor, ki je načeloma sklenil, da korporacija prispeva za cesto. Kolikor je zdaj gotovo, bo korporacija zgradila cesto po svojem teritoriju iz lastnih sredstev, za preostalo progo pa bodo prispevale okoliške občine, nekaj oblastni odbor, največ pa Zveza za tujski promet. Ta zadnja je tudi zelo zainteresirana na tej cesti, ker misli s pomočjo nekega konzorcija od te ceste zgraditi vzpenjačo na Veliko planino in tam gori postaviti hotel. Enako bi se zgradil nov hotel tudi v Kamniški Bistrici. Po dosedanjih proračunih bi stala ta cesta okoli 1.400.000 Din, ki bodo tako plodno naloženi kakor nialokateri denar.

Kaj pomenijo za mesto Kamnik ti dve novi cesti in preureditve one skozi mesto, bi bilo odvisno govoriti. Ze samo pogled na karto pove več kakor še tako dolge razprave. Če pa upoštevamo še dejstvo, da se za Kamnik silno interesirajo inozemske tekstilne industrije, ki bi mogle zaposlovati več tisoč delavcev, leži na dlan, da ima Kamnik, ki bi iz njega in vanj pritekale tako močne prometne žile, kot središče vsega prometa po njih sijajno bodočnost. In to je uvidela sedanja večina v občinskem odboru, na to gradi župan bodočnost mesta. Najbližnja prihodnost bo pokazala, da so ti načrti dejanja, ne le pesek v očih. Sedanjo večino v občinskem svetu in gospoda župana pa pozivamo, da gresta dalje po začrtani poti za gospodarsko povzdigo mesta in tako pomoreta izveči iz blata občinski voz, ki so ga vanj zavozili demokratje s preluknjano barko Slavenske banke!

Vljudno naznanjam,
da se nahaja moja

**odvečniška pisarna
v Litiji pri Ljubljani**

Dr. Josip Šlibar

Moderna Ljubljana in nje mlečna preskrba

Ljubljana se je v povojni dobi toliko spremenila, da človek v njej ne spozna več stare »bele« Ljubljane z ozkimi, vijugastimi, od prahu pobeljenimi ulicami. »Ljubljana dolga vas« se je v teku nekaj let preobrazila v mesto, ki napravlja vtis velikega modernega mesta. Ceste, po katerih se je človek pred vojno dušil v prahu, v slabem vremenu pa je gazil blato, so danes tlakovane s kockami, ali celo z asfaltno, neštivilne praznine v vrstah hiš, ki so bile pred vojno ograjene z zanemarljivimi plankami ali neokusnimi deskami za plakate, so danes že po večini zazidane z modernimi palačami.

Tudi večerni vtis Ljubljane je danes precej drugačen, kakor je bil pred vojno. Ulice, po katerih je človek pred vojno pod neprijetnim vtisom temne samote še pospešil korake, da je prišel do svetlejših točk na križiščih cest, so danes lepo razsvetljene in se razvijajo po njih v večernih urah živahno vrveje pisane publike, zlasti mladine. Še korak naprej in o ljubljanski večerni ulici bomo mogli z zadoščenjem trditi, kar smo svojčas, ko smo se kot dijaki vračali z Dunaja, Prage itd., Ljubljano nekam omalovažujoče navajali, češ po velikih mestih so ulice zvečer tako razsvetljene, da je mogoče po njih čitati časopise.

Tudi glede prometnih sredstev kaže moderna Ljubljana čisto drugo lice, kakor pred vojno. Za prevoz po mestu so tedaj skoro izključno skrbeli izvoščiki. Avtomobil je bil pred vojno še bolj redka prikazen, za njim se je predvojni ljubljčan še radovedno oziral kot nekaj novim, kakor se danes še vse ozira proti nebu, če se zasliši brnenje zrakoplova. Avtotaksi so bili do vojne dobe še skoro izključna prikazen vele mest. Danes pa švigajo avtomobili in vse druge vrste motornih vozil po Ljubljani sem in tja, tako da je treba na važnejših križiščih cest karprevidno prehatati čez ceste, da človek odnese zdrave ude.

na blatno cesto spada blaten mlečen voz itd. Slika ulice prej ni trpela, danes je drugače.

V dopoldanskih urah srečavamo na vseh cestah in ulicah najrazličnejše vrste vozil, dvokolice, enovprežnike zapravljence, dire, s še bolj mnogoličnimi mlečnimi posodami. Zunanost teh raznolikih vozil, mlečnih posod, kakor tudi razvažajočih oseb in konj ni navadno taka, da bi slika ulice na ugodnem vtisu pridobila. Navadno je pač nasprotni učinek. Tudi higijena in snaga nista baš stalna gosta pri navedenih činiteljih ljubljanske mlečne preskrbe. Navdušen pivca mleka brez dvomno izgubi na svojem tako koristnem in hvalevrednem razpoloženju, ko vse to opazuje in zlasti vidi, kako se mleko po cestah v prahu in dežju preliva iz posode v posodo. Če pri kakem cestnem prelivanju celo prilično opazi, da tudi notranjost prevoznih posod ni taka, kakor bi morala biti, in bi jo človek pri mleku nujno želel, bi mogla taka prilična dognanja tudi zelo navdušenega pivca ohladiti za nadaljnje pitje mleka. Pri mleku je človek že od narave zelo natančen, moderna higijena pa tako natančnost ne samo opravičuje, ampak jo celo nujno zahteva.

Kdor bi seveda hotel valfi krivdo za tako nemoderno, neigigienično stanje mlečnega dovoza v Ljubljano na ta posel vršče osebe, bi jim gotovo delal krivico. Pomisliti je samo, da ti ljudje dovažajo mleko iz oddaljenih vasi v vsakem letnem času, tako pozimi kakor poleti, v vsakem vremenu. Jasno je, da voz, ki mora vsak dan prevoziti dolgo pot v Ljubljano, ne more ostati dolgo časa lep, enako se mlečni konj kaj hitro izdela in postane uboga cestna para, ki samo še iz navade premika svoje ude. Lepi, beli, pocinjeni vrčki stanajo veliko denarja in pri daljšem prevozu mnogo trpijo, zaslužek pri mali množini dovoženega mleka pa ni tako velik, da bi dopuščal večkratno izmenjavo posode. Dokler vlada torej obstoječi način mlečne preskrbe, je izboljšanje mlečnega dovoza nemogoče in bi tudi eventualne sekature od strani tržnih organov ne mogle imeti posebnega uspeha.

Tudi glede razdelitve v mesto dovoženega mleka je ostala Ljubljana precej v istem

stanju, kakor je bila pred desetletji. Večji del mleka dostavljajo posameznim strankam mlekarice, manjši del pa si prebivalstvo nabavlja po raznih manjših in večjih mlečnih trgovinah, le najmanjši del odpade na mlekarniško, navadno pasterizirano mleko. Glede mlečnih trgovin je pač opaziti v zadnjem času precejšen napredek. Na več mestih so se v zadnjem času otvorili dovolj čedni lokali z mizicami, ki naj bi omogočili tedaj tudi pitje v lokalu. V splošnem pa bi bilo glede prodajnih lokalov reči isto, kar smo navedli glede raznih dovoznikov mleka v Ljubljano. Pri naših maloprodajskih razmerah se najbolj pogreša enotnost tako glede kakovosti mleka, kakor nabave in razdelitve, za katero pač iz gospodarskih in kontrolnih ozirov stremijo vsa moderna mesta.

Najbolj žalostno plat ljubljanske mlečne preskrbe pa tvori preskrba dojenčkov z higijenično pridobljenim in hranjenim mlekom. Tudi večina nemških mest so imela do vojne kaj primitivno, ljubljanski slično mlečno preskrbo. Toda za preskrbo otrok z neoporečnim mlekom pa so se začela ta mesta že zelo zgodaj brigati. Za mnogo odstotkov zmanjšana umrljivost dojenčkov je v teku par let pokazala, kako potrebna in na drugi strani hvaležna je bila ta skrb. Če se pri nas ne posreči dobiti za take slučaje zanesljive mlekarice, je tako mlado bitje stalno v nevarnosti, da ga smrt ne odnese prej, preden shodi.

Ljubljanska mlečna preskrba potrebuje torej temeljite reorganizacije. Stremeti je za tem, da se postavi mlečna preskrba na ono moderno stopnjo, kakor jo zavzemajo že nekatere panoge komunalnega gospodarstva in kakor jo zahteva današnje stanje znanosti in tehnike. Tu gre v prvi vrsti za zdravje in koristi mestnega prebivalstva, in je treba iti za takim ciljem brez ozirov na levo in desno. Če bi pa zasledovanje tega cilja dopuščalo kake ozire na dosedanje stanje brez škode seveda, potem naj pač veljajo ti oziri onim, ki so dosedaj vršili po svojih močeh to aprovizacijsko delo.

Docent dr. Ivan Matko:

Vznik antituberkuloznega dispanzarja

Velpomemben izrek slavnega Hipokrata o ozdravljivosti jetike je zopet prišel do splošne veljave tekom druge dobe v zgodovini jetike. V tem oziru gre Nemcu Brehmerju nevenljiva za sluga, da je približno sredi preteklega stoletja v svojem sanatoriju v Görbersdorfu dokazal, da spada tudi jetika med ozdravljive bolezni. Novi način zdravljenja je bil jako preprost in ni slonel na etiološki podlagi, marveč se je izcimil iz dolgoletnih empiričnih opazovanj in se naslanjal na higijensko dietetično postopanje. Brehmerjev čudoviti lek je obsegal: mir, vzgojo bolnika, snago in čistoto, vodo, zrak in solnce ter prikladno in tečno hrano. Brehmerjev nauk je prvi potrdil njegov učenec Peter Dettweiler, ki je leta 1876. ustanovil sanatorij Falkenstein na Taunu. Brehmer-Dettweilerjev način zdravljenja jetike se je v kratkem tako uveljavil, da je tvoril podlago za ustanavljanje primernih zdravilišč za oskrbo jetičnikov. Tako je n. pr. ustanovil Römpler kmalu na to sanatorij v Görbersdorfu, Sander v St. Blasien, v Franciji se je preuredil grad Villepinte v sanatorij itd. Vendar vse te ustanove za širše pobijanje jetike z vidika ljudske bolezni niso prihajale v poštev. Na eni strani radi tega ne, ker je bilo število jetičnikov preveliko za sprejem v zdravilišča, na drugi strani pa, ker so bili stroški za bolniško oskrbo previsoki (približno 14 M na dan), in so bil zavodi dostopni le imovitejšim slojem. Za pobijanje jetike kot ljudske bolezni je neobhodno potrebno, da se razpolaga ne le z zadostnim številom ljudskih zdravilišč marveč, da se poskrbi tudi za kritje stroškov, nastalih vsled oskrbe siromašnih slojev.

Poslednji dve spoznanji sta splošno prodrla do veljave in sta skoro v vseh kulturnih državah tvorili več ali manj podlago za takozvani zdraviliški pokret (Heilstättenbewegung). Največji obseg je ta dosegel v Nemčiji, kjer je bilo slučajno več ugodnih pogojev za večji razmah na tem polju. Predvsem se je postavil na čelo tega pokreta znameniti kliničar von Leyden in uporabil vsako priliko, da je z vso avtoriteto svoje osebe naglašal važnost novega zdravljenja jetike in zagovarjal pobijanje tuberkuloze kot ljudske bolezni s pomočjo ljudskih zdravilišč. Zlasti pomemben je bil njegov nastop v Budimpešti na javni seji osmega mednarodnega kongresa za higijeno dne 7. septembra 1894, kjer je za predavanje »o oskrbi tuberkuloznih bolnikov s strani večjih mest« žel bučno odobravanje in obče priznanje. Zaradi tega označuje B. Fraenkl ta dan kot početek zdraviliškega pokreta v Nemčiji, dočim se je pričel po mnenju drugih že leta 1902, ko se je 15. avgusta otvorilo prvo nemško ljudsko zdravilišče za pljučno bolne v Falkensteinu, neposredno poleg Dettweilerjevega privatnega sanatorija.

Nadaljni ugodni pogoj je tvoril deseti mednarodni medicinski kongres, ki se je vršil v Berlinu meseca avgusta 1890. Vsi zbrani zdravniki so se izjavili za ustanavljanje ljudskih zdravilišč, kakor tudi za kritje oskrbnih stroškov manj imovitim slojem iz javnih sredstev. Med zborovalci je bilo mnogo odličnih znanstvenikov.

Pospešujoče je vplivalo tudi dejstvo, da se je Kochov tuberkulin, ki je vzbudil toliko nad

za zdravljenje jetike in za zaščito pred okužbo pri praktični uporabi popolnoma izjalovil. Nasprotno se je izkazalo, da predstavlja Kochov lek za jetičnike izredno nevarno sredstvo. Radi te nepričakovane ugotovitve se je borba proti jetiki v Nemčiji zopet vrnila nazaj k zdraviliškemu pokretu.

Predvsem pa je ugodno vplivalo na nov pokret vzorno socialno zavarovanje, ki se je 1. januarja 1890 pod cesarjem Viljemom I. in za časa Bismarckovega delovanja uvedlo. Za oskrbo jetičnikov prihaja bolezensko zavarovanje v manjši meri v poštev kakor pa invalidno zavarovanje. Važnost zavarovanja te vrste za oskrbo in za skrbstvo jetičnikov najboljše predočuje ugotovitev, da je med tisoč invalidi več ko polovica jetičnikov in sicer v najlepši starostni dobi od 20. do 30. leta. Kajti bolezensko zavarovanje je v stanu lajšati bedo teh bolnikov le za kratko dobo, dočim se invalidni prispevek razteza do smrti, ako je bolezen neozdravljiva. Prvotno se je invalidno zavarovanje omejevalo le na izplačilo denarne podpore. Pozneje je nastopil tudi na tem polju znaten preobrat, ker je Gebhardt, ravnotej pokrajinskih zavarovalnih družb Hansa-mest, sloviti člen 12 nemškega invalidskega zakona z dne 22. junija 1889 tolmačil v tem smislu, da morejo invalidni zavodi nuditi invalidom mesto invalidne tudi potrebno pomoč za zdravljenje. S pomočjo takega tolmačenja društvenih pravil so se neizčrpni zakladi teh ustanov otvorili v prid in v dobrobit invalidov-jetičnikov, ter znatno pripomogli k velikanskemu razmahu v zdraviliškem pokretu v Nemčiji, zlasti po letu 1895, ko je imel Gebhardt svoje pomembno predavanje na 20. zasedanju nemškega združenja za nego zdravstva.

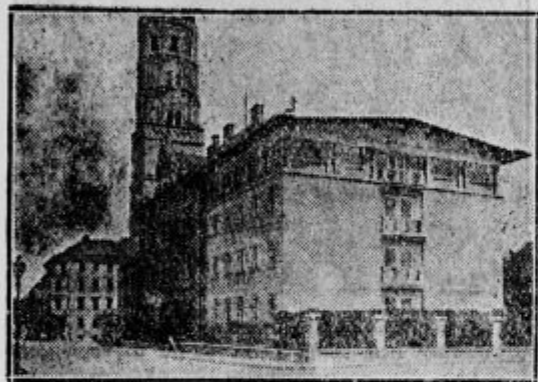
K občeudovanju vrednemu razmahu v zdraviliškem pokretu je nadalje znatno pripomogel tudi nemški Rdeči križ, ker je pozval na predlog g. Pannwitzja vsa podrejena podeželska in pokrajinska društva, da skupno z invalidnimi in starostnimi zavarovalnimi zavodi ustanovljajo ljudska zdravilišča in na ta način pomagajo jačati vojno pripravnost nemške države.

Slednjič je bila pomembna tudi ustanovitev Nemškega Centralnega komiteja za pobijanje jetike. Njegova naloga je bila podpirati ustanavljanje zdravilišč, dajati nasvete glede gmotnih zbirk, izdelovati načrte po lastnih inženirskih itd. V ostalem pa se društvo ni bavilo neposredno z ustanavljanjem zdravilišč. S tem je zdraviliški pokret dobil po vsej državi enoten značaj, kar je znatno olajšalo oživotvorenje zdravstvenih naprav v prilog jetičnikov.

Vse navedene činjenice so v veliki meri pripomogle k uspehom na polju zdraviliškega pokreta v Nemčiji, ki nikjer na svetu ni dosegel tako širokega razmaha kakor v tej državi. Nič manj kakor 64 ljudskih zdravilišč in 25 privatnih sanatorijev s skupnim številom 3700 postelj se je ustanovilo tekom 10 let in sicer do spomladi 1904. Danes pa poseduje znatno okrnjena Nemčija že stotine teh naprav! Te številke pričajo zadostno o razsežnosti zdraviliškega pokreta v tej državi!

Več tuči!

Ali je „Dom duhovnih vaj“ kulturna ustanova?

Kulturo nazivamo izobrazbo, prosveto, omiko. Med kulturne činitelje štejejo mnogi danes le pokrete izvenverskega značaja, tako da dobiva vtis, kakor da vera ni kulturni činitelj. Zdi se, da nimamo enotnega pojma o kulturi. Kaj je torej kultura? Vsako delo, pokret, naprava, ustanova, ki človeško družbo duševno ali materialno izpopolnjuje. Duševna ali notranja kultura je vsekakor prva, najvišja in najnujnejša. Izraz, plod notranje kulture pa nikakor ni le umska izobrazba, marveč tudi srčna vrlina, učvršitev in izpopolnitev volje. In kdo bi o tem dvomil, da najbolj izpopolnjuje voljo in plemeniti, blaži sree, ki se ji odpre, vera, zlasti naša sv. vera s svojimi nadnaravnimi vzgojili? Npravo vrlino človekovo cenimo vsi visoko nad njegovo umsko izobrazbo; no, ker ima krščanska vera moč, da vzgaja, najvišjo npravo vrlino, zato sledi: vera je celo najodličnejši kulturni činitelj. Vrh tega daje vera vsaj drugi duševni in materialni kulturi pravo smisel in smer, vode jo k viru vsega resničnega, dobrega in lepega. Tako je vera duša kulture, ker je »duša kulture kultura duše« (Faulhaber).

Resnični prijatelj in pospeševatelj kulture bo torej predvsem rad podpiral verske pokrete, društva, naprave, ustanove kot prve kulturne činitelje. Taka eminentno kulturna ustanova so med prvimi — duhovne vaje v samoti.

O teri priča zgodovina duhovnih vaj. Protestantki profesor cerkvene zgodovine piše n. pr. o knjigi duhovnih vaj: »Nobena druga katoliška izpodbuda (nabožna) knjiga se ne more po silnem razmahu svojega zgodovinskega uspeha meriti z duhovnimi vajami ustanovitelja jezuitskega reda... Po svoji moči, s katero je spreminjala ljudi, ki je do njih prišla, v duhu pisatelja, je knjižica sv. Ignacija nedosežena.« (Holl, die geistl. Übungen des ign. v. Lojala, 1905). — Seveda ni knjiga vse, je treba še kaj drugega. To je bolj obrazložil zgodovinar Jan. Janssen (Geschichte des deutsch. Volkes 4. Bd., 3. B., 378): »Kdor se je ravnal zvesto in povsem po kratkih navodilih duhovnih vaj, je doživel silno izpremembo (v sebi) kakor njih pisatelj Ignacij. Tako prvi njegovi tovariši, tako svetli duhovniki in redovniki, cerkveni knezi, učenjaki, laiki najrazličnejših stanov. Vsi so se čutili po njih postavljene v boljše duhovno ozračje, odtrgane od materialnih interesov in zblizane višjim interesom. Dvomljivci so našli v njih polnomoč vere, omahljivi in borivi mir z Bogom in s seboj; užitekajljive posvetnjake so duhovne vaje vrgle iz vrtince strasti ter jim dostojneje usmerile življenje, tisoče so duhovne vaje poklicale iz sebičnih struj cerkveno-političnega boja nazaj k molitvi in notranjemu izpopolnjevanju samega sebe in k dejanski ljubezni do Boga in bližnjega.«

Da so duhovne vaje v samoti eminentno kulturni činitelj, nam priča drugič njih bistvo in ustroj.

1. Duhovne vaje nudijo kulturnemu delavcu svobodo, ne le svobodo otrok božjih, do katere se povzpne v duh. vajah vsi, ki uredijo svojo preteklost v dobri sveti spovedi, marveč nudijo jim tudi ono svobodo, ki je posebej potrebna kulturnemu delavcu. Sicer nas uče duhovne vaje tudi kulturo podrežati najvišjemu končnemu smotru, slavi božji in zveličanju duše, ker »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi...«, »Iščite najprvo božje kraljestvo...« — V toliko so res duhovne vaje nadkulturne, toda nikdar protikulturne; nasprotno: podrežati tudi kulturo končnemu smotru, se se ne pravi jemati stvarim njih zakonov in specialnih smotrov, pač pa se pravi, spraviti kulturo v harmonijo, ki jo stvarnik hoče v svetu, se pravi, kulturo dvigniti, posvetiti, da služi božji slavi. Je pa to poduhovljenje kulture tudi zelo potrebno kulturnim delavcem in samemu kulturnemu napredku; kajti kdor se vrže v kulturno delo z vso dušo, bo kaj lahko, omamljen od vrtince stvari, izgubil pogled na stvarnika niti ne bo ustvaril globoke kulture, marveč bolj sejnjsko blago. Zanosni srednjeveški umetniki in globoki misleci so prišli iz tihih celic in še danes je večidel vrednost umotvora sorazmerna z odgovorom avtorja. Le samota z Bogom in odpoved ustvarja pristna kulturna valedela; je pač treba zapustiti svet in sebe, če hoče doseči Boga in božje. Pač je moč materialistične pagnske kulture neovirani razvoj in razmah močnega, moč nadčloveka; toda moč krščanske kulture, ki prešinja duše, je božja moč. Do te moči pomagajo kulturnemu delavcu

uspešno in znatno duhovne vaje, ker mu duha čistijo in dvigajo. Najprvo čistijo. Kakor evangelijski tako tudi duhovne vaje ne govore o zunanjih kulturi in je ne goje naravnost; pač pa osvobodijo kulturo od duha in jo poglobe ter tako pošljejo v življenje; kakor vse drugo kulturno življenje bo tudi njegovo, sicer avtonomno, kulturno delovanje prav usmerjeno. Mar ni to potrebno bolj kot kdor misli? Kulturnemu delu je treba svobode, notranje nesebičnosti in neodvisnosti; sicer služi kultura človeški strasti, služba veda in umetnost slavohlepu ali počutnosti. Kultura brez vere je nož v otrokovi roki. Le kdor služi kulturi čisto in le radi kulture, povsem prost egoizma, ustvarja trajna valedela. (Priwara). Pravi kulturni delavec mora biti nad stvarjo, znotraj prost neredne poželjivosti in hlapčevstva. Do te notranje neodvisnosti naravnost vlečejo duhovne vaje, ker zahtevajo, da se s pomočjo od zgoraj naredi »indiferentnega« (ravnodušnega) do vseh stvari.

2. Duhovne vaje dajo izobrazbeno polet. Očiščeno, svobodno dušo dvigajo višje in višje za najvišjim vzorom — Bogčlovekom. V drugem delu duhovnih vaj ti sveti »luč svetla«, Logos, kateremu se vsega izročiš in odpreš, pa ne le s filozofskim gledanjem, marveč s pristranskim askezo, ki nas edina navezuje na Zveličarjevo življenje. Ni si težko predstavljati, kako bo kulturni delavec, ki tako doživlja Kristusa, hočeš nočeš, kot njegov učenec in prijatelj sodeloval pri poglavljanju vsega kulturnega življenja. Znano je, kako se dajejo duhovne vaje posamično in v skupini. Zelo modro; katoličan, prerojen s pristnim Kristusovim duhom, se bo gotovo trudil, odlikovati se tudi stanovsko. Tako pa dajo duhovne vaje tudi delavcem vseh kulturnih vej vzgon in peroti, notranjo svobodo, zanos in polet, da zro v daljave, razširijo srce, a so hkrati globoko ponižni.

3. Čitatelj že iz tega vidi, kako vzgajajo duhovne vaje značaje. So šola, ki vzgaja osebnosti, brez katerih ni katoliške kulture, t. j. kulture, ki je edino prav usmerjena. Značaje, osebnosti, sezidane enotno in čvrsto, je mogoče vzgajati le na verski podlagi; duhovne vaje podajajo katoliška pedagoška načela kazoč, kako treba aktivno življenje izoblikovati po veri, a ga hkrati privedejo k viru verskoživljenske moči. Jasno je, da mora eksperiment pri izoblikovanju svojega značaja v duhovnih vajah sam sodelovati; to je delo samovzgoje. Kakor kipar kleše človek v duhovnih vajah svoj značaj po svojem pravzoru — Kristusu.

4. Ne le značaje, tudi apostole vzgajajo zlasti daljše duhovne vaje. Že v začetku duhovnih vaj zabri struna viteške velesrčnosti in brni vse dni duhovnih vaj; koncem zlasti daljših duhovnih vaj pa izzevni v visoko pesem božje ljubezni. Ni pa to le kaka zgolj čustvena višja ljubezen, po kateri streme vse duhovne vaje, marveč dejanska, delaželjna velesrčnost.

Takih apostolov laikov, velikosrčnih mladencev in mož vseh stanov potrebuje naša doba. Moška askeza duhovnih vaj, ki poudarja pamet in voljo, jih vzgaja. Najvplivnejši so izobraženi apostoli. Domovi duhovnih so šole elite. V Franciji je med 15 domovi prvi v Athis-u. Grof de Mun priča: »Samo kdor je sam izkusil, ve, kaj se pravi tri dni... Usojam si trditi, da ni boljše priprave za zasebno in javno življenje, za izvrševanje družinskih in socialnih dolžnosti, za državniške in zasebne kakor so duhovne vaje. Vsi, ki aktivno delajo v naših vrstah, so odgojeni v Athis-u.« (Život 1922-23.) Niso namreč duhovne vaje v prvi vrsti le za izpreobrnence, marveč za odgoj katoliške elite. Tega se drugod ne vedajo. Bivši belgijski ministrski predsednik baron Broqueville je nazval hiše za duhovne vaje naravnost »fortresses du catholicisme.« Veliki voditelj irskih katoličanov O'Connell je delal vsako leto duhovne vaje. Če so ga hoteli, preobloženega s posli, od tega odvračati, je odvrnil: »Ako živim (te dni) samo za Boga, se bo on zame boril, mi pa pridemo močnejši iz duhovnih vaj!«

Slovensko katoliško izobraženstvo je brez dvoma prepričano ne le o verskonaravnih, marveč tudi o kulturni važnosti duhovnih vaj v samoti. Iz tega prepričanja je tudi nastal naš »Dom duhovnih vaj«. Zal da leži na njem še breme dolga. Naše ljudstvo sicer prispeva za Dom po svojih močeh, ali želeli bi bilo, da bi tudi naši denarni in gospodarski zavodi prispevali Domu na pomoč.

Še bolj kot denarne prispevke pogrešamo obilnejšo udeležbo vplivnih članov obstoječih verskih in prosvetnih organizacij ter laičkih izobražencev pri duhovnih vajah. Tekom treh let, odkar stoji Dom, je bilo na 7 tečajih za izobražence 82 udeležencev: 11 profesorjev, 14 uradnikov, 2 sodna svetnika, 1 poslanec, 35 akademikov, 7 učiteljev, 12 abiturientov; povprečno 12 udeležencev na vsakem tečaju, dočim je prestora vsaj za 25.

Sklepamo. Ako naziva Pij XI. domove duhovnih vaj »visoke šole popolnega krščanskega življenja«, jih iz tih navedenih razlogov nazivamo po pravici tudi vzgajališča vzgojiteljev in laičkih apostolov. Duhovne vaje so eminentno kulturni činitelj. Napis, ki se je pred vojno svetil nad vratmi dičnega šolskega poslopja v Vipavi, bi mogli po pravici postaviti tudi na Dom duhovnih vaj:

»Veri in omiki.«

Za duha in srce

Kaj misli duhovna Rusija

(Konec.)

Aleksander Kieseweter, znani publicist in zgodovinar, učenec Ključevskega in Vladimira Solovjova, je dejal:

— Občutil sem konstruktivno, ustvarjajočo nabreknost našega naroda, nabreknost, ki ne pozna utrujenosti in ki dosega uspeh za uspehom. Veliki ustvarjavi ste, na vsakem koraku ne samo za sebe, ampak tudi za generacije, ki pridejo, za celo slovanstvo.

— Ko se Rusija preporodi in obnovi — in ta prepoved je gotov in neizbežen — takrat morate priti k nam. Morate, ker vas bomo tam vsi čakali. Kako bomo srečni oni trenotki! Ruske duše bodo poletele vašim nasproti. Zavzvali bodo vsi zvonovi cerkva ruskih, da oznanijo prihod dragih gostov.

— Velik trenotek bo to, in kakor govorim tu, tako bom govoril tudi tam o slavni, dobri in herojski domovini vaši, o vašem velikem srcu, govoril bom do poslednjega diha.

Dimitrije Merežkovski, psihološki analizador, miseln eden najglobljih, pesnik-filozof, autor znane trilogije. (Smrt bogov, Vstajenje bogov, Kristus in Antikrist, Napoleona in romana: Mesija, je dal sledečo izjavo o najpomembnejšem svojem delu: Atlantida — Evropa: »Napoleona« sem dovršil in je že v tisku. Sedaj pišem knjigo z naslovom: Atlantida — Evropa. Ni književno delo, ampak knjiga prorokovanj.) Evropi prete številne nevarnosti v megli skorajne bodočnosti. Mislim, da bo Evropa doživela še mnogo strahot in o tem govorim v novem delu. Človeštvo si pripravlja »gostijo kužnih dni«. To je eno najmočnejših Puškinovih del. Govori o veliki gostiji v mestu, kamor je kuga prišla in so vsi — na pragu smrti.

O boljševiski Rusiji je dal dolgo in izredno zanimivo izjavo. Podajam jo v odlomkih:

— Nismo (»Jutro v svoji 231. št., ta stavek ravno v nasprotjem smislu citiral) bežali iz Rusije, da rešimo življenja svoja, svojo kozo. Z občutjem, da so nas Rusi iz Rusije kot predstavnik poslali sem, smo šli, da povemo Evropi, kaj se godi v Rusiji.

— Kdor boljševisma ni preživel, kdor ga ni videl, ga ne pozna. Mi bi vam torej mogli povedati, kaj je boljševisem. Vaš sedanjí odnos do ruskega izseljenštva je politično delo in za nas velike važnosti. S tem političnim delom Jugoslavija stopa na bojno armo na poprišču socialno-političnega boja, ki se bje v vsej Evropi.

— Iskreno vam povem: Meni izgleda, da je mogoča, željena, koristna, celo neizbežna duhovna intervencija. Cilj njen bi bil, da se obvaruje vest, duša Rusije: V literaturi, znanstvu, umetnosti. Svobodna beseda ruska, ki bi jo vsa Evropa čula, bi bila za boljševiske bolj strašna kot vsa vojno-politična posredovanja. Ta beseda se je dosedaj dušila v gluhih in nezanimanju Evrope. Samo tu pri vas je našla tal. Zato upamo, da bomo te daljnostne topeve svobodne ruske besede, namenjene na boljševiske, naslonili tu pri vas.

— Ne bi hotel biti zlosluten prorok, čeprav se mi je pogosto dogajalo v življenju, da so dogodki potrdili moja napovedovanja. Na osnovi svojega desetletnega opazovanja evropskega življenja moram reči, da kriza, ki je izvala prvi svetovni polom, ni rešena. Evropi preti druga svetovna vojna. Ravno tako morem z matematično gotovostjo trditi, da se bo, ko plane prvi plamen mednarodnega spora, razvila državljanska vojna. Z isto sigurnostjo morem reči, da bo Jugoslavija sodeležena pri reševanju te svetovne krize. Vse to govorim v liniji zgodovinskega merila, in ne enodnevne, ozko nacionalnega.

— Podčrtavam: Padec boljševiskov je morda vprašanje dneva, meseca, morda let. Roka ni mogoče postaviti. In ravno radi te negotovosti, radi neznanja onega, kar se sedaj dogaja v Rusiji, a prihajajo vesti, da dogodki že pričajo, ravno radi tega moramo biti na straži, posebno mi Slovani.

— Strašno je to, da se pri vas ne zanimate za boljševisem. To smatram za napako in kratkovidnost. Boljševisem je danes vprašanje svetovne politike. Če Jugoslavija sedaj beži pred tem vprašanjem, bo prej ali slej prišla ura, ko se bo morala sprizniti z njim.

— Za konec bi hotel odgovoriti na besedo, ki jo je o tem vprašanju izrekel episkop Dositej. Besede velikega Vladimira Solovjova je omenil: da je slovanstvo bilo in da bo nosilec vere Kristove. V važnih življenjskih trenotkih postaja vse pomembno in simbolično. Dositej nas je spomnil, da je dan tega bratskega slovanstva omizja (misli je na banket) vigilija novega dviganja Križa Gospodovega. Ta slovanstvo ima za slovanški svet svoj poseben pomen. Zlataj tam v Rusiji je ostalo tako zaničevanje Križa, kakor ga ni bilo na tem zlatih krščanstva. Vsa Evropa ima delež na tem zaničevanju. Evropski narodi so vsi skupaj podirali Križ Kristusov. Solovjov je bil prorok velike vseslovanke ideje o ostaritvi Kristusove resnice v pozemelskem življenju človeštva. Ko bi on danes živel in videl, kaj se godi, bi rekel, kakor vam jaz pravim:

— »Edina rešitev Rusije bo praznik dviganja Križa Gospodovega.«

Tone P.

Ljudsko šolstvo v Ameriki

Z ozirom na najraznovrstnejše zmotne nazore, ki so razširjeni v Evropi o ameriškem šolstvu, navajamo nekaj temeljnih značilnosti ameriške šole.

Predvsem nam je povsem neznano dejstvo, da se ameriška javnost veliko resneje in topleje zavzema za vprašanje šole in njen dobrot kot stori to evropska javnost. Publikacija, ki učiteljskim korporacijam prepušča nesporno vodstvo v svetu vzgojne teorije in prakse in uporabe psiholoških rezultatov v vzgojstvu in pouku, se zgoče zanima za njihovo delovanje in izdaja ogromne vsote za dobro šole. To zanimanje se je koncentriralo doslej predvsem na javne šole, sedaj pa se je raztegnilo tudi na privatne šole in penzionate. Napredek se kaže v ojačenem zaupanju staršev napram vzgojitelju, zakaj Amerikane precej časa ni bil voljan svojo roditeljsko vzgojno odgovornost v prvih šolskih letih odstopiti tujemu vzgojitelju. Zlasti vzgoja v penzionatih je bila osvojenica in evropske, zlasti angleške navado, razpošiljati šolodradsko mladino v penzionate, je smatral za pravytako nečloveško kot svojedobno spartanski navado, izpostavljanje slabotne novorojenčke. Večina dečkov obiskuje javne šole, kjer ostajajo 5 dni v tednu od 9 popoldne do 5 popoldne. Kljub prepovedi telesne kazni, se v ameriških šolah disciplina nič težje ne dosega kot v evropskih. Razlika pa obstaja v tem, da ameriški starši sicer prepuščajo vodstvo svojih otrok učiteljem, vendar pa pričakujejo, da se ved-

no vpoštevajo njihovo osebno stališče. V razumevanju med šolo in domom bolj in bolj zmanjšuje, istotako pa tudi vzgojne težkoče, zlasti če učitelju pomaga izvežban šolski psiholog.

Največji kontrast med ameriškimi in evropskim šolstvom pa obstaja v medsebojnem razmerju učencev. V Evropi vladajoči sistem, da v šole vstopivši učenec vsaj prvo leto igra neko podrejeno vlogo tako v igri in sportu kakor v medsebojnem občevarju, da nima nikakih pravic in ničesar ne pomeni, tega sistema ameriška šola ne pozna.

Ameriška šola je eno telo — brez individualnih členov ali celo njihove podrejenosti in nadrejenosti. Učenci imajo svoje zastopstvo in vodstvo v tako zvanem »svetu učencev«, ki je odgovoren za gotove upravne posle, nikakor pa ne za disciplino in to v šoli. Deluje v skladu z rektorjem, ki prisostvuje učencem zborovanjem, nima pa posebnih predprav ali celo kaznovne oblasti. Ameriška šola nima tako zvane »šolske aristokracije«, enotnost šolske zavesti se vzgaja z raznimi sredstvi: s pesmijo — kot neke vrste šolsko himno, z barvnimi znaki, z združevanju teoretičnega pouka s sportom in igro. Običaj evropskemu šolskemu sistemu, da uničuje šola človekovo individualnost, se zdi neutemeljen, če tozadevno primerjamo evropsko šolo z ameriško. Ameriški učenec kaže manj originalnosti — njegova tipika je markantnejša. To dejstvo pa ima svoj vzrok v nacionalnem problemu, ki se poraja Amerikancu iz njegove težnje, znivelirati vse razne razlike priseljencev in jih učeniti ameriški rasi, kar skuša doseči z amerikanizacijo otroka. Temu cilju služijo najrazličnejša sredstva: nedejški listi, mladinske slavnostne prireditve in mladinski prazniki, taborenje mladine poleti itd. S tem pa v učenju oslabe tako njegove individualne kot rasne posebnosti in se skoro docela zabrisajo. To je masna formacija človeka: otrokove individualne sposobnosti v šoli ne najdejo razvojnih pobud. In tako se dobe otroci nemškega, španskega, japonskega pokolenja iz druge generacije naseljenecv, ki ne občutijo več nobene rase poteze. Samo mladi Žid se upira amerikanizaciji.

Ameriška šola izoblikuje docela enostranski tip. Vendar pa ta izkazuje najodličnejše ameriškanske čednosti: ljubeznivost napram tujcem, uravnovešenost značaja. Ameriška mladina ni napolnjena s cinizmom, ki je pri mladem Evropecu neredek pojav, se ne precejuje in ohranja neko svojevtrstno otroško naivnost in nek preprosti otroški pogled na svet. Pravijo, da je Amerikaneec šele s 40 letom polnoleten.

Bistveno ameriškemu vzgojnemu sistemu je torej neka počasnost v razvoju, omejitve mladinske odgovornosti, ustvaritev solidnega fundamenta namesto naglega napredka v Evropi, natančnost v znanju namesto njegove premakljivosti in globine.

„Čas“ za leto 1928-1929

Čez teden dni izide prva številka novega letnika. Prinesla bo vseh pet predavanj, ki so jih imeli na letošnjem socialnem dnevu 10. sept. naši sociologi in moralisti: urednik Fr. Terzaglav, p. bog. dr. Angelik Tominec ter vseuč. profesorja Josip Učič in Aleš Ušeničnik. — Zakaj to naznanjamo? Razmere so se toliko uredile, da bo »Čas« odsej spet mesečnik, izhajajoč 20. vsakega meseca. S tem se bo izpolnila želja velike večine naročnikov, ki so čutili, da je presledek dveh mesecev vendarle prevelik. Vsak mesec bo torej »Čas« spet govoril svojim čitateljem o najaktualnejših vprašanjih, ki terjajo razgovora in odgovora, da urednik take revije kakor je »Čas«, ne sme trpeti kopčenja in odlašanja. »Dvakrat da, kdor hitro da, velja tudi tukaj. Vkljub temu pa, da bo list zdaj obsežnejši in stroški za razpošiljanjem večji, ostane cena — vsled sklepa »Leonove družbe«, lastnice lista — ista, 60 Din letnih. »Leonova družba« računala namreč na to, da se bo število naročnikov odločno pomnožilo. Na delo torej! Neka gđ. učiteljica je avgusta meseca t. l. pridobila o priliki gospodinskega tečaja osem novih naročnic. Cast ji Posnemajmo! Ko bi vsak naročnik najprej sam ostal zvest (in se tisti, ki so za l. 1927/28 zaočnili, vsaj ta teden še zgnatili in poravnali svoj dolg!), potem pa še enega pridobil, bi »Čas« stroške v letu 1928/29 zmagoval in v veseljem vršil svojo lepo nalogo. Zatorej prijatelji »Časa«, ta teden res na delo! Poleg »Slovenca« in drugih časopisov nam je — to boste pač priznali — taka znanstvena revija neobhodno potrebna. Ali naj zapiramo oči za toliko velevažnih dogodkov, ki se odigravajo pred nami in tako globoke brazde režejo v našo zemljo? Na delo! Uprava bo list poslala vsem dosedanjim naročnikom; za trdno pa pričakujemo, da se bo v začetku tedna po dopisnici javilo novih. Marsikatero društvo bi list lahko naročilo in tudi čitalo. (Seve, če ga ne misliš brati, je list predrag tudi če bi stal samo — 1 Din!) Torej prijatelji naše revije, če ne osem, vsaj enega novega naj vsak pridobi! In sicer takoj, v prvi polovici tedna. Dvakrat da, kdor hitro da.

»Domači prijatelje. Izšla je št. 10. II. letnika tega družinskega lista s sledečo vsebino: Ivan Albrecht: Črni relief, J. Busse-Palma: Gospod ravatelj, Iv. Vuk: Skrozi okno vlna (nadaljevanje potopisa), Fr. Zbašnik: Invalid (priloga). Silvester Škerlj nadaljuje s svojimi »Obrazi iz ljubljanske drame«. Sedaj sta na vrsti Edvard Gregorin in Ivan Jerman. Pesmi objavljajo: Mile Klopčič: Izgnana, Fran Pogačnik: Scherzo, Danilo Goršek: Večerna, Oton Berkepec: Bolna perot, Mirko Kragelj: Cvetel je maj. Poljudno znanstveni članki: F. P.: Dežela brez bede in imetja, Kočun prinaša še zelo zanimiv »Filmski drobiž iz Berlina«. Naslovna stran: tihotilec in inicialce so delo slikarja grafika E. Justina. Številka prinaša tudi tri originalne lesoreze Mihe Maleša. — Izhaja mesečno. Naročnina letno 30 Din, polletno 17 Din. Naroča se pri upravi na Miklošičevi cesti 13 v Ljubljani.

»Planinski Vestnik«. Najnovejša 10 številka prinaša govor prevzvišenega škofa ljubljanskega dr. Antona Bonaventura Jegliča: Gore in versko čustvo, ki ga je imel pred blagoslovitvijo Aljažve kapele v Vratih dne 29. julija 1928 na zbrane planince. Dr. H. Tuma je pričel priobčevati pod naslovom »Imenoslovje (nomenklatura) Julijskih Alp« delo, ki ga je prišel z namenom, da se ugotovi in ohrani slovenska imena naših Alp, in na katerem je delal nad 30 let. Posebno se ozira na zapadni del Julijskih Alp in Predalp: Rezija, Tera in Nadiža. Kakor ugotavlja v predgovoru, ni na vsem prostoru Alp najti nikjer niti enega samega neslovenskega imena. Ni sledu keltske, ne romanšne, ne germanšne; vsa neslovenska imena so poznejša, že zgodovinske dobe. Seveda prina-

Sveta življenje in vrvenje

Človek kamene dobe v naših dneh

Evropski muzeji hranijo kot največje zanimivosti predmete, ki se jih je posluževal človek v sivi davni kamene dobe. Sedaj pa je naravoslovec R. H. Francé izdal knjigo »Svet, zemlja in človeštvo«, v kateri opozarja na popolnoma isto kulturno stanje, kakor nam ga odkrivajo izkoptine iz kamene dobe, med plemeni južnomorskega otočja. Med drugim piše:

Na obalah Koralnega morja so še ljudstva, ki ne poznajo železa, pač pa kamenita kladi in kamenite sekire in koščene strgulje in nože iz reber in žage iz školjk, nakit iz zob in denar iz polžev. Ta ljudstva žive sama iz sebe, ne da bi le slutila evropsko davnino, natančno isto življenje in razvijajo isto primitivno kameno, koščeno in školjčno kulturo kakor naši pradedje, od katerih jih vendar ločijo silne plemenske razlike in doba najmanj 4000 let.

Sličnost je večkrat naravnost smešno natančna. S posebno skrbnostjo so v Stari Evropi kamene dobe brusili zeleni serpentin v sekire, ki so jih nosili odličnjaki. Sekire iz zelenega serpentina so tod in tam v rabi še danes v Novi Kaledoniji kot častni znak poglavarjev. Kresilniki avstralskih prastanovcev se od onih iz najstarejše francoske kame-

Ramsay MacDonald, bivši britanski ministr. predsednik, ki bo v ponedeljek predaval v Berlinu.

pa je imel mnogo lesenega orodja, kakor še dandanes. Če tega orodja ni najti med izkoptinami, je vzrok pač trohnjivost lesa. Ob okoliščinah, v katerih se trohnoba ne razvija, kakor n. pr. v bavarsko-salzburskih rudnikih pa so našli izvrstno ohranjena kladi, lestvice, baklje in podobne predmete iz najstarejših predzgodovinskih dob.

Kako, da se je človek v prvi vrsti poslužil ravno kresilnega kamena? Kresilniki niso posebno razširjena snov. Najti jih je le pod posebnimi pogoji v starih morskimi naplavinah, potem pa vsekakor večinoma v velikih množinah. Kresilno orodje je pa po vsej zemlji prilično enakomerno razdeljeno; najti ga je v zapadni Evropi prav tako kakor v Rusiji, Egiptu in na Kitajskem. To se ne more drugače razlagati, kakor da se je v predzgodovinski dobi vršila s kresilnikom obširna svetovna trgovina. Kresilnik je bil nekoč očitno prvovrstno kupčijsko blago, kakor sta bila kasneje tudi jantar in bronce.

Kresilnik ima namreč lastnost, da mu moremo dati, ako ga enostavno obtolčemo, tako ostre robove, da režejo kakor britev. Predzgodovinski moški se je nedvomno tisočletja brl s kresilnikom, kakor dela to še danes Avstralec.

Od Indijanca do predsedniškega kandidata

Med najzanimivejše osebnosti, ki stoje na čelu volivnega boja za predsedniško mesto Združenih držav, spada nedvomno senator Charles Curtis, republikanski kandidat za podpredsedniško mesto. Njegova življenjska pot je celo za ameriške pojme nenavadno pustolovska. Njegov oče je bil angleške krvi, mati pa mestica, hči indijanskega poglavarja in francoskega lovca. Prva otroška leta je preživel Curtis v babilonem »wigwamu«, kjer se je predvsem učil jezdit in streljati. Kot osemleten deček je rešil rod svoje stare matere pred napadom sovražnih rodov s tem, da je v silnem diru pojezdil do prve vojaške postojanke in tam izprosil takojšnjo pomoč. Potem je postal Curtis jokey (konjski hlapec), a ko je bil 14 let star, ga je poslala njegova angleška babica v šolo. Tu se je podnevi učil, ponoči pa si je služil kruh kot voznik. Čim si je osvojil elementarno znanje, je postal reporter, potem pa je vstopil v neko odvetniško pisarno. Tu si je bistr fant takoj pridobil zaupanje svojega šefa, saj je bil izredno vreden in poraben. Zvezda sreče mu je zasvetila, ko je neki težaven proces zaradi umora ob odsotnosti šefa, ki je obolel, čisto sam vodil in klijenta tako imenitno zagovarjal, da ga je rešil pred električnim stolom. Curtis je vstopil v državno službo, bil imenovan za državnega pravdnika in nato za generalnega državnega pravdnika. Leta 1892. je bil Curtis prvič izvoljen v parlament, kasneje pa je prišel v senat, kjer je še danes.

List po 10 stotink

Pariški tovarnar za parfume Coty je začel izdajati dnevnik »Ami du Peuple« — Ljudski prijatelj, ki ga prodajajo po ulicah po 10 centimov izvod. Ker je list spretno urejevan, dela s svojo smešno nizko ceno ostalim listom občutno konkurenco. Pariški sindikat časniških založnikov se je te dni sestal in pretresal vprašanje, ako naj tudi ostali listi znižajo ceno od 25 na 15 centimov. Sklepanje so odgodili za mesec dni. Stvar je resnega pomena zato, ker bi ostra konkurenca uničila v prvi vrsti resne liste, ki se drže načel in stoje kvalitativno najvišje, a so gospodarsko šibki, dočim imajo veliki listi, ki se prilagodujejo okusu pisane množice, samo z oglasi toliko zaslužka, da morejo izhajati, tudi če bi se list prodajal po lastni ceni.

V dveč - treč vrsta

Indija pod črnimi zastavami. O priliki prihoda komisije Simon, ki naj prouči potrebne reforme v Indiji, gre preko cele dežele nov val bojkotnega gibanja. Indijska stranka bojkota je v neki tovarni naročila tisoč črnih zastav in praporov, pod katerimi hoče vpriporiti velik »hartal«, to je žalni izprevod, ki ga bosta vodila glavna voditelja Motilal Nehru in dr. Ansari. V Bombay-u se dan za dnevom vrše shodi, na katerih vseučiliški profesorji govorijo za poostreitev bojkota.

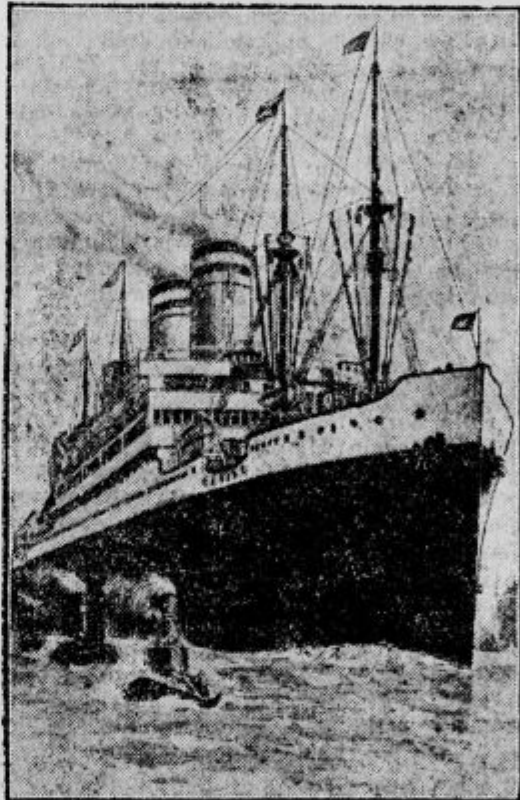
Železnica v dar. Angleška vlada je sklenila, da prepusti železniško progo Basra-Bagdad državi Irak popolnoma brezplačno. Železnico so zgradili Angleži za časa svetovne vojne. Ker je poslej niso popravljali, je v slabem stanju in jo bo treba popolnoma preustrojiti.

Brezposelnost na Angleškem. Kljub pozivu angleške vlade na podjetnike, naj sprejmo brezposelne na delo, se brezposelnost čimdalje bolj širi. Število brezposelnih je znašalo 1. oktobra t. l. 1.336.400, to je 41.000 več nego prejšnji teden in nad 200.000 več nego lani ob istem času.

Prebivalci na Wranglovi otoku v smrtni stiski. Na Wranglovi otoku — severno od Sibirije — živi pet Rusov in približno 50 Čukčev. Naselnikom pripelje ruska ladja vsako drugo leto živila, zdravila in obleko. Zadnjič se je to zgodilo 1. 1928. Letos so pa vremenske razmere trajno take, da ni mogoče doseči Wranglovega otoka ne z ladjo ne z letalom. Edina možnost bi bila ekspedicija na pasjih čenah, toda tudi zanjo je negotovo, če bi mogla preko Ledenegega morja. V Moskvi se boje, da bo naselbina podlegla lakoti in boleznim.

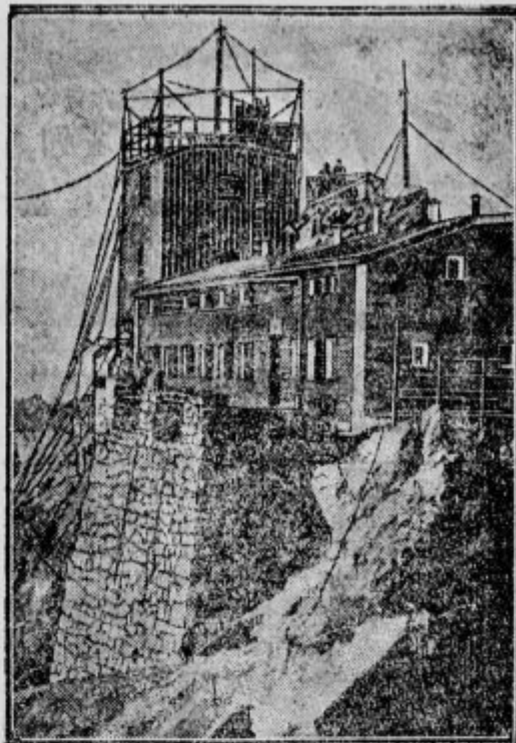
Težka nesreča na Donavi. Blizu Galca je na Donavi trčila motorna ladja v čoln, v katerem se je vozilo 16 oseb. Čoln se je potopil ter je utonilo 13 oseb.

Zakonske tragedije. 28 letnega topničarja Jakoba Pucha v Gradcu je pred sinočnjem njegova 21 letna žena Marija, roj. Stamatz iz ljubosumnosti napadla s sekuro in ga precej težko ranila, vendar ne smrtno. Nato je sama sebe nešteto krat zabolila z nožem, tako da na

Oceanski velikan »Albert Ballin«, last družbe Hamburg-Amerika-Linie, ki je preživel te dni na Atlantiku strahovito vožnjo. Poškodovan se je že pri rečevanju nekega holandskega parnika; v viharji noči ga je nato zadel 25 metrov visok orjaški val in poškodoval poveljniški most in krmilarnico. Parnik je došel v New York s 34 ranjenci.

njeno rešitev ni upati. — Isti večer je v Gradcu iz ljubosumnosti ustrelil svojo ženo sredi med očmi v glavo strojni delavec Plahuta, nato pa skočil v Muro, odkoder pa je sam zlezel na breg in se izročil policiji.

Najvišja nemška oddajna postaja na Zugspitze — 2960 metrov nad morjem. — To je najvišja gora v Nemčiji.

Pobesnel medved v cirkusu. V Dresdenu je velik rjav medved med predstavo v cirkusu napadel krotilca in ga težko ranil. Ko so prihiteli krotilca na pomoč, je medved ušel iz kletke in krenil v konjski blev, kjer je napadel neko jahačico. Medveda so morali slednjič ustreliti. Poleg krotilca in jahačice je bilo ranjenih še več drugih oseb.

Pustolovski doživljaj Američanke v Parizu. Neka bogata Američanka, ki se je s svojo hčerko mudila v Parizu, se je prejšnji večer seznanila v baru na Montmartre z elegantnim Francozom in se dala zvabiti na vožnjo z avtom. V gozdu Saint Germain je moški Američanko napadel, ji oropal nakit v vrednosti 300.000 frankov, nato jo sunil z voza in se odpeljal nazaj v mesto. Američanka je naslednji dan dogodek prijavila pariški policiji in ameriškemu poslanstvu ter užaljena nad »pariško nemoralno« s svojo hčerko takoj odpotovala.

Francoski podmorski čoln ponesrečil. V Franciji so v velikih skrbah zaradi novega podmorskega čolna »Undine«, ki je 1. t. m. odplul iz Cherbourga in bi se bil moral vrniti zadnjič čas 10. t. m. To se pa ni zgodilo in od 9. t. m. se podmornik ni več javil z nobenimi brezžičnimi obvestili. — Po zadnjih vesteh je neki grški parnik zavezil v »Undino«. Zdi se, da se je podmornik potopil s celokupno 43-glavo posadko.

Churchill kot zidar. Britanski zakladni kancler Churchill je zadnje mesece o prostem času delal kot zidar. Sedaj ga je strokovna organizacija zidarskih delavcev sprejela za rednega člana.

Poizkusi z lepro na ljudeh. Ker so morilca Kirsteina v Rigi pomilostili na prisilno delo, je svojo ponudbo, da bi na njem delali poizkuse z lepro, umaknil. Namesto njega se je sedaj ponudil za poizkuse neki brezposelni delavec Silkal pod pogojem, da mu država nakaže dosmrtno pokojnino.

Na najvišjem Trans-Altajskem vrhu. Rusko-nemška altajska ekspedicija je dosegla najvišji vrh Trans-Altaja-Pit Ljening (preje Pit Kaufmann). Gora je 7250 m visoka in po vsej priliki najvišja v Sovjetski Uniji.

Strašne posledice alkohola v Ameriki. Minuli teden je umrlo v Ameriki na zastrupljenju z alkoholom 41 oseb, nadaljnjih 300 oseb, obolelih na zastrupljenju in deloma oslepelih, leži v bolnici Belvue v New Yorku.

Italija živi od tujskega prometa. Rimska agencija objavlja statistiko o tujem prometu. L. 1926. je prišlo v Italijo 800.000, l. 1927. pa 900.000 tujcev, ki so pustili v deželi 2 in pol odnosno 3 in pol milijarde lir.

Naših zdravnikov pisava. Zdravnik: »Ali ste izročili pismo naslovljencu?« — Strežnik: »Naslovljencu? Mislil sem, da je recept in sem priredil zdravila...«

Prof. Samojlovič, znanstveni vodja »Krasinovec« rešilne ekspedicijske na sever, ob vrnitvi v Leningrad. Desno profesorjeva žena in hčerka.

ne dobe prav nič ne ločijo — enostavno eni ter isti so. Na Novih Hebridih uporabljajo enake koščene strgulje, kakor jih je uporabljal lovec na severne jelene v nordijski poledeni dobi, ko je gladil svoje kože.

V najstarejših grobovih evropske celine vedno in vedno najdemo okostnjake, ki nosijo okoli vratu in na rokah okrasne nize: na stotine majhnih, preluknjanih, okroglo obrušnih belih ploščic iz polžjih hišic, nabranih na vrvi. Kako veliko je bilo moje začudenje, ko sem našel isti nakit iz školjčnih ploščic pri naših antipodih! Te ploščice imajo denarno vrednost, so zbrusene iz polžev in jih nosijo prav tako, kakor nam kažejo to evropski grobovi iz kamene dobe.

Odkod to soglasje? Ali je zakon življenja tak, da morajo vedno znova vsa plemena preživljati enak razvoj? Soglasnosti je toliko, da ni misliti na golo slučajnost.

Najljubša snov človeku v najstarejši kameni dobi sta bila kresilni kamen in kost. Redkeje je uporabljal druge vrste kamenja, ribje kosti, školjke in rogove. Čisto gotovo

Miss Mitchell, svetovna mojstrica v strojepisju. Svoj lanski rekord je letos znatno izboljšala, a za prihodnjo tekmo obeta, da bo napravila 500 zlogov v minuti.

va, da je njegovo delo nepopolno, ker je šele pričel orati ledino na tem polju. Nadalje so izšli še članki: Dr. Jos. C. Oblak: Od Ivanščice do Boča. Jos. Wester: Po mejnih vrhovih. Pavla Jesih: Severna stena Široke Peči. Jožef Zazula: Grossglockner. V prilogi prinaša sliko: Vrata. — List izdaja Slovensko planinsko društvo, kjer se ga tudi naroča.

Škofja ulica v Pragi z razvalinami nove sedemnadestopne hiše.

Gospodarstvo

Regulativne hranilnice

Odkar so se prenehali objavljati izkazi o stanju vlog pri regul. hranilnicah Slovenije, nimamo nobenih podatkov o regulativnih hranilnicah, ker le redke objavljajo svoja poslovna poročila. Zato je tembolj hvalevredna razprava dr. Albina Ogriža o regulativnih hranilnicah, iz katere posnemamo:

Pri nas datirajo regulativne hranilnice iz l. 1820 (ust. Kranjska, oz. Ilirska), obstojajo pa tudi v Dalmaciji in Zagrebu. Leta 1860 je bila v Sloveniji 1 sama hranilnica z 2,3 milj. goldinarji vlog, 1870 7 z 10,5 milj. gold., 1880 12 z 22,3, 1890 15 z 41,4 milj. gold., 1900 20 s 126,1 milj. kron, 1910 25 s 177,1 milj. kron in 1927 28 s 709,5 milj. Din. Najznačilnejše so za reg. hranilnice hranilnice vlog: V povojnem času so se začele baviti tudi s prejemanjem vlog na tekoče račune radi naraščajoče konkurence bank. Te so znašale 1926 že celih 193,4 milj. Din ali 30,1% vseh vlog napram 20,4% v letu 1925.

Prirastek vlog s kapitaliziranimi obrestni vred je znašal: 1924 15,5% na knjižice 207,9% na tekoči račun, 1925 24,9%, oz. 81,7%, 1926 26,1%, oz. 36,2%. Opaziti pa je velika razlika med naraščanjem vlog pri velikih zavodih in pri malih. Pri velikih zavodih rastejo v veliko večji meri kakor pri malih. Pred vojno je znašal povprečni prirastek vlog (1901-1910) 3,3%, 1924-26 pa 22,1%.

Po računu dr. Ogriža znašajo sedanje vloge le ca 26,6% predvojnega stanja, za kar pa je iskati vzroke tudi v dejstvu, da regulativne hranilnice ne igrajo več tiste vloge v slovenskem denarništvu kakor pred vojno. Po stanju koncem 1928 je doseglo nad polovico predvojnega stanja 6 hranilnic (od teh 1 celo 92%), nad četrtino 9, nad eno osmino 8, niti osmine predvojnega stanja pa niso dosegle 3 hranilnice (od teh ena celo komaj 7%).

Za povojna leta nimamo podatkov o višini vlog, za 1913 pa je bila klasifikacija vlog naslednja: do 200 K 24,789 vlog ali 47,8%, od 200-1000 K 16,653 ali 32,1%, 1000-2000 K 3,185 ali 10%, od 2000-4000 K 2,995 ali 5,8%, od 4000-6000 K 891 vlog ali 1,7%, od 6000-8000 K 408 ali 0,8%, od 8000-10000 K 329 ali 0,6%, od 10000-20000 K 379 vlogah 0,7%, nad 20000 K pa samo 233 vlog ali 0,5%. Slovenski denarni kapital se je pred vojno zbiral pretežno iz malih in najmanjših prihrankov. Po vojni so se bolj pomnožile večje kakor manjše vloge. Pisatelj sklepa, da se je gibala povprečna višina 71% vseh vlog pod 70.000 Din (do 5.100 zl. dinarja), 1913 pa so vloge do 5000 K tvorile 97% vseh vlog.

Skupni čist dobiček je znašal 1913 ca 752.000 K (ca 10,5 milj. Din.), 1926 pa pri 15 zavodih ca 2 milj. Din. Prebitki so se uporabljali po vojni (do 1925 jih sploh ni bilo) za odpise vojnih posojil. Po dosedanjih podatkih je 16 hranilnic vojna posojila popolnoma odpisala, 7 nad 50%, le 3 ni uspelo odpisati niti 50%. Veliko delo pa so tvorile hranilnice z naklonili: po razpoložljivih podatkih so naklonile od ustanovitve do 1913 v obsegu 200 milj. Din, današnjih Din.

Naložbena politika hranilnic se je napram predvojnemu času zelo izpremenila: aktivna so znašala l. 1926 (vse v % vseh aktiv; v oklepajih podatki za 1913): gotovina 0,8 (0,6), menice 5,5 (1,9), efekti 9 (18,8), naložbe 25,9 (5), posojila v tek. računih 27,7 (—), hipot. 17,5 (1,1), občinska in korp. 7,2 (10,9), nepremičnine 2,5 (3,1), ost. aktiva 4,4 (8,6), skupno vsa aktiva 658,9 milj. Din (1913 215,6 milj. K).

Tudi med pasivi ne igrajo lastna sredstva več prejšnje vloge; pasiva so se razdelila 1926 sledeče (v %; v oklepajih podatki za 1913): vloge na knjižice 64,6 (88,8) na tek. račun 30,1 (—), rezerve 1,2 (7,3), ost. pasiva 4,1 (3,9), lastna sredstva so zaradi povojnih valutnih perturbacij zelo skopnela.

Zanimivi so podatki o obrestni meri pred vojno (1913) in 1926, ki ne potrebujejo komentarja: za vloge pred vojno 4-5,25%, 1926 5-8%, menice predvojno 6-7-1/2%, 1926 10-12%, hipotekarna posojila 5-6,25, 1926 8-10%, občinska posojila 5-7-1/2, 1926 7-10%, posojila v tek. računu l. 1926 10-12%.

Načrt zakona o pospeševanju živinoreje

Kmetijsko ministrstvo je izdelalo načrt za pospeševanje živinoreje, ki obsega določbe glede licenciranja plemenjakov, glede izbiranja najboljših plemenskih živali in naraščanja, ter glede propagande in statistično-poročevalne službe. Načrt bo, kot poročajo časopisi, prišel kmalu pred skupščino. Ker je načrt brez dvoma za naše živinorejce važen, je potrebno, da mu posvetimo nekaj pažnje.

Zakon se nanaša na konje, govejo živino, osele, bivoile, svinje, ovce in koze. Izvzeti so kraji, kjer je živinoreja podrejenega pomena. V takih krajih se zakon ne bo izvajal.

Kot plemenjaki za rejo se bodo smeli uporabljati le tisti, ki jih posebna komisija za licenciranje spozna za sposobne. Komisija za licenciranje je sestavljena navadno iz štirih članov, in sicer iz zastopnika poljedelskega ministrstva, zastopnika oblastnega odbora, enega od ministrstva imenovanega živinorejca ter enega živinozdravnika. Razen tega imajo ravnatelj žrebčarn in živinorejski nadzorniki, ki jih hoče ta načrt uvesti, pravico polnopravno sami ali po zastopnikih prisostvovati tem komisijam. Po potrebi bo poslalo ministrstvo še prav posebnega delegata. Predsedstvo v teh komisijah je pridržano zastopnikom ministrstva. Državni in od države imenovani člani bodo torej v komisiji na vsak način odločujoči.

Licencirani morejo biti samo plemenjaki tistih pasem, ki so za določeno področje zakonito določena. To pa ima določiti ministrstvo in sicer, kot pravi načrt, po zaslišanju oblasti in vseh kmetijskih organizacij. Plemenjaki, ki niso licencirani, se ne smejo uporabljati. Prestopek se kaznuje z odvzetjem dotične živali. Vse moške živali, ki jih komisija spozna za plemne nesposobne, je treba kastrirati.

Stroške za nabavo plemenjakov kot za njih oskrbo imajo kriti obline.

Med dolžnostmi članov komisije za licenciranje naštevajo zakon tudi to, da morajo vsi člani ob priliki licenciranja imeti predavanja o živinoreji, dajati nasvete, poročati ministrstvu o svojem delu in o potrebah svojega okrožja, izdelovati živinorejsko statistiko in prisostvovati vsem konferencam, ki jih skliče ministrstvo, oblast ali pa živinorejske zadruge. Ministrstvo je dolžno vsako leto sklicati eno konferenco vseh članov ocenjevalnih komisij v državi. Za materialno pospeševanje živinoreje je to gotovo zelo važna določba. Pa zakaj je unačeno to naravnost v zakon in ni prepričano pravilniku, na katerega se sicer načrt skozi sklenjevo.

Število komisij za licenciranje bo določilo ministrstvo.

Člen 18 načrta nam pove, že dosedaj še nismo vedeli, da je glavni način za pospeševanje živinoreje poleg izbire plemenjakov izbira (selekcija) ženskih živali in ohranitev najboljšega naraščaja za plemo.

Da bo pospeševanje živinoreje, posebno pa izbira plemenskih živali mogoča, določa ta zakon ustanovitev posebnih živinorejskih nadzornikov, čijih področje bo obsegalo eventualno tudi več oblasti. Plačo in čen bodo imeli isti kot ravnatelj žrebčarn; razen tega pa še brezplačno vozno karto za železnice in ladje. Če bo na enega nadzornika odpadlo več kot 20 živinorejskih selekcijskih zadru, mu bo pridružen en pomočnik v istem činu, s prostvo vozno karto itd.

Pospeševanju živinoreje v smislu zakona morajo služiti vse državne žrebčarne in državna vzorna posestva. Posebna strokovna komisija iz ministrstva bo morala vsako leto vsaj enkrat pregledati živino v žrebčarnah in na državnih posestvih glede selekcije. Obširno določa zakon kakšno mora biti sodelovanje žrebčarn in državnih posestev, čijih ravnatelj dobe iste funkcije kot živinorejski nadzorniki in ravnatoke vozno karto, pomočnika l. dr. Naslanjati se ima pospeševanje živinoreje razen na žrebčarne in državna vzorna posestva tudi na živinorejske selekcijske zadruge. Te zadruge morajo odgovarjati pogojem, ki jih zakon stavi; med drugimi tudi to, da ministrstvo imenuje enega strokovnjaka v načelstvo in da so pravila odobrena od ministrstva. Živinorejske selekcijske zadruge imajo ugodnosti pri dodeljevanju plemenjakov od države, pri dobivanju nagrad itd.

Načrt postavlja tudi določbe glede vpisa živali v rodovnike in v državno matično knjigo odličnih glav (ozir. repov). Posebno društvo poplemenjene živali v kraljevini SHS bo odločilo kdaj je mogoč vpis v državno matično knjigo. Zakon sam določa vrste pogojev, ki so potrebni za vpis.

Veliko važnost pripisuje zakon tudi propagandi in pouku. Zato predpisuje izločbe, nagrade, zimske poljedelske šole, posebne tečaje in poučno literaturo. Na izločbah, ki se bodo vršile po določenem redu vsako leto, se bodo dajale nagrade za najboljše živali, ki odgovarjajo vsem po zakonu zahtevanim pogojem. Zakon določa tudi, kako morajo biti sestavljene ocenjevalne komisije. Razen denarnih nagrad bo mogoče dobiti tudi diplome in srebrne ali bronaste medalje (člen 40). Zakaj tudi medaljo, pove komentar, ki ga je ministrstvo načrta priložilo. Medalje napravijo velik vtis (imprezijo) na narod ter so trajni in razumljivi znak odlikovanja za analifabete. Sredstva za nagrade bo dajalo ministrstvo, samouprave, občine, zadruge in končno tudi dobrodelne osebe. Kako je treba nagrade razdeljevati, določa zakon.

Za nagrajene živali, plemenjake, imajo država in živinorejske zadruge predprijavo pri nakupu. Izvoz nagrajenih živali je prepovedan. Zakon postavlja za dolžnost ministrstva objavljati in vzdrževati razne zimske poljedelske šole in tečaje, izdajati poljudne poučne spise, brošure, letake, koledarje, ki služijo pospeševanju živinoreje ter njih izdajanje podpirati.

K pospeševanju živinoreje spada po zakonu tudi statistična in poročevalna živinorejska služba, za katero se postavi posebni referent v ministrstvu. K tej službi se prilega vsi organi, ki jih zakon omenja in sploh vsa mesta, ki morejo dati kakšne podatke, ter tudi poljedelski svetniki v častni službi, ki jih šele zakon uvaja.

Načrt ima še nekaj naredb, ki se tičejo planinskih pašnikov in posestev pod agrarno reformo, v kolikor je to v zvezi z živinorejo.

Zakon je torej zelo mnogostanski in se dotika skoraj vseh vprašanj, ki so v zvezi z živinorejo. V tem je tudi njegova slabost. Ministrstvo sicer izjavlja v svojem priloženem komentarju, da mora zakon biti kratak in precizen, a predloženi je ravno nasprotje tega. Po vsebini in obliki kar kriči po kritiki. Vse polno je členov, ki so vse drugo, samo zakonske norme ne. Da je nepregleden, da ima polno nasprotij (n. pr. dodeljevanje istih funkcij živinorejskim nadzornikom in ravnateljem žrebčarn ozir. državnih posestev), o tem se ne splača niti govoriti. Mnogo določb bi spadalo v pravilnik, ne pa v zakon.

Bolj važno za nas je, da hoče država dobiti vse v svoje roke, samoupravne oblasti omenja zakon le takrat ko govori o tem, kdo bo dal sredstva.

Ne vpoštevata tudi najmanj različnih razmer v državi, vse hoče spraviti pod en klobuk. Za nas je iz teh vzrokov nesprejemljiv. V obliki kakor je, ne more služiti niti kot podlaga za diskusijo.

Za ta predmet bi bil potreben okvirni zakon, ki bi določil samo enotne smernice, dočim bi vprašanje kako uredile oblasti same.

Sadna razstava na velesejmu

Letošnja sadna razstava oz. sadni sejem se ni mogel zaključiti ta teden, ker je povpraševanje po sadju izredno veliko. Se prve dni takoj po otvoritvi je bilo sadje razprodano. Razstavljalci so sadje takoj razprodali, zlasti kar je bilo lepega je takoj pošlo. Prispela je nova pošiljka prav lepega sadja od Sadržarske družnice iz Šmartna ob Paki. Kdor reflektira na lepe kanadke, na zlate parmenne, lepe bellefleur, lanžberške renete, ananas renete, Baumnovne renete itd., dalje na trpežne mašangarje, bobovec, londonske pepinge in druge, naj pride v nedeljo ogledat. Cene so približno iste kakor dosedaj.

★

Zakon o zatiranju rastlinskih bolezní. Kmetijsko ministrstvo je izdelalo osnutek zakona o zatiranju rastlinskih bolezní.

Zanimiva statistika natovorjenih vagonov. Po podatkih glavnega ravnateljstva železnice je bilo v mesecu septembru 1928 natovorjenih zaprtih vagonov na področju ljublj. rav. 8730, zagrebškega 19.984, belgajskega 17.175 in subotškega 12.065, odprtih vagonov je bilo natovorjenih v ljublj. rav. 18.073, v zagrebškem 25.051, v belgajskem 18.790 in v subotškem 15.559 vagonov.

Višja dividenda Našičke. Našička, ki zaključuje poslovno leto 30. junija, bo za poslovno leto

1927.—1928. izplačala 8 švic. frankov dividende napram 7 švic. frankom, to pa zaradi par uspešnih velikih poslov. Poleg tega bo v smislu sklepa iz 1925 povišala kapital.

Iz hrvatske lesne industrije. Zadnje nazadovanje delnice Slavonije, ki so se šele včeraj zopet nekoliko očvrstile, je bilo povzročeno po omejevanju tega podjetja Tako smo že poročali o prevzemu praškega podjetja po Ringhoffer-tovarnah. Budimpeštansko samostojno delniško družbo, kjer je bila Slavonija večinski delničar, je prevzel bivši ravnatelj te družnice Robert Haas. Sedaj se po vseh dunajskih listov vrše pogajanja z Našičko glede prevzema dveh obratov v Jugoslaviji kakor tudi pohitvene tvrdke Bothe & Ehrmann v Zagrebu (kap. 1,5 milj., vse delnice so last Slavonije).

Koncentracija v francoski avtomobilski industriji. Iz Pariza poročajo, da se je storil za zmanjšanje uvoza tujih proizvodov konzorcij tovarn: Ariès, Delahaye, Donnet, Rosengart in Chénard & Waleker.

Izvoz poljskih prašičev. V Varšavi se je ustanovil izvozni sindikat za prašiče in meso (d. z. o. z.) v svrhu ureditve izvoza kakor tudi standardizacije blaga. V tej zvezi opozarjajo avstrijski listi na naraščajoči uvoz poljskih prašičev. Tako je bilo na dunajskem sejmu v prvih 9 mesecih t. l. prignanih iz Poljske 454.000 glav napram 248.000 v istem času lani.

Izvoz sadja iz avstrijske Štajerske. Izvoz sadja iz avstrijske Štajerske je prav znaten; znašal je 1925, leta 1929 vag., leta 1924 pa 6652 vag., to pa iz cele Avstrije. Letos je pridelal srednji in računajo, da bo znašal štajerski izvoz ca. 2000 vag., poleg tega pa bo še Dunaj vzel ca. 1000 vag. Amerika ima letos rekordno letino sadja, kar se bo kmalu poznalo na vseh svetovnih tržiščih.

Mednarodna zveza društev trg. zastopnikov zboruje na Dunaju od 18. do 22. okt. Udeleženci imajo 25% popusta na avstrijskih železnica.

Borza

13. oktobra 1928.

Ta teden so se radi državnega praznika vršili samo 4 sestanki. Ves devizni promet je znašal ta teden 14,57 milj. Din napram 24,4 15,84, 17,9, oz. 14,4 milj. Din v prejšnjih tednih. Na mednarodnem deviznem tržišču je opaziti v Curihu nazadovanje deviz. V Ljubljani je notiral slabše Berlin, uvrstil pa se je znatno London.

Na tržišču vrednostnih papirjev so bili bančni papirji mirni. Promet ni bil velik: navadno 3 ali 4 zaključki. Tečajji so ostali v glavnem neizpremenjeni. Edino Narodna banka se je počasi uvrstila in prešla v Belgradu tečaj 7000. Več prometa je bilo v industrijskih papirjih, ki so tudi znatneje varirali. Tendence ind. papirjev je bila v splošnem evrsta. Skozi cel teden je bila evrsta Trboveljska, zaradi znatnega aranžmana med Landerbanko in konkurzno maso Slavenske banke. Med arbitražnimi papirji se je nadalje uvrstil Gutmann, kakor tudi Slavonija, v kateri je prišlo zaradi spekulativnih momentov do znatnejšega povpraševanja. Tudi Ragusa, Drava in Sečera so se uvrstile. Vevče so se uvrstile na 110. V državnih papirjih ni bilo znatnega prometa. Tečajji 7% investicijskega posojila in agrarnor so v toku tedna ostali neizpremenjeni. Vojna škoda pa se je uvrstila v Zagrebu od 438-439 na 440, v Belgradu pa je napram začetku tedna popustila, v glavnem pa je bila evrsta.

DENAR.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.67, Bukarest 313.50, Dunaj 73.04, London 25.2075, Newyork 370.55, Pariz 20.29, Praga 15.895, Trst 27.2125, Madrid 84.10.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Zagreb. V svobodnem prometu je ostal položaj na deviznem trgu nespremenjen. Pri vojni odškodnini ni prišlo do sklepa. Naznačene so bile taksacije: voj. škoda: 440-440,50, 12,450-150,50.

Lesni trg

Na našem trgu za bukove testone ni še do danes nobenega večjega povpraševanja, kakor je običajno vsako leto ob tem času. Po dosedanjih vesteh se je že začelo povpraševanje, vendar le za velike količine, za kar pa Slovenija ne pride v toliko v poštev. Pričakuje pa se, da bo prihodnji mesec nastopilo povpraševanje tudi za manjše količine, kjer bo sodelovala lahko tudi naša produkcija in trgovina.

Italijanski trg je v splošnem miren. Cene pa so se nekoliko uvrstile.

Na meji so sedaj tele cene fko vagon Postojna za kub meter) smreka 20-26 mm od 16 cm naprej II. 240, III. 160 lir, od 9-15 cm 240 lir, trami uso Trieste 125 lir, drogov 160 lir.

V Trstu notirajo: smreka škoretina 4 m 8 do 14 cm, 6-10 mm 340-360, nad 15 cm 370-390, škorete 4 m 8-14 cm, 12-15 mm 290-310, nad 15 cm 330-360, deske 4 m 10-15 cm, 18-25 mm 250-270, nad 16 cm 270-310, rezana smrekovina 4 m 10-15 cm 29-60 mm 250-270, nad 16 cm 48x48 mm, 295-315, morali 4 m 100x100 280-295, tramarija: filerji 4-8 m 8/8-8/11-11/11 145 do 155, trami 4-12 m 11/13-24/29 145-155; bukove parjena obroblj. I. II. 530-570, neobroblj. 470-500, naravna obroblj. I. II. 330-350, neobr. monte 270-290, favolete 2,25 m 10-29 cm 5 mm 500-570, testoni 2,25 m 10-29 cm 240-250.

V Milanu notirajo: smreka hlodi 180-200, trami 190-205, deske I. 470-520, II. 320-350, III. 260-280, morali 4 m 280-300, mecesen deske 600-630, II. 410-430, III. 250-600, topol deske 260-320, bukov nar. deske 340-380, deske parj. 650-660, hlodi 22-24 za q. hrast slav. deske 900 do 1000, oreh deske 1000-1500, kostanj deske 340 do 400, brest deske 450-490.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je po zadnji hoši, ki je radi popolne apatije kupcev končala neuspešno, nekoliko mirnejši. Naši producenti in še bolj trgovci v produktivnih krajih naše države izrabljajo vsak najmanjši dvig cen na ameriških borzah kot povod za alarmantne akcije v svrhu očvrstjenja cene za pšenico, katero smatrajo vsi za prenikzo. Zlasti v primeri s koroza je sedanja cena pšenice odločno prenikza. Vendar moramo vpoštevati, da je letošnji pridelek pšenice v naši državi tako velik, da smo navezani na izvoz. Če pogledamo s tega stališča, je pa današnja cena pšenice previsoka in za izvoz ne konvenira. Tega se kupci dobro zavedajo in ne pripisujejo hosam velikega pomena. — Radi

Hvalevredna je delavnost
Vašega potnika: vsak dan obišče 20 interesentov. — "Slovenec" je pa še delavnejši in more pokazati še večje uspehe: vsak dan se oglasi pri 20.000 interesentih. — Informirajte se v Inseratnem oddelku "Slovenca" v paviljonu na Miklošičevi cesti poleg Uniona.

dela na polju je pa tudi ponudba producentov zelo omejena in kupcija, razen v posebnih slučajih, skoro popolnoma počiva. Bajz zadržujejo producenti pšenico radi skrajno slabega pridelka koroze, v upanju, da dosežejo pozneje zanj višjo ceno. Cena pšenice je pa docela neodvisna od cene koroze, zlasti ker služi koroza v povsem druge svrhe kot pšenica. S pšenico n. pr. ni mogoče krmiti svinj in svinjare v Vojvodini nikakor ne more uplivati na ceno pšenice, kot bi to hoteli nekateri trgovci prikazati. — Naša stara koroza je popolnoma razprodana. Navezani smo na import koroze, ne le v pasivnih krajih, ampak celo v Vojvodini, vsled česar se plačujejo za korozo izredno visoke cene. Kakor hitro se bo začela trgovati umetno sušena koroza v večjem obsegu in po nižji ceni, bo situacija drugačna, vendar mnogi ne pričakujejo nazadovanja cene korozi, ker je letošnji pridelek v naši državi izredno slab in nikakor ne bo zadostoval za domačo porabo. Pšenica bačka notira 255.— nakladalna postaja, laplatska koroza za prompt (oktober, november, december) 295.— Postojna tranzito. — Za mlevske izdelke in krmla ne beležimo sprememb.

Novi Sad: Pšenica bač. ban. pot. 252,50—255, ban. sr. 247,50—250, ječmen 245—250, oves sr. bač. 245—250, koroza dec.—jan. 257,50—226,50, marec—april 285—290, fižol 880—850, seno bač. post. 115—117,50, bos. 105—107,50, moka 00 gg 357,50—367,50, št. 2 337,50—347,50, št. 5 317,50—327,50, št. 6 290—270, št. 7 245—258, št. 8 205—215, otrobi bač. 182,50—187,50, ban. 180—185. Promet: vag. 176 pšenice, 27 kor., 13 otrobov, 1 ovs, 1 ječmena.

Hmelj

Zatec, C. S. R., 13. okt. (Tedensko poročilo.) Nakup na deželi se nadaljuje. Nakupljenih je bilo mnogo sto stotov. Za srednje vrste so cene popustile. V tranzitnem hmelju ni prometa.

Deželni pridelki

Fižol. Vse vrste nizkega fižola so obrodile letos vsled velike suše izredno slabo tako, da znaša pridelek komaj deseti del onega v normalnem letu. Pridelovalec se tega položaja dobro zaveda, hrani pridelek predvsem za seme in tudi z morebitnim preostankom ne hiti na trg. Edina Poljska ima letos dobro letino in je s ponudbami za oktober-november že na svetovnem trgu. Ker vsa ostala Evropa nima blaga, je jasno, da tudi cene za blago iz Poljske niso nizke. Tako se zahteva na primer za poljski koks na roko zbran franko Trst Din 7,40 za 1 kg. Ako k temu prištejemo še Din 0,90 uvozne carine in prevoznih stroškov iz Trsta v Ljubljano, dobimo tedaj ceno Din 8,30. Ker smo to ceno za lepo blago zadnje dni tudi v Ljubljani plačevali, je sklepati, da je cena za enkrat svoj višek dosegla. Cene kranjskemu koku so evrste, štaj. in hr. imata manjšo vrednost. Mandalon je brez zanimanja, ker pa je izmed vseh 3 naših glavnih domačih vrst obrodil najslabše, ima prilično evrsto ceno. Za ribničana je iz inozemstva dosti povpraševanja, nudi pa se komaj cena, kakršno plačuje domača trgovina producentu. Cena je skrajno napeta. Visoke vrste fižola obetajo nekoliko boljši pridelek, to pa iz razloga, ker se visoki fižol pri nas po večini goji v vrtovih in manjših množinah in ga je bilo mogoče vsled tega zalivati. Ta fižol se ruži po večini na roko in prihaja v večjih množinah šele pred zimo na trg.

Sedaj se nakupuje fižol po tehle cenah: prepelica Din 8,30, mandalon 8, ribničan 8-8,25, črni koks 6,50, zeleni 7,50, fižolica 7,50, cipro 9, koka okrogli 8.

Gobe. Zadnja rast, ki se je pojavila na raznih krajih, je dala lepo, belo, kleno in nečrno blago. Ker zalog iz prejšnjih rasti ni več, ni novi pridelek, dasi precej obilen, uplival prav nič na ceno. Placujejo se suhe gobe danes celo bolje kot pred tednom dni. Če pa bo vreme nadalje tako ugodno, je mogoče, da dobimo še veliko blaga, ki bi potem zlomilo visoko ceno. Nakupne cene so: najlepše izbrano blago 110 Din, povprečno blago po kvaliteti 90-100 Din.

Deteljno seme. Dasi je v naši državi, Madžarski, Avstriji in Italiji pridelek zelo malenkosten, je seme črne detelje brez vsakega zanimanja. Vzrok temu so predvsem lanske zaloge in da ima letos Nemčija, ki navadno največ uvaž, prav dober in lep pridelek. Nakupne cene so: domače iz Slovenije 16-18 Din, z debelo predenico 14-16 Din.

Proso. Ker je prišlo v Slovenijo čenejše (pa slabše, je mešano) proso iz Banata, ki stane sedaj franko Ljubljana 2,60 Din, so tudi pri nas cene popustile. Tako znaša sedaj nakupna cena za belo dolenjsko proso Din 3,25, rumeno 2,25-2,50, premursko pa stane Din 2,20 nakl. post.

Zelje. Zelja se te dni dosti naklada v Sloveniji. Pridelek je prav znaten, ker je rast pospeševalo ugodno vreme. Cena je 75 par za kg.

Krompir. Cene štajerskega in drugega krompirja je sedaj za vag. blago v Ljubljani 105 Din (100 kg.)

Nakupne cene za ostale deželne pridelke so sedaj v Ljubljani naslednje: leča drobna 4,50, grah gladki 4, lucerna (pridelek je povsod dober in cena stalno pada) 14, franc. pahovka 12, trava gola 2, konoplja drobna 5,50, debela 5, laneno seme 4,45, makovo seme 5,50, sladka repica 5,50, divja 1,50, grahova 3, bučne koščice 5,25, solčnice 3, salato seme mešano 7, belo 14, kumarčno seme 20, motovilec 24, korenjevo seme (radi visoke cene zadnjih let je bil letos nasad mnogo večji od prejšnjih let. Pridelek je v Sloveniji skoro povsod obilen.) 32, kumna 11, janež 20, peške jabolka 24, hrusk 28, če-buček 5,50, česen 5,50, ženof 8, rženi rožički 45, črne jagode 18, bezgove 2,50, majaronove plevce 36, orehi beli sušeni 7,50-8,50.

★

Riž. Letošnja letina riža se je v Italiji radi slabega vremena zakasnila. Tudi pri nas primanjkuje blaga. Zato se je riž podražil za skoro 20 lit. pri meterskem stotu in stane danes spienr 100-165 lit Postojna trans. V Milanu notira riž 137 do 150 lit.

Srednji devizni tečaj na ljublj. borzi od 9. X. do 12. X. 1928.

Dne	Berlin	Curih	Dunaj	London	Newyork	Pariz	Praga	Trst
9.	1355.75	1095.60	801.14	276.16	56.94	222.25	168.77	298.—
10.	1354.50	1095.60	801.14	—.—	56.95	—.—	168.77	298.—
11.	1355.50	1095.60	801.16	276.36	56.95	—.—	168.77	297.95
12.	1355.50	1095.60	801.16	—.—	56.95	—.—	168.77	298.—
	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—

Mednarodni tabor v Pragi

Rok prijave se je podaljšal do konca meseca novembra. Prosimo vse tiste, ki se nameravajo priskega izletu udeležiti, da do tega časa sigurno prijavijo J. O. Z. svoje naslove in da obenem pošljejo po Din 300.— kot l. obrok celotne določene svote, ki znaša za telovadce Din 650.—, za vse ostale pa Din 750.—. Tisti, ki bi se do tega roka ne javili, plačajo gotovo vsoto več.

Orliški tečaj se je te dni vršil v Ljubljani. Na tečaju, ki je trajal cel teden, so se razlagale in vadile proste vaje za članice, mladenke in gojenke, ki so predpisane za l. 1929 in katere se bodo vadile na praškem izletu. Skupno se je tečaja udeleževalo 86 članic različnih orliških krožkov. Z jutrajšnjim dnem pa se prične enotedenski tehnični orliški tečaj za tekmovalne vrste, ki nastopijo na taboru v Pragi.

Vse informacije in pojasnila glede tabora v Pragi bo odšel vsako nedeljo prinašal »Slovenec« pod zgorajšnjo rubriko. Vsi, ki nameravajo v Prago, naj v svojem lastnem interesu zasledujejo ta poročila, ker pisarna JOZ ne more odgovarjati vsakemu posamezniku na vsakovrstna vprašanja glede Prage.

Za moške obleke

Češki kamgarai la	Din 150.— 165.— 185.—
Tirolski loden	150.— 178.— 220.—
Vojeno za sportne obleke	98.— 130.— 178.—
Sukno za črne obleke	200.— 260.— 290.—

JOSIP ŠLIBAR, Ljubljana Stari trg 21 (poleg Zelaznika)

Iz železniške službe

V službo sta sprejeta za dnevničarja Pečar Ivan pri prometno-komercialnem oddelku ravnateljstva; Müller Rihard, Gornja Radgona.

Postavljeni so za uradnike II. kat. 5. skup.: Peterelj Franc, Zagorje; Kušar Janez, Murska Sobota; Hlebec Anton, Ljubljana, gor. kolodvor; za zvanjenike I. kat. 4. skupine: Obersnel Alojzij, kurilnica II. Ljubljana, gor. kol.; Potočnik Vladimir, Novo mesto; za zvanjenike II. kat. 3. skupine: Celinšek Jurij, Flis Karol, oba prog. sekcija Celje; Polh Anton, prog. sekcija Ptuj; Iskra Lovro, prog. sekcija Zidani most; Zupančič Edvard, prog. sekcija Novo mesto; Kržiž Anton, Petrič Matevž, oba prog. sekcija Ljubljana gl. prog.; Russ Rudolf, kurilnica Maribor; Verweger Alojzij, Savski Marof.

Napredovali so zvanjeniki I. kat. iz 2. v 1. skupino: Vran Anton pri prometno-komercialnem oddelku ravnateljstva; Likovnik Avgust, Kotnik Ivan, oba Zidani most; Zerjal Anton, Petrič Josip, Vidovič Franc, vsi Ljubljana, gl. kol.; Košir Josip, Velenje; Premzl Stefan, Pragersko; Tamše Ivan, Maribor, gl. kol.; iz 3. v 2. skupino: Battista Emil, Postojna; Breznik Franc, Frankovič Ludvik, Pezdin Stanislav, vsi kurilnica Maribor; Medle Fran, kurilnica Ljubljana I. gl. kol.; Dougan Rudolf, Kosem Fran, Kovačič Metod, Voje Rudolf, vsi kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Mlač Ivan, signalna sekcija Ljubljana; zvanjeniki II. kat. iz 2. v 1. skupino: Frass Konrad, Grach Anton, Skrinjar Fran, Šibenik Ivan, vsi Maribor gl. kol.; Jenko Jernej, Zidanšek Karl, Hafner Fran, vsi Jesenice; Pogačar Josip, Cepin Fran, Jankovič Josip, vsi Ljubljana gl. kol.; Palč Ignacij, Vukstis Josip, oba Čakovec; Goršek Karol, Celje; Molik Fran, Ljubljana gor. kol.; Šebenik Fran, Logatec; Gosar Jakob, prog. sekcija Ljubljana, glavna prog.; Kozjak Tomo, prog. sekcija Ptuj; Krenzer Jurij, prog. sekcija Maribor, kor. prog.; Zupan Josip, prog. sekcija Jesenice; Maček Jakob, prog. sekcija Maribor glavna prog.; služitelji iz 2. v 1. skupino: Kubelj Fran, Novak Josip, Zihner Jurij, vsi pri občem oddelku ravnateljstva; Povše Anton pri prometno-komercialnem oddelku.

Premeščeni so uradniki II. kat. 4. skupine: Ruter Stane iz postaje Kotoriba v Poljčane; uradniki II. kat. 5. skupine: Nikarčević Vladimir iz postaje Kranjska gora v Prevalje; Sever Friderik iz postaje Poljčane v Kotoribo; Jovanovič Novak iz postaje Grosuplje v Nomenj; Zupančič Ladislav iz postaje Medvode v Borovnico; Lužer Fran iz postaje Rakek v Ljubljano gl. kol.; Göderer Stane iz postaje Videm-Krško v Rakek; Berdajs Vilko iz delavnice Maribor k strojnemu oddelku ravnateljstva; Golob Fran iz delavnice Maribor v kurilnico Ljubljana I. gl. kol.; uradniki III. kat. 3. skupine: Grošek Josip iz postaje Semič v Jesenice; Toplak Jakob iz kurilniške ekspoziture Murska Sobota v kurilnico Maribor; Bandelj Viktor iz postaje Tržič v Savski Brestovec; Mežer Ivan iz postaje Prevalje v Škofljico; Petrič Matko iz postaje Čakovec v Grosuplje; Hrvacki Fran iz postaje Sv. Jurij na Vrhniko; uradniki III. kat. 4. skupine: Kulčer Ivan iz postaje Pesnica v Čakovec; zvanjeniki I. kat. 3. skupine: Okorn Drago iz postaje Celje v Rogatec; Habjan Fran iz postaje Logatec v Novo mesto; Bitenc Rudolf od prog. sekcije Ptuj k prog. sekciji Jesenice; Fischer Fran iz postaje Gornja Radgona v Maribor gl. kol.; Accetto Alojzij iz postaje Ljubljana gor.

kol. v Kranjsko goro; Urbajs Fran iz postaje Pesnica v Sv. Jurij; Lubej Martin iz postaje Škofljica v Pesnico; zvanjeniki II. kat. 3. skupine: Mlakar Alojzij od prog. sekcije Maribor gl. prog. k prog. sekciji Celje; Pirnat Martin iz postaje Celje v Maribor gl. kol.; Stok Fran iz postaje Zalec za vodjo tovarišča postaje Petrovče; Sedlaček Ivan iz postaje Kamnik v Rogatec; Dimec Franc iz postaje Tržič v Slov. Konjice; dnevničarja: Kušar Janez iz postaje Murska Sobota v Zagorje; Gregore Mira iz postaje Maribor gl. kol. v Ljubljano gor. kol.

Odpuščena iz državne službe sta zvanjenika II. kat. Cernič Anton in Zidan Alojzij, oba iz postaje Ljubljana gl. kol.

Izstopila iz službe je uradnica III. kat. 3. skupine Steiner Krista pri prometno-komercialnem oddelku ravnateljstva.

Učiteljske vesti

S kraljevim ukazom so napredovali sledeči učitelji v ljubljanski in mariborski oblasti: **V 1. skupino II. kategorije:** z 10% Ivan Dimnik, šolski upravitelj v Ljubljani; Vilko Mazi, strokovni učitelj na državni gluho-slepišnici v Ljubljani; Anton Urbančič, šolski upravitelj v Horjulu; Andrej Gošča v Loku pri Zidanem mostu; Milan Vrežec v Ribnem; Florijan Gošči v Sostren; Karol Straus v Dol. Logatec; z 10% Friderika Šaršon-Specler, strokovna učiteljica v Ljubljani; Terezija Persič na Raki; Antonija Kren-Jaklič v Korčški Beli; Ivo Jager v Zagorju; Marija Likar-Einspieler v Škocjanu; Milena Bratina v Dobravi pri Kropi; Melanija Fajdiga v Smartnem pri Kranju; Angela Sakolnik na Savi; Antonija Randl v Mostah pri Ljubljani; Nežika Klun v Dolenji vasi; Bogumila Vidmar v Mostah pri Ljubljani; Franja Slapar-Groščel v Kranju; Valentina Vrhovec-Vidic v Logu; z 10% Alojzij Polšak, strokovni učitelj na moški meščanski šoli v Celju; z 10% Ferdo Sentjere, ravnatelj meščanske šole v Slovenjgradcu; z 10% Franc Čilenšek, Celju; Fran Golob v Slivnici pri Celju; Anton Vojlašek v Teharju; Branko Zemljč v Celju; z 10% Marija Čilenšek v Ptuj; Marija Vrabl v Mariboru; Milena Zagar v Ljubčeni; Julija Stopar-Robič v Ljutomeru; Marijana Pelja-Požar v Frankolovem; Jelka Azman v Dolnji Lendavi; Amalija Zdošek-Jezovšek v Letušu; Amalija Gusn Studenec pri Mariboru; Stanislava Sreiner v St. Jurju ob j. Z.; Marta Jazbec-Godec v Mariboru; Frančiška Cokel v Sv. Marjeti pri Ptuj; Franja Bizjak v Račah.

V 2. skupino II. kategorije: Milan Kerda v St. Vidu nad Ljubljano; Pavlina Stofla-Lorenčič v Kočevju; Angela Hafner v Smartnem pri Kranju; Zora Orel-Iskra v Ljubljani; Albina Malavašič na Vrhniki; Marija Petelin na Viču; Tekla Kleinmajer, učiteljica, dodeljena meščanski šoli pri uršulinkah v Ljubljani; Julija Čander-Pintar v Hrastniku; z 10% Milan Vaud v Ptuj; Milan Deškovič v Bakovcih; Albina Kovač na Bregu pri Ptuj; Viktorija Cigoj-Bratina v Ljubljani.

V 1. skupino III. kategorije: Leopoldina Klemenc, otroška vrtarica v Ljubljani.

Dr. Anton Slivnik

srez. san. referent v Radovljici

od 15. t. m. zopet redno ordinira

od 8. do 10. dop. in od 2. do 4. pop.

Iz vojaške službe

★ Napredovanje rezervnih častnikov. Z rangom od 17. decembra 1927 so napredovali v 1. topništvo v čin rezervnega kapetana I. razr. kapetani II. razr.: Josip Rupčič, Karol Fajt, Joža Jelenc, dr. Vladimir Leustek, Ivan Zelkovič, Janko Koščević, Martin Beker, Ivan Juvančič, dr. Vladimir Vidmar, dr. Branko Stefanovič, Karol Fabijani in Ivan Herczeg; v čin rez. poročnika podporočniki: Josip Brinar, Alfred Spicer, dr. Vladimir Skulja, Andrej Tekleš in Oto Muk. — **V konjenici** v čin rezervnega kapetana I. razr. kapetana II. razr. Dragotin Breithut in Vladislav Gelzinger. — **V inženjerski stroki** v čin rez. kapetana I. razr. kapetani II. razr. Vladimir Šterk, Danilo Zagar in Ivan Certina; v čin rez. kapetana II. razr. poročnik Gustav Pfeifer. — **V zrakoplovstvu** v čin rez. kapetana I. razr. kapetan II. razr. Avgust Košutič. — **V ekonomski stroki** v čin admin. kapetana I. razr. kapetani II. razr. Matija Seršen, Miroslav Stiglič, Josip Schneider, dr. Juro Kulčar in Milan Grahor; v čin rez. admin. poročnika podporočnik Josip Bajar. — **V topniško-tehnični stroki** v čin rez. admin. kapetana I. razr. kapetan II. razr. Nikolaj Pšenica. — **V sanitetni stroki** v čin rez. san. kapetana I. razr. kapetana II. razr. dr. Erih Die in dr. Bela Prica; v čin rez. san. kapetana II. razr. poročnika dr. Ivan Galič in dr. Pavel Vajt; v čin rez. lekarniškega kapetana II. razr. poročniki Viljem Tiri, Franjo Novosel in Marcel Barbieri. — **V veterinarski stroki** v čin

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem. Mesto ribjega olja dajajte svojim otrokom

JEMALT

ki ima zelo prijeten okus in vonj in ga otroci jemljejo z največjo slastjo kot kakšno slaščico. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah v malih in velikih zavojih.

rez. kapetana II. razr. poročnik Franc Samec. — Z rangom od 28. junija 1928 v pehoti v čin rez. kapetana I. razr. kapetani II. razr. Branko Skakič, Marko Moravec, Adolf Prohaska in Franjo Gorečan; v čin rez. kapetana II. razr. poročniki Bogdan Kurbus, Vinko Linič, Franjo Gregorič, Janko Babinik, Vekoslav Palek, dr. Milan Perič, Rihard Miler, Ivan Pahernik, Janez Vagner, Karol Sos, Franc Majcen, Feliks Vajzer, Josip Paspas, Florijan Zupane, Vilko Kotnik, Stjepan Benko, Pavel Horvat, Rudolf Svarevald, Kornelij Mlinarič, Edmund Gregel, Zaharija Babič, Aleksander Hohnjec, Anton Lingel, Maks Zagar, Marko Plemič, Maks Dimič, Josip Rovšal, Franjo Novakovič, Janko Drnovšek, Robert Salvi, Ladislav Mlakar, dr. Josip Goljevšek, Ivan Poldrugač, Lambert Knobloch, Franjo Farkaš, Vladimir Lokar, Josip Disoper, Josip Kolšek, Silvester Radej, Ivo Arlavi, Franc Pintar, Zvonimir Murat, dr. Miroslav Frelih, Franjo Zagar, Izidor Fine, dr. Josip Kramer, Josip Popinjak, Dušan Ribar, Ervin Leitner, Franjo Greif, Joško Velikonja, Jakob Pap, Dragotin Trešnjak, Roman Oberlintrner, Maks Bajc, Andrej Zel, Hugo Brav, Janko Greiser, Vladimir Anžlovar, Janez Triler, Vinko Sterle, Ivan Križaj, Fran Ujčič, Hugo Hasenau, Peter Findrih, Artur Kladius, Emanuel Petrič, Karol Křivanek in Slavko Dragoner; v čin rez. poročnika podporočniki Vinko Gajšek, Ivo Polisek, Vekoslav Švehel, Anton Ogrin, Ivo Režek, Franc Erženjak, Bogomil Goldberger, Milan Rehnicec in Hinko Held. — **V topništvu** v čin rez. kapetana II. razr. poročniki Pavel Ješe, Dragotin Raukar, Vladimir Kirin, Kornelij Šeper, Viktor Kamenar, Vladimir Kobi, Ivan Kavšek, Ferdo Krizmanič, Alfred Vancas, Mirko Veinrebe, Vilko Novosel, Viktor Opalina in Zlatko Kralj; v čin rez. poročnika podporočniki Ladislav Koh, Miroslav Singer, Marko Balic, Vekoslav Čeh in Vilko Molnar. — **V konjenici** v čin rez. kapetana II. razr. poročniki Ivan Mišević, Ernest Koenigsdorfer, Ivan Vučak in Janko Košenina; v čin rez. poročnika podporočnik Peter Kondič. — **V zrakoplovstvu** v čin rez. kapetana II. razr. poročnik Vladimir Žepič; v čin rez. poročnika podporočnik Vladimir Novosel. — **V ekonomski stroki** v čin rez. admin. kapetana II. razr. poročnika Miroslav Mažan in Joža Stuhec; v čin rez. admin. poročnika podporočnik Peter Strbič. — **V inženjersko-tehnični stroki** v čin rez. admin. kapetana II. razr. poročnik Josip Zagar. — **V sanitetni stroki** v čin rez. san. kapetana I. razr. kapetani II. razr. dr. Branko Bečestina, dr. Slavko Hirš in dr. Maks Grosman; v čin rez. san. kapetana II. razr. poročniki dr. Adolf Lečnikar, dr. Damjan Vardič, dr. Tomislav Bardek, dr. Josip Paleček in dr. Fran Kavčič; v čin rez. lekarniškega kapetana II. razr. poročnik Ivan Kristan. — **V sodni stroki** v čin rez. sodnega kapetana I. razr. kapetana II. razr. Peter Grebene. — **V veterinarski stroki** v čin rez. kapetana II. razr. poročnik Albrecht Sorger. — **V mornarici** v čin rez. san. kapetana I. razr. kapetan II. razr. dr. Ivan Jurina; v čin rez. inž. kapetana I. razr. kapetan II. razr. Franjo Kolibaša; v čin rez. poročnika fregate poročniki korvete Fran Ilšič, Peter Mustur in Milan Lazari. — Z rangom od 28. junija 1927 v čin rez. san. kapetana II. razr. poročniki dr. Sava Markovič, dr. Dragoljub Božič, dr. Vladimir Piletič in dr. Vladimir Vujič. — Z rangom od 28. junija 1928 v čin rez. san. kapetana II. razr. poročniki dr. Milan Fotič, dr. Božidar Kolovič in dr. Stanimir Rakovec.

★ Upokojen je pehotni podpolkovnik Edmund Jugovič in obenem preveden v rezervo.

Naznanila

Cjubiljansko gledališče

Začetek ob 20.

Drama:

14. oktobra, nedelja, ob 15: STILMONDSKI ŽUPAN. Izven. — Ob 20: ROMEO IN JULIJA. Izven.
15. oktobra, ponedeljek: POHUJŠANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI. Red A.

Opera:

Začetek ob pol 20.

14. oktobra, nedelja, ob 15: ČARDAŠKA KNEGINJA, opereta. Izven.
15. oktobra, ponedeljek. Zaprt.

Opera. Danes nedeljo popoldne ob 15. uri se poje v opernem gledališču Kaimanova opereta Čardška kneginja, v običajni zasedbi. Glavne vloge so v rokah gospe Poličeve in Ribičeve ter gg. Drnovca, Pečka in Povheta. Dirigira kapelnik Štritoč, režija je v rokah gospoda Povheta.

Drama. Danes v nedeljo 14. t. m. bosta v ljubljanski drami dve predstavi in sicer popoldne ob 15. uri Maeterlinčkova drama Stilmundski župan, ki nam riše pretresljivo zgodbo iz časa svetovne vojne, ko je nemška vojska zasedla Belgijo. Drama je izredno globoka, polna pretresljive vsebine ter jo je občinstvo pri premieri in reprizah izredno toplo sprejelo. Zvečer ob 20. uri pa se v pripori Shakespearejeva tragedija Romeo in Julija z gospo Šaričovo v vlogi Julije. Ostala zasedba kakor pri premieri. Obe predstavi sta izven pri običajnih dramskih cenah.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 14. oktobra ob 20: »GEJŠA«.
Ponedeljek, 15. oktobra. Zaprt.
Torek, 16. oktobra ob 20. uri »OGNJENIK«. Goštanje v Celju.
Sreda, 17. oktobra ob 20. uri »MOJ OČE JE IMEL PRAV«. Ab. B. kuponi.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Ljubljana ima v ponedeljek 15. t. m. ob 8. zvečer skupno pevsko vajo. — Pevovodja.

Poldnevni izlet v Medno priredi v slučaju ugodnega vremena danes popoldne Stolna Prosveta. Odhod z avto izpred magistrata ali pa ob 2.40 pop. z vlakom.

Rokodelski dom. V ponedeljek 15. t. m. je sestanek Kat. društva rokodelskih pomočnikov. Udeležijo se ga vsi člani, zlasti oni, ki so se prijavili za jezikovni pouk. V torek in četrtek je pevsko vajo pod vodstvom g. prof. M. Bajuka, v sredo in petek je tamburaška vaja. Pričetek je vedno ob osmi uri zvečer.

Šišenska »Prosveta«. V ponedeljek 15. t. m. ob pol 8. zvečer v dvorani veleznimivo sklopično predavanje. Predava dr. p. Roman Tominec. Člani in prijatelji, pridite polnoštevilno!

Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. Članice in člani zberemo pri Sv. Križu danes ob 11. dopoldne. Prosimo za točnost. — Odbor

Bivši salezijanski gojenci imajo sestanek v četrtek, dne 18. t. m. ob 8. zvečer na Rakovniku.

Prosvetno društvo v Lomu priredi danes 14. pop. ob 3. uri predstavo z naslednjim sporedom: 1. Deklamacija, 2. Kaznovana ničemurnost. — Saioigra v 2 dejanjih. 3. Orliška telovadba po napevih. »Venček na glavi...« in »Rožic ne bom trgala...«

Orel

Vsem orlovskim edincem. Tekmovalni red in vaje za leto 1929. (za praški labor in tekme J. O. Z.) je izšel. Naroča se pri jugoslovanski orlovski zvezi v Ljubljani. En izvod stane 8 Din, če se knjižica takoj naroči, pozneje pa znatno več.

Cerkveni vestnik

V uršulinski cerkvi v Ljubljani bo danes blagoslovljen kip sv. Antona. Ob 4. popoldne bo pridiga, blagoslovitev kipa, rožni venec, litanije in blagoslov z Najsvetejšim.

Duhovne vaje za moške bodo v Domu od 31. oktobra do 4. novembra. Na ta tečaj so vabljeni posebno moške, ki so že večkrat delali duhovne vaje.

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu ima odbovoro sejo prihodnji torek ob 4 pop. Ob 5 je shod v kapeli.

Poizvedovanja

Nov dežnik se je našel, Tavčarjeva 1. Poizve se pri hišniku.

Dežnik je bil pozabljen včeraj zjutraj v stolnici. Odda naj se pri cerkovniku. Gi:le:lo-j ozFl,

Pridobivajte novih naročnikov!

Kostanjev taninski les

Stalni nakup! — Najugodnejše cene! — Takojšnje plačilo!

ERNEST MARINC

CELJE, Zrinjskega ul. 4. — Tel. interurb. št. 136.

Predaja ozir. prevzetje trgovine

Vljudno naznanjam, da sem predal svojo podružniško trgovino v Mariboru Meljska cesta št. 1.

gosp. Ani Griletz.

Pri tej priliki se najlepše zahvaljujem vsem cenjenim odjemalcem, kateri so me obiskali in v me zaupali ter prosim, da bodo isto izkazali tudi moji naslednici.

Z velespoštovanjem
Henrik Prinčič.

Dovoljujem si tem potom cenjenemu občinstvu vljudno naznaniti, da sem prevzela podružniško delikatesno trgovino v Mariboru, Meljska cesta 1. od gospoda Henrika Prinčiča.

Naslanjajoč se na svojo prakso in zmožnost, se bodem potrudila, da bodem svoje cenjene odjemalce in goste popolnoma zadovoljila s prvovrstnim in vedno svežim blagom.

Za prav obilen obisk prosim

z velespoštovanjem
Ana Griletz.

Inserirajte

V

„Slovencu“!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima stalno na zalogi po najnižjih cenah:

vseh vrst špicerijsko in kolonijalno blago, mlevske izdelke, poljedelske pridelke, krmila, mesne izdelke, bencin, cement, modro galico, žveplo, poljedelske stroje itd. — Priporočila zlasti za jesensko gnojenje Tomaževo žlindro, rudniški superfosfat.

Prodaja in kupuje seno in slamo, na razpolago drva in premog.

bosanske slive

eturirane v zabojčkih po 5 kg Din 43.—
10 kg Din 81.—

☛ Suhe hruške in jabolka ☛

po zavoju 4 Din ceneje. — Franko poština in ovojina — Pošljia po povzetju

Eksport G. DRECHSLER, Tuzla, Bosna.

Krojaški atelie

za GOSPODE in DAME nudi priznano prvovrstno, solidno izdelovanje in točno postrežbo po zmernih, oziroma konkurenčnih cenah in se priporoča

STANISLAV VIDOVIČ, MARIBOR, Gledališka ul. 10

Austro Fiat

brzovozni AUTOBUSI in tovorni
ter vozovi za vse svrhe, najpopolnejši in najrazširjenjši svetovni fabrikat

Glavno zastopstvo

O. Žužek, Ljubljana

Tavčarjeva ul. 11.

— Zelo ugodni plačilni pogoji. —

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pisni vprašanju odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Službodobne

20 zidarjev

in večje število težakov išče gradbeno podjetje. Jelenec-Slamer, Maribor, Vetrinska ul. 30.

Strojna tovarna sprejme takoj v stalno službo dobro izvežbanega

Železo - strugarja

in stroj. ključavničarja. Ponudbe z navedbo plače na ogl. odd. Slov. pod »Stalno 1928« št. 9892.

Trgovski pomočnik-manufakturst, prva moč, se sprejme. Ponudbe na trdno Fr. Prijatelj, Tržišče.

Gozdarja

izprašanega, z večletno prakso v upravnem in obratnem poslovanju (žaga) za stalno samostojno službo sprejme uprava veleposestva »Hausampacher«, pošta Hoče pri Mariboru.

Trgovski potnik

ki bi poleg svojih stvari prevzel solidne čevljarke izdelke, se sprejme. Dobra provizija. Naslov v upr. Slov. pod št. 9905.

Sobarica

perfektna, solidna, se sprejme s 1. novembrom proti dobri plači. Ponudbe na Mary Galli, Novi Vrba, Vojvodina.

Železo - strugarja

in stavbenega ključavničarja - takoj sprejme. Plača po dogovoru. - Fran Končan, sploš. ključavničarstvo, Domžale.

Služkinjo

sprejme, pridno in pošteno, katere zna dobro samostojno kuhati in opravljati vsa gospodinj. dela. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 9997.

Modni atelje

Fani Jaeger Kolodvorska ulica 28/L. Sprejme dobro izurjeno pomočnico za fino delo.

Hišnico (ka)

za novo hišo iščem. Plačilo, mala podstrešna soba. Ponudbe na oglasni oddelku »Slovenca« pod »Centrum«.

Sprejemem

poštenega učenca z vsi oskrbo v hiši. Prednost imajo tudi taki, ki so brez staršev. - Pekarna Justin, Dobrna.

2 čevljar. pomočnika

sprejme takoj v stalno delo. Hrana in stanovanje v hiši. - Franc Šifrer, sploš. čevljar, Šk. Loka.

Sprejemem služkinjo

veščo nemščino, 20 let staro, za gostilno in kuhinjska dela. - Naslov v upr. Slov. pod št. 9950.

Začetnico

za pisarniška dela - se sprejme. Ponudbe poslati lastnoročno pisane pod: »Začetnica 10002« upravi.

Služkinja

se išče za trgovsko hišo na Gorenjskem, ki zna samostojno kuhati srednje veliko kuhinjo, ter se razume tudi na gospodinjstvo. Služba je dobra in trajna. Ponudbe z navedbo plače na upravo »Slovenca« pod šifro: »Pridna in poštena« 9990.

Išče se šteparica

tudi začetnica. Hrana in stanovanje preskrbljeno. Ivan Poljanec, Sebenje pri Trzinu.

Dijaki

Dva dijaka

sprejme z vsi oskrbo s 1. novembrom. Naslov v upr. Slov. pod št. 9975.

Službe iščejo

Mladenka

z meščansko šolo, enoletnim trg. tečajem, izučena trgovine z mešanim blagom, išče primerne službe. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pridna« št. 9887.

Mesto učenke

išče deklica, stara 14 let, s 6 razr. osn. šole, v manufakturni trgovini na deželi. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 9900.

Vrtnar

šolan, išče službe. Gre tudi za pomočnika. Naslov v upr. pod »Zelo vesten« št. 9910.

Perfekten slovenski stenograf

zmožen srbohrvaščine, nemščine, vseh pisarniških del, išče primerne službe. Ponudbe na inštrni oddelku »Slovenca« pod »Zmožen« št. 9902.

Delavec

z dežele, 20 let star, išče službe v kmeti trgovini v Ljubljani, kjer bi po možnosti lahko opravljal tudi službo ordonanca. Naslov na upravo Slovenca pod »Pošten« št. 9911.

Intelligenten fant

prosi mesto skladiščnika, nadziralca ali podobno. V prostem času lahko vodi ali sodeluje v tamburaškem zboru. Ponudbe upravi Slovenca pod št. 9930.

Kovač - kladivar

za orodje, išče stalnega mesta. - Cenj. ponudbe na upravo Slovenca pod »Kladivar« št. 9907.

Dekle

pridno in pošteno, ki ima vajo v kuhanju ter samostojnem gospodinjstvu, išče primerne službe. Nastop po dogovoru. - Pisma na upravo »Slovenca« pod »Stalna služba« št. 9999.

Prodajalka

želi mesta v trgovini v mestu ali na deželi. - Ponudbe na upravo Slov. pod šifro »Vestna 9977«.

Službe išče

kakršnekoli, mož. srednje starosti. Naslov v upr. Slovenca pod št. 9973.

Pošteno dekle

išče mesta kot natakarica na promet. kraju, mlajša moč, z večletno prakso, lahko položi tudi nekaj kavčice. Nastop takoj ali pozneje. - Cenj. ponudbe na upravo Slov. pod šifro »Poštena« št. 9979.

Izbrani arhiv

za salonski orkester, poceni prodaja Janko Gregor, Ljubljana, Salendrova ulica št. 4.

Pouk

Metoda Berlitz Pouk francoščine, angleščine, italijanščine, nemščine itd. po profesorji dotičnih jezikov. Vsak profesor poučuje edino v svoji materinščini. - Prijave samo: Kralja Petra trg 8/L, Ljubljana.

Krojno risanje

in prirojanje damskih oblek poučuje edino strokovno izprašena učiteljica in lastnica modnega salona Roza MEDVED, Ljubljana, Mestni trg 24, III. nadst. Izvršujejo se raznovrstni kroji po meri.

Poučujem

temeljito nemščino, Grem tudi na dom. Naslov pove Slov. pod št. 9980.

Angleščino

poučuje Miss Farler, Dvofakova ulica 3/III, hiša Tönnies-Obnova.

Prav na Vas

smo mislili, ko smo otvorili podružnico za naročnino, inserate in male oglase v našem dnevniku sredi mesta. Oglasite se v paviljonu poleg Uniona na Miklošičevi cesti. Telefon 30-30.

Stanovanja

Soba išče

gospodična v bližini Tabora ali sv. Petra. - Ponudbe na upravo Slovenca pod šifro »Mirna 9885«.

Separirana soba

lepa, čista, se odda solidnemu gospodu. - Krekova 5/L, desno, Maribor.

Elegantna soba

meblirana, s poseb. vodom, električno lučjo, se odda takoj solid. boljšemu gospodu. - Florijan-ska ulica 31, I. nadst.

Dve do tri sobe

za pisarno v prvem nadstropju se oddajo sredi mesta na najlepšem prostoru. - Vprašaj: Kralja Petra trg 8 viš, pritličje, levo.

Oddam sobo

Naslov pove uprava Slovenca pod št. 10.013.

Stanovanje

soba, kuhinja, pritlikline, v Tomačevem, 150 Din mesečno, se odda. - Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 9961.

Lepa, solnčna soba se ugod. odda pri boljši družini dvema gospodičnima ali dijakinjama v Vodmatu event. z vsi oskrbo. Naslov v upr. Slovenca pod št. 9972.

Stanovanje

išče akademik: sobico s separatnim vodom. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod Takoj 10.011.

Vnajem

Trgovina v najem.

Popolnoma renovirano - dobrodošlo trgovino blizu cerkve v trgu Braslovca, oddam takoj pod zelo ugodnimi pogoji v najem. Več ustmeno. - Naslov v upr. Slov. pod št. 9893.

Prvega novembra

oddamo na prometni točki več lokalov in skladišč ca. 200 m², veliko klet, porabno za vinsko klet ali skladišče. Ogled od 10 do 12 dopoldne. Naslov v oglasnem oddelku Slovenca št. 10.004.

Enonastropna hiša

nova, na lepem prostoru (križišče), z večjim vrtom, v hiši elektrika in vodo, priprava za trgovino ali obrt, se prod. Pogoji ugodni, v desetih letih se izplača. Natančno se izve v trafiki v Rožni dolini, cesta II.

Potnik (ca)

ali zastopnik (ca) za Slovenijo, ki se dobro razume na tehnične predmete, se išče proti proviziji. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod 9483.

Potnike in potnice

ki obiskujejo lekarne, drogerije in večje specialne trgovine, iščem proti dobri proviziji. Ponudbe le resnih reflektantov na poštni predal 314, Beograd.

Fiksna plača in provizija

Prvorazredni bančni zavod sprejme v vseh krajih države agilne zastopnike za prodajo državnih vrednostnih papirjev na obroke pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod K-1009 na »Interklam«, Marovska 28, Zagreb.

Prireditve

Gostilna Stumpf-Schrei

Studenci pri Mariboru. Danes ob 15. uri velika »Terezija veselica«.

Trgovsko opravilo

stelaže, eno s predali in stojalo za petroleje, kupim. Ponudbe na upravo lista pod »Nizka cena«.

Ovčjo volno

cunje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glaževino, kosti ter krojaške odpadke, kupim in plačam najboljši. - A. Arbeiter, Maribor, Dravska ul. 15. - Iščem stalne nabiralce in nakupovalce.

Vago

dobro ohranjeno, decimalno, kupi Anton Zitnik, Čušperk, Grosuplje.

Deske

smreka, jelka, monte kupujem stalno proti takojšnjemu plačilu. - »Mangart«, poštni predal 43, Ljubljana.

Hlude

bukove in hrastove (hrastove ža od 20 cm naprej), kupuje parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana.

Ia. bukova drva

kupim vsako množino. - Ponudbe z navedbo cene franko vagon na upravo Slovenca pod »Takojšnje plačilo« št. 9947.

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah. CERNE, juvelir, Ljubljana. Wolfsova ulica št. 3.

Prodamo

Salon eleganten, skoraj nov - prodam. - Ponudbe pod »Salon« upr. Slovenca.

Radio-aparat

trocevni, sistema Hartley, ceno napredaj. Naslov se izve pri upr. Slovenca pod št. 9838.

Radio

osemcevni, z okvirno anteno, komplet, napredaj. Ravnotraj dovršeno izvrstno amatersko delo. Ogled sredi mesta. Naslov v inseratnem oddelku »Slovenca« št. 9810.

Harmonij

dobro ohranjen, ceno prodam. - Alojzij Orlič, Suhor (Metlika).

Več rabljenih

otroških vozičkov in dvokoles, v dobrem stanju, zelo poceni prodaj. - F. Batelj, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Radio-aparat

z dvema dvomrežnima elektronskama, prodam za 900 Din. - Naslov pove uprava pod št. 9937.

Lončena peč

in železna peč (gašperček), stoječa, se prod. Poizve se: Dunajska cesta št. 5/L.

Stoječa ura

skoraj nova, za jedilnico, prodam. - Ponudbe pod »Ura« na upravo Slov.

Potniški avto

svetovne znamke, luksuz. opremljen, vendar prost davka, dvosedezni (po potrebi tudi štirisedezni) v brezhibnem stanju, se prod. za 25.000 Din. Ponudbe na upravo Slov. pod: Takoj plačljiv 9974.

Kočija

dobro ohranjena, se poceni prod. - Naslov v upr. »Slovenca« pod značko »Kočija« št. 9880.

Kratki glasovir

črn, vinske sode, bibliotetska omara, pisal, miza, se prod. - Dobrajc, Maribor, Franciškanska 21.

Železen štedilnik

dobro ohranjen, se prod. - Zaloška cesta 3.

Vrata za garažo

3.20x3.20 m. Stiskalnice (prešo) za seno. Marmor, obdelan za grobnico - prod. F. Cvek, Kamnik.

Več hrastovih sodov starih, od 300 do 500 l, za takojšnjo uporabo, prodam. - Ignacij Oblak, sodar, Vrhnika 3.

Rabljene avtomobile

osebne, medtem tudi malo vožene, 2, 4 in 6 sedežne tov. omnibuse ter tov. vseh jakosti, motokikle solo in s priklopi znanih znamk. Vam nudim v največji izbiri O. 2U-2EK, Ljubljana, Tavčarjeva 11. - Prevzamem v komisijski prodaji rabljene avtomobile in motokikle.

Štedilnik

se prod. Novak, Erjavčeva 2.

Konje

3 teške in 2 polteške, za vsako delo sposobne, po nizki ceni prodam. Ogledajo se lahko vsak dan od 12. do 14. ure. Kolodvorska ul. 6, Ljubljana.

Trgovski lokal

primeren za delikatesno trgovino, z novim inventarjem, v večjem mestu, se takoj prod. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Sijajna eksistenca 9963«.

Belega krompirja

1 do 2 vagona prodam. Cenj. ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod »Savinjska dolina« 10.012.

Krompirja

(jedilnega)

oddam v vagon Oskrbištro graščine Neukloster, Sv. Peter v Sav. dolini pri Celju.

Obrt

Šivilja

na dom za popravilo oblek in perila zelo poceni. Se priporoča. Naslov v upr. Slov. pod št. 9971.

Parna pekarna

Jezeršek, Udmat št. 58, naznanja cenj. gospodinjstvom, da peče domači kruh od 15. oktobra ob 7 jutraj in ob 4 pop.

Gostilna pri Mülleriu

za Bežigradom - vabi cenjene goste na poskusno nove pristne portugalke in na domače krave in mesne klobase.

Šivilja

izurjena - za obleke in perilo, gre šivat na dom. Dnevno 30 Din in hrana. Naslov se izve v upr. Slovenca pod št. 9914.

Klavirje

uglašujem ter popravljam strokovno in čisto; potujem tudi na deželo. - Feliks Povše, uglaš. klavirjev, Ljubljana, Hotel »Lloyd«, Sv. Petra cesta. Telefon 33-65.

Brivnica »Zora«

Celje, Srečarova ul. 8, dobra, snažna postrežba. Sprejema tudi britve v brušenje. - Se priporoča. M. Butkovič.

Nagrobne svetilke

vseh vrst in druga klesarska dela izvršuje točno in solidno tvrdka Jos. Otorepec, za Gradom 9 (ob koncu Strelške ul.).

Obnovljena mizarska delavnica

Valentin Šlibar

Stob-Domžale 10, izvršuje vsa mizarska dela. Velika zaloga mrtvaških krst in vse za to potrebne predmete.

Za sladkorno bolne

diabetike in bolne na želodcu hranilna sredstva, kakor kruh (Luftbrot), pecivo, prepečenec, kekisi, čokolada in kompoti tvrdke A. Fritz, Wien, ima vedno v zalogi samo delikatesna trgovina I. Buzzolini, Stritarjeva - Lingerjeva ulica. - Vsak dan sveža šunka.

Krojači in šivilje!

Kroje (šnite) po najnovejši modi razpošilja za dame in gospode: Knaflj Alojzij, učitelj krojaštva, Ljubljana, Križevniška 2.

Krušno moko in rženo moko

vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 24.

Ia trboveljski premog

in lepa, suha bukova drva kupite najugodnejše pri trdnici Franc Slova, Razlagova ulica 20.

Vijoline

kitare, citre, strune in potrebščine kupite najbolje pri M. Mušiču. Paviljon za dramskim gledališčem. Pripricajte se!

Inventurna prodaja

otroških vozičkov in dvokoles raznih modelov, je po jako nizkih cenah. - »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Sode in kadi

vseh velikosti ima vedno v zalogi Fran Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. - Popravila se izvršujejo točno in po konkurenčnih nizkih cenah!

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibser, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

P

Razno**Vsakdo**

dobi za Din 90—lepo
rožasto flanelasto odejo

R. MIKLAUC

„Pri Škofu“

LJUBLJANA

Pred Škofijo štev. 3

Lingerjeva ulica

Druva

bukove in brastove od-
padke od parketov, do-
stavlja po nizki ceni na
dom parna žaga

V. SCAGNETTI

v Ljubljani, za
gorenjskim kolodvorom.

Nogavice

Flor, svilene, cvrtnate,
pavolnate, volnene v
veliki izbiri in najje-
neje pri trdki

Osvold Dobeic, Ljubljana

Pred Škofijo 15

Na debelo!
Blago dobro!
Na drobno!

Budilka Din 60—

3letna garancija

Ivan Pakiž, Ljubljana

Predškofijo 15.

Najboljši liker
za želodec je

Zdravnik
želodca

**ki krepki
in zdravi
želodec****D. M. C.**

znamaneec, Perl-preji-
ca, kvačkanec

Mouliné

v raznih barvah ter
najceneje, kupite le pri
trdki

Osvold Dobeic, Ljubljana

Pred Škofijo 15

Velika zaloga!

Na debelo! Na drobno!

plačuje najvišje

M. GERŠAK & CO.

Ljubljana, Prečna ulica 4

(poleg mestne ljudske

kopeli). — Telefon 2329.

Žimnice

modroce, posteljne mreže,
želez. postelje (zložitve),
otomane, divane in druge

tapetniške izdelke dobite

najceneje pri **RUDOLFU**

RADOVANU, tapetniku.

Krekov trg št. 7 (poleg

Mestnega doma).

AKO RABITE TISKOVINE

ILUSTRACIJE, KATALOGE ALI
PROSPEKTE I. T. D., TODA SE
NE MORETE ODLOČITI, V KAK-
ŠNI TEHNIKI NAJ SE IZDELAJO.

BLAGOVOLITE SE OBRNITI

VEDNO NA NAŠE PODJETJE. - V
VSEH TEH VPRAŠANJH VAM JE
DRAGE VOLJE NA RAZPOLAGO

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA**

BRZOJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANA

UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD.

V KATEREM SO ZASTOPANE VSE

MODERNE GRAFIČNE PANOG

VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠU-

JEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO

PO ZMERNIH CENAH. — PRORA-

ČUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO

OFFSET-TISK • KAMENOTISK

KNJIGOTISK • UMETNIŠKI TISK

ČRKOLIVNICA • KNJIGOVEZNIKA

Najboljši v materijalu in konstrukciji so
kolesa in šivalni stroji znamke
„Gritzner“ in „Adler“
za dom. obrt in industrijo. — Švicarski
pletinski stroji „Dubied“, istotam pl-
saini stroji „Uranija“ v treh velikostih
Pouk vzenja brezplaćen! Na obroke?

Le pri

JOS. PETELINC

Ljubljana

blizu Prešernovega sp.

ob vodi

Večletna garancija!

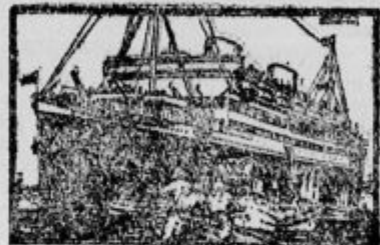
Zahtevajte ponudbo.

**Kamgarn, velour
in double za plašče in
kostume**

Elegantni in priprosti plašči in obleke za velike
in male, zelo dobro blago najnižja cena v trgovini

MARIJA ROGELJ

Ljubljana, Sv. Petra cesta 26.

Kraljeva angleška linija

ROYAL MAIL LINE

za JUŽNO AMERIKO

Brazilijo, Uruguay, Argentino, Chile, Peru itd.

„ASTURIAS“ in „ALCANTARA“

največji angleški motorni ladji na svetu.

Podzastopnik **Ante Šušić, Ljubljana,**

Kolodvorska ulica 26.

Šola jezikov metoda Berlitz

Kralja Petra trg, 8. I.

Ponovno in izrečno opozarjamo na to, da so naši profesorji
za francosčino rojeni Francozi, za nemščino rojeni Nemci,
za italijanščino rojeni Švicarski Italijani, za angleščino rojeni
Angleži, enako za srbohrvaščino, ruščino, ...

Gojenec stiši pri lekciji Francoza, Nemca, Italijana, Angleža in
odgovarja z izgovorom in naglasom Francoza, Nemca, Italijana,
Angleža. — Uči se strogo po načelih Berlitzove metode, t. j. brez
vsakega napora, kakor se je kot otrok učil materinega jezika

Novi tečaj v vseh jezikih se pričnejo tekom tega tedna

Kdor se ranje zanima, naj se oglasi v tekočem tednu med 10—12 pred-

poldne ter med 2 pop. in 8 zvečer na:

Kralja Petra trgu, 8/I., Ljubljana.

Kupim stalno vsako množino

kostanjevega taninskega lesa

SMREKOVE SKORJE — CELE IN ZDROBLJENE,

smrekove hmeljeve droge, rabljene, dobro ohranjene sode od strojnega in

jedilnega olja po najvišjih cenah proti akreditivnemu plačilu.

FRANC OSET, SV. PETER V SAVINJSKI DOLINI.

Štev. 801/pr. 9970

**Odprodaja mestnih konj, kočij, sani in
plinskih razvijalcev (generatorjev)**

Mestna občina ljubljanska namerava odprodati 10 parov
tovornih konj, nekaj kočij, dve kočijski sani in tri plinske
razvijalce (generatorje).

Konji se lahko ogledajo in kupijo vsak dan od 11. do pol
13. in od 17. do 18. ure na mestni pristavi, Povšetova cesta 8,
ostali predmeti pa vsak čas istotam.

Kolikor se konj ne bo prodalo že na pristavi, bo zanje
prostovoljna javna dražba na konjskem sejmišču dne
17. oktobra 1928.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 11. oktobra 1928.

Zahvala

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob izgubi na-

šega nepozabnega, draga strica, gospoda

Luka Vilharja

bivšega urarja

za poklonjeno krasno cvetje in vence, kakor tudi vsem onim,
ki so našega blagega pokojnika v tako častnem številu spre-
mili k večnemu počitku, se vsem prav srčno zahvaljujemo.

V Ljubljani, dne 13. oktobra 1928.

Zalujoči ostali.

LUTZOVE PEČ

In

PEČ „MONOLIT“

ING. GUZELJ

Ljubljana VII., Jernejeva cesta 5.

Telefon 2252.

Naznanjam veleocenjenim odjemalcem,
da od 1. oktobra 1928 dalje nisem več
vodja podružnice tukajšnje

„Humanik“ zaloge čevljev

ker sem to mesto odložil.

Zahvaljujem se cenjenim odjemalcem
za v podružnici Humanik mi izkazano zau-
panje in prosim obenem, da se mi isto
izvoli ohraniti še nadalje v moji modni
trgovini.

Velepoštovanjem

Fr. Krick, Celje.

Volneno perilo à la dr. Jäger

moško, žensko in otroško

izdeluje tovarna „Vunica“ d. d., Sušak

Odpošilja se tako: — Angro-skladišče za celo

kraljevino SHS se nahaja pri

Kosti Nikolič i drug, Beograd

Knez Mihajlova ulica 12.

Kuhano maslo

sveže, ne žarko in ne soljeno, kupi po najboljši
ceni **JOS. JAGODIČ, CELJE**, Glavni trg. — Pri-
poroča obenem najfinije vrste kave, čaj, rum,
pristno domačo slivovko, kuhinjsko posodo in
drugo železnino.

Ivan Mastnak

CELJE, Kralja Petra cesta 15

priporoča svojo veliko zalogo manu-
fakturnega in konfekcijskega blaga
po zelo nizkih cenah.

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo dežnikov,

solčnikov in sprehajalnih palic

Popravila točno in solidno

Ivan Zakotnik

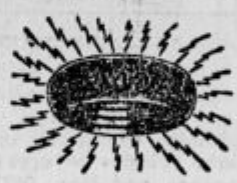
Ljubljana, Dunajska cesta 46.

mestni tesarski
mojster

Tel. 2379.

Vsakovrstna tesarska dela kakor moderne lesene stavbe, ostrejša hiš, vile,
tovarne, cerkve in zvoniki, stropi, razna tla, stopnjice, ledenice, paviljon,
verande, lesene ograje itd. Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

PARNA ZAGA TOVARNA FURNIRJA

**Svetovno znani
galvanični prstani**

proti revmatizmu, slabemu spanju, neuralgiji, živčnim napa-
dom in podobnim boleznim.

Samoprodaja za celo Jugoslavijo

A. Zorko, Maribor

poštni predal 80

Solventni zastopniki za vse kraje se sprejmejo.

Za obisk zasebnikov v malih krajih iščemo za Slovenijo

nekaj provizijskih potnikov

Predmet nudi možnost lepega zaslužka in je neobhodno po-
treben v krajih, kjer ni električ. razsvetljave, in se torej lahko
proda. — Znanje slovenščine in nemščine je predpogoj. — In-
teresentom, ki razpolagajo z dobrimi referencami in morejo za
vzorčno zbirko položiti 1000 Din varščine, se dovoli predjem
na potnino. — Ponudbe na »BARZEL« d. d. SUBOTICA.

VACLAV SCHRAMM

LASTNA IZDELOVALNICA GODBENIH INSTRUMENTOV

Specialna trgovina za
godala vseh vrst in
godalnih potrebin,
strun itd.

Popravila vseh vrst go-
dal se izvršujejo točno
strogo strokovnjsko
in poceni

SPECIJALIST ZA MEDENA GODBENA GLASBILA

lastna izdelovalnica **CELJE, KRALJA PETRA CESTA 14**

Razpis

Oblastni odbor mariborske oblasti razpisuje službo kme-
tijsko-gospodinske učiteljice za potovalne kmetijsko-gospodin-
ske tečaje po deželi.

Prosilke morajo dokazati, da so izpolnile splošne in po-
sebnne predpogoje za sprejem v oblastno službo, predpisane v
§§ 4. in 7. uredbe glede službene pragmatike za nameščence
mariborskega oblastnega odbora z dne 21. julija 1927, Uradni
list z dne 17. septembra 1927, št. 406/26 in da je na seminarju
kake gospodinske šole položila izpit iz gospodinjstva.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene s predpisanimi in
zadostno kolkovanimi prilogami je predložiti tekom 4 tednov
po razglasitvi tega razpisa oblastnemu odboru mariborske obla-
sti v Mariboru.

Mariborski oblastni odbor.

Dr. Leskovic, predsednik.

„MARGO“-SLAD V KOŠČKIH

Živinski sejem.

Na dan sv. Terezije 15. oktobra se bo vršil pri Sv. Lovrencu na Pohorju tretji in zadnji živinski sejem v tem letu za konje, govedo in drobnico. — Vabijo se kupci in prodajalci.

Za gg. duhovnike!

Specialen Strichkamerni za obleke, kamerni ali Adria za talarje, Marengo ali Šetland za suknje, ter vse druge potrebščine priporoča v nakup **manufaktura Franc Dobovičnik, Celje** (3g. duhovniki dobe engros cene!)

Krojači pozor!

Sukno, kamgarne, koverkote, donbine, lodne in vse krojaške potrebščine kupite najceneje v ogromni tovarniški zalogi **Franc Dobovičnik, Celje** Zahtevajte vzorce!

Za žene in neveste!

Poročne obleke, ter vse potrebno blago za balo, posteljino, odeje kupite v veliki izbiri najceneje pri **Franc Dobovičnik, Celje** Oglejte si veliko zalogo!

Benzit-nadmilo je utelešena čistilna moč!

Pri pranju z Benzit-nadmilom se blago niti najmanj ne pokvari, ker Benzit-nadmilo nesnago razkroji. — Tukaj je kuhanje in drgnjenje perila nepotrebno, ker nesnago Benzit-nadmilo iz tkanine razkroji.

Nesnago razkrojiti se pravi, da celo najfinejše tkanine pri tem ne trpijo.

Nesnago razkrojiti se pravi, perilo tako intenzivno, temeljito prati, da celo največja nesnaga brez truda izgine.

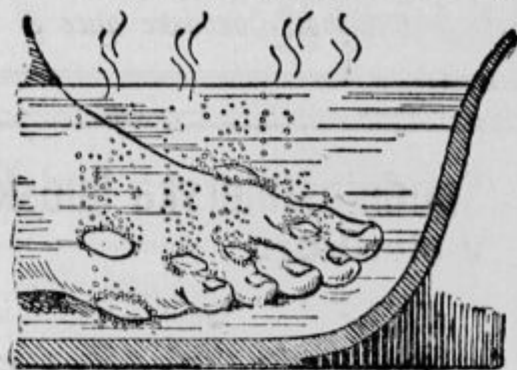
Benzit Nadmilo

z dvojnim učinkom

Tvornice Zlatorog, Maribor

Čudovita kopeli za noge

Risba kaže, kako uničevalno učinkujejo čudovite moči soli sv. Roka na gnezda kurjih oces in otrdela koža, kako prodre v dupline in dvigne kornice otrdelih mest.

Bolečine nog zginejo za vedno.

Že mnogo let je sol sv. Roka najzanesljivejši in najbolj popularen dodatek za kopeli, čegar proizvajalci načeloma odklanjajo porabo razjedajočih, žgočih kislin za odstranjevanje kurjih oces. Razna sredstva proti kurjim ocesom v obliki mazil, obližev, tinktur itd., ki vsebujejo kisline, razjede pač gornji del kurjega očesa, ko istodobno požgo kožo in meso, pri tem pa ne uničijo korenin kurjega očesa. Kurje oko vsled tega kmalu zopet naraste, vrhutega pa povzroča ta procedura velike bolečine. Sol sv. Roka ne vsebuje nikakih kislin in učinkuje izključno le na koren kurjega očesa. Dalje učinkuje specialna in čudovita kemična sestava soli sv. Roka za nožna kopeli dobrodejno in osveževalno na živo zdravo meso, ne da bi jo omečala. Omečajo se samo trdi deli kurjega očesa, da se lahko odstranijo z nožem.

SOL SV. ROKA za nožna kopeli pa ni samo najbolj idealno sredstvo za kurja očesa, ampak je obenem kosmetično zdravilno sredstvo za vse bolezn v nogah. — Ena kopelj s soljo sv. Roka za noge odstranja kar najhitreje otiske čevljev, žulje, bulc, zdravi ranitve, odstranja poletno posebno nadležno paljenje nog, preobilo potenje nog in slab duh. Ena nožna kopelj s soljo sv. Roka za noge odstrani vsako utrujenost nog in jih napravi kot novorojene. Tako dobrodejni učinek na noge se nato občuti po vsem telesu, vsled česar postane kopelj za noge osveževalna kopelj za celotni organizem. — Cena velikemu zavoju 16 Din. — Dobiva se v vsaki lekarni. Če bi je ne dobili, obrnite se na trdiko

DROGERIJA GREGORIČ, LJUBLJANA.

➡ Sol sv. Roka za noge uredi še tako zanemarjene noge! ➡

KUPON ZA UGANKE

v
ILUSTRIRANEM
SLOVENCU

Št. 42

Zabtevaite **CENOVNIK** s 1000 brezplačni slikami **A. KIFFMANN, Maribor št. 40 b**

pri švicarski tvornici ur. Lastno izdelovanje okrovij in sestavljanje ur (remontaža).

Din 49— ura na sidro (america) nekoliko boljše izvršitve 65- 3letno jamstvo. Ure: Omega, Doxa in druge znamke cenejše nego druge.

Din 64— z enim zvonom, z 2 zvoncema Din 69—, 3letno jamstvo. Pošiljam po povzetju. Za neodgovorjajoče vrnem denar nazaj.

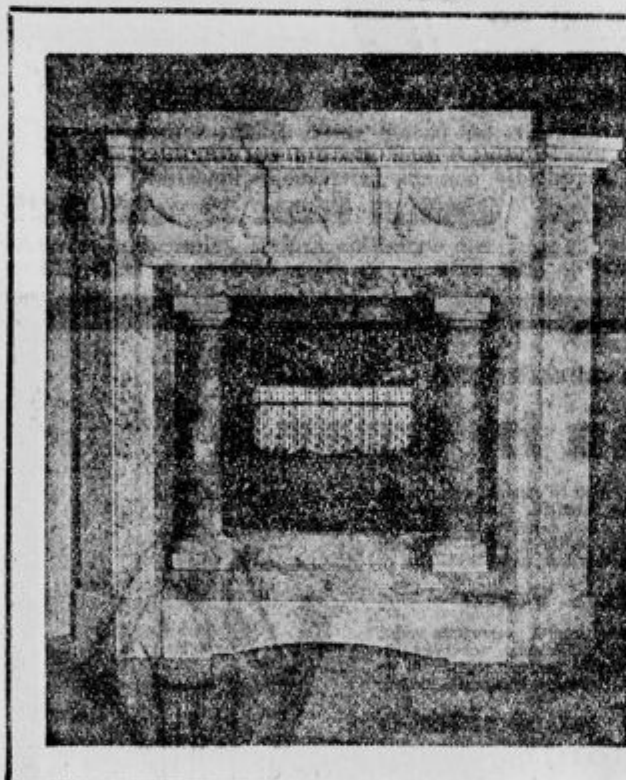
PUH - PERJE R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Javna dražba

Dne 19. oktobra 1928 bo na Okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 15, javna dražba posestva Zgornji Rožnik, obstoječega iz hiše, gospodarskih poslopj, vrta, njiv, travnikov in gozda. Cenilna vrednost 332.484 Din. Najmanjši ponudek 221.656 dinarjev.

Svarilo!

Neki Franjo Klemen ponuja zasebnikom manufakturno blago proti plačilu na obroke. Vsakogar najodločneje svarimo, da bi dajal Franjo Klemenu naplačila, akonto-plačila ali podobno, če bi prišel s takimi ponudbami, oddajte ga prvi policijski oblasti.

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA

Ustanovljena leta 1860.

ALOJZIJ VODNIK

LJUBLJANA, poleg gl. kol.

Cerkvena umetna dela: altarij prižnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za mabilje, elektromonterje strojarje, trgovske pulite, mesnice, kopalnice, stopnišča in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele marmornati kamini za salone in elegantna stanovanja, kameniti lijkali za kuhinje.

Dr. M. Slavič:

Na Sinaj

Der el-Arbain, samostan štirideset (mučnikov), se imenuje ta samostanski gradič z enim nadstropjem v spomin na 40 mučnikov, ki so bili tu umorjeni v davnih časih. Sinajski menih, padre Mojsé, s katerim sem govoril v samostanu sv. Katarine že binkoštno soboto, me je čakal na vrtu pred samostanom. Povabil me je na obed. Na mizi je imel že vse pripravljeno, videl sem tudi salato narejeno, ki bi jo sicer tako rad jedel. A bil sem tako utrujen, ne toliko od napora kakor od vročine, da nisem mogel ničesar jesti. Izpil sem le ponujen arak, da mi ne bi škodovala naslednja pijača, potem limonado ter čisto vodo, vodo in vodo. Nato pa sem se poslužil edinega pripomočka v teh slučajih, stegnil sem noge in roke v vodoravno lego, slozabil na ves svet ter zadremal kakor ubit. Kmalu me je streslo, da sem skočil po koncu. Glava je bila sicer še težka, a ko sem jo z vodo malo oplahnil, se je tudi udala moji volji. Šel sem v obednico, kjer pa sem našel Mojsēja spečega na klopi. Vstal je tudi on ter mi začel streči. Imel je zame celo neko meso, h kateremu je pripravil grah iz moje konzerve. Najbolj pa mi je teknila salata pomešana z nekakim korenjem, ki me je spominjalo na grenko zelišče Izraelcev, ki so ga jedli velikonočni praznik. Kot pecivo je bil izvrsten dateljinov kolač, kakršnega še nisem prej jedel. Nazadnje sva skuhala še ceylonski čaj, ki sem ga jaz imel iz Suez. Po takem obedu je morala izginiti vsa utrujenost, bil sem zopet sposoben za delo in pot.

Oj brat Mojsé! Vesel sem ga bil, ker me je spominjal že z imenom na Mojsesa. Pa nič ni bil podoben bibličnemu Mojsesu, gorečnemu, ognjevitemu govorniku. Majhen je bil, ljubezniv in nežen, postrežljiv in požrtvovalen. Razumela pa sva se najbolj v italijanskem jeziku. Ne morem si predstavljati, kako so mogli nekateri sinajski potopisi govoriti o neprijaznih sinajskih menihih. Proti meni jih je bila sama prijaznost in ljubeznivost. Kaj pa dela ta moj mali

Mojses? Puščavnik je pravzaprav in oskrbnik oaze. Njegov samostan je lepo, za te kraje zopet nenavadno poslopje, celo majhna trdnjavnica, v kateri je nekaj celic in tudi nekaka »lepša« soba, ki mi je bila odkazana za odmor. V notranjščini je precejšnja kapela, kjer je včasih liturgija, brat Mojsé pa opravlja v njej svoje molitve. Ob samostanu je lepa, rodovitna oaza, kjer so oljke, fige, marelice in polno zelenjave. Ta vrt oskrbuje Mojsé, sam namaka nasade in nadzoruje pomožno delo, ki mu ga vršijo Beduini iz okolice. Po dva dni v tednu se Mojsé mudi na gori sv. Katarine, vsako soboto pa gre v samostan sv. Katarine, kamor nese pridelke svoje oaze, dočim si odtam prinese moko, riž, suhe ribe, sir in še kaj takega, kar potrebuje v svoji kuhinji, kjer je sam svoj kuhar in pek. In dobro zna jedi pripraviti in vse zna lepo pospraviti v kuhinji, da je bila vsaka stvar na svojem mestu.

Kakih 300 korakov od samostana je beduinska koliba, kjer stanujeta menda dve družini. Nisem si jih mogel natančno ogledati, ker so ležale pred njo ženske, ki so si začele vleči rute na obraz. Pa to me tudi ni toliko zanimalo. Pač pa me je iznenadil nesinajski šotor med samostanom in beduinsko kolibo. Zastavica z belim križem ga je naredila zame še bolj zanimivega. Kmalu sem se seznanil s prebivalci tega šotora. Bil je to g. Alfred Kaiser, naravoslovec iz Švice, s svojo soprogo. Že mesec stanuje pod tem šotorom, žena mu kuha, en Beduin jima nosi vodo in pospravlja posodo.

Že četrtilj je bil Kaiser na Sinaju. L. 1886, je bil kot uslužbenec v egiptskem naravoslovnem zavodu v Kairi reduciran. V svoji brezposelnosti je šel s 500 franki na Sinaj ter prišel po 7 mesecih za malarijo bolan in raztrgan v Kairo. L. 1887. je bil drugič tam v spremstvu nekega geologa. Tretjkrat je odšel tja l. 1890. za več let s svojo prvo ženo, ki mu je po dveh letih tam umrla obenem s tam rojenim dečkom. — S prestedkom dveh let je bil tam do l. 1898. ter imel pri Rdečem morju in sredi Sinaja svoj tabor za geološke, meteorološke in botanične študije. Četrtilkrat

je bil na Sinaju l. 1926./27. Že v zimskih mesecih je bil pri Rdečem morju. Od spomladi do pozne jeseni pa je bil pri samostanu »Arbain« v soteski Ledže. Iz Švice mi je pisal, da je koncem oktobra prišel z (drugo ženo) srečno v domovino, šotor pa je še shranil pri sinajskih menihih. Ta g. Kaiser mi je iz Švice naznanil, da sta moja dva sinajska meniška znanca izstopila iz samostana, pa dostavil: »Mi pa smo drugačni; mi pa bi le preradi prav kmalu zopet še enkrat uživali puščavo. Bojim pa se, da bo delo preveliko in življenje prekratko, da bi mogli izvršiti svoje nove načrte. Zdaj bo že pozet kmalu minulo leto, da smo preživeli z vami tisti nepozabljivi popoldan v samostanu...«

Občudoval sem tega navdušenega raziskovalca Sinajskega polotoka, po katerem je hodil blizu 40 let kakor Izraelci Živel je preprosto kot Beduin, stanoval pod kako skalo ali pa si iz kamenja sestavil koč. V popolni samoti je tako živel pri 3. potovanju tudi s svojo prvo ženo. Enkrat bi ga Beduini iz nespornost umljenja kmalu ustrelili; drugače pa se mu ni nič zgodilo, tudi oropan ali okraden ni bil nikoli. Sicer pa je sklenil z Beduini obrambno prijateljstvo, ki ga je varovalo pred napadi.

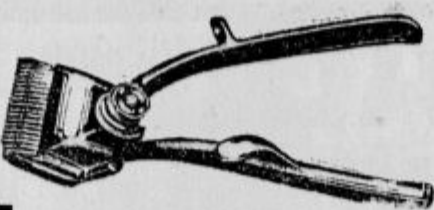
Neizmerno veliko naravoslovnega gradiva ima nagromadenega. Nekaj reči je objavil v geografskih časopisih, nekaj tudi v posebnih knjižicah. Nekaj geoloških zbirk je prodal, da je dobil sredstva za daljnji študij. Tokrat je imel okoli šotora naloženih do 30 herbarijev sinajskih cvetlic. Čudno, kaj je ta človek vse videl in našel. Kjer se je nevaženemu človeku zdelo, da je le pusto kamenje, je našel kako cvetko ali neznatno rastlino, ki se bori tu v težkih okoliščinah za obstanek. Pozna od blizu vse sinajske rodove, osem glavnih navajajo med 10.000 prebivalci vse živalstvo, rastlinstvo, vso zemeljsko tvorbo itd. V zapisniku del, ki pridejo za sinajski študij v poštev, ima 4890 spisov. Rad bi spisal monografijo o Sinaju ter objavil dragoceno nabrano gradivo. O tem pa sodi žal pesimistično: »Komaj mislim, da se bo to dragoceno gradivo objavilo še pred mojo smrtjo.«

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 28 zvezek: A. Sheehan, Noting. Povest trškega delavca. 24 Din. vez 22 Din. — 24 zvezek: A. Marby, Hanka. Ljudsko-srbska povest. 22 Din. vez 20 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hiti cesarja Montezuma. 82 Din. vez 42 Din. — Stotek in njegovo burško življenje. 14 Din. vez 22 Din. — 27 zvezek: Pregeš, Otrci soluna. 24 Din. vez 32 Din.

Za jesensko in zimsko sezono! Novo došlo!

Prima blago za plašče v vseh kakovostih. Kasha v modnih barvah za obleke, bluze in kostume. Anglesko blago. Modno blago za pulovre in krila. Baržun in pliš za plašče, rope in obleke. Svilena podlaga. Barhenti in flaneli. Pripor za krojače in šivilje. Kratka roba. Zelo ugodne cene.

Felix Michelitsch, modna trgovina „K Nevesti“
Maribor, Gosposka ulica št. 14. Telefon 128.

Lasostrižnik iz najfinejšega angleškega jekla 25 Din, britve 19 Din, prvi aparat 17 Din, skarje 7 Din, žepni nož 2.50 Din, kavni mlin 42 Din, klavir 12 Din, klesar 7 Din, žepna svetiljka 5 Din, harmonika 350 Din, gramofon 355 Din, mandolina 150 Din, kitara 270 Din, gosli 315 Din, tambura 180 Din, okarina 15 Din, fotoaparat 45 Din, krasne otroške igrače kakor: lutke, medved, konje, zajce, mačke, avto, ladje itd., razpoložljive samo v dobri in najboljši kvaliteti veletrgovina **K. STERN-HECKL, Celje št. 18, Slov.** Vse kar ne ugaša se zamenja ali vrne denar. Naročila čez 300 Din poštnine prosta. Zahtevajte takoj in zastonj veliki ilustrirani cenik z več tisoč slikami.

K. Pučnik

krojaški atelje
Ljubljana
Tavčarjeva
ulica 3

se uljudno priporoča ter opozarja
na novo dospela prava angleška
blaga - - - Prvevrstno delo

Lovske puške

floberti puške, brovninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetni ogenj.

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Selenburgova 6

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle

Obrestuje vloge po 6% in 7 1/2%

„Spectrum“ d. d.

Inž. Koplsta, Dubsky in Krstić

tvornica ugleda in brušenega stekla

Ljubljana VII

se nahaja od 1. novembra

Celovška cesta 81. - Telefon 2343.

Zagreb, Osijek, Središnjica: ZAGREB

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5-6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah kakor tudi brušene prozorne šipe izbočene plošče, vsteklavanje mod. Pina, navadna ogledala

Prva slovenska parna vulkanizacija v Ljubljani

PETER ŠKAFAR, RIMSKA CESTA ŠT. 11

je edina tvrdka v Ljubljani, ki ima oblastveno dovoljenje za popravila galoš in snežnih čevljev, kakor tudi vseh drugih gumastih predmetov. Zatorej dajte svoje galoše in snežne čevlje v popravilo samo tej tvrdki, ki ima za popravila gumastih predmetov zaposlene samo strokovnjake, ki na specialnih strojih strokovnjaško izvrše popravila.

LETOS ZNIŽANE CENE

POSTREŽBA SOLIDNA

**VELOUR
in SUKNO**
za damske plašče
velika izbira, nizke cene
R. MIKLAU „Pri škofu“
Ljubljana
Lingerjeva ul. Medarska ul.
Pred škofijo

Kedaj
bodemo
postali srečni
in zadovoljni?

V mesecu novembru, ko se bode pričelo žrebanje glavnega in milijonskega V. razreda srečk Državne razredne loterije.

Zakaj bo
v tem času

mного iznenačenja in senzacije za celo bodočnost?

Ker bode zadeto mnogo milijonov dinarjev, ter padejo veliki dobitki v prvi vrsti na doplačilne srečke, katere ima še samo v mali množini na razpolago glavna povlašćena in širom cele Jugoslavije poznana najsrečnejša kolektura

Aleksandra R. Pavlovič, Beograd, Obilicev Venac 35. Tel. 15-25

Slovenci na plan pa še danes naročite po dopisnici eno doplačilno srečko, katere cena je v primeri z ogromnimi dobitki zelo nizka ter stane 1/4 Din 500.—, 1/2 Din 250.—, 1/4 Din 125.—

Ali se hočete osvoboditi svojega

revmatizma in trganja?

Zbadljive, skeletne bolečine v udih in členkih, otekli udje, sključene roke in noge, trganje, bodljaji, zbadanje po raznih delih telesa, da celo slabe oči, so česte posledice revmatičnih in protinskih bolečin, ki jih je treba odstraniti, ker bo sicer bolezen vedno bolj napredovala.

Ponudim Vam

zdravljenje s pijačo, ki bo ozdravila, razredčila vodno kislino, pospešila prebavo in izločevanje, torej ne tako zvano splošno ali tajno sredstvo, marveč izdelek, ki ga nam nudi v blagor človeštva dobra mati narava,

Vsakomur poskušnja zastonj!

Pišite mi takoj in prejeli boste od založništva, ki jih imam v vseh deželah, popolnoma zastonj in izbrano poskušnjo s poučnim navodilom. Sami se boste lahko prepričali o neškodljivosti in hitrem učinkovanju sredstva!

AUGUST MÄRZKE, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalersstr. Nr. 5. Abt. 18.

v vseh

modnih barvah

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

Ceneno češko perje!

1 kg sivnega opuljenega perja 70 Din, napol-belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 in 150 Din, mehko kot puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljatelj carine prosto proti povzetju, od 300 Din naprej

poštnine prosto. Vzorec zastonj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na **Benedikt Sachsels, Lobez 3 pri Plznu**, Češkoslovaška. - Poštne pošiljke rabijo iz Češko-slovaške v Jugoslavijo približno 10 dni.

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Cankarjeva ulica št. 4
(popreje pri Belem volu)

Obrestuje

hranilne vloge po najvišji mogoči obrestni meri in je denar pri njej najvarneje naložen, ker jamčijo poleg rezerv in lastnih hiš vsi člani z vsem svojim premoženjem.

Posojila in trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.

Hranilne vloge nad Din 52.000.000.—

Velika izbira. Najnižje cene.

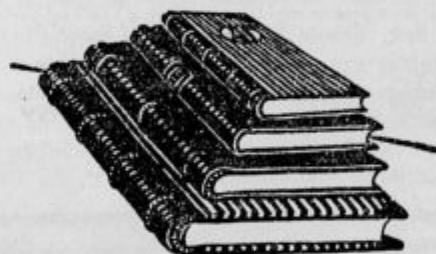
Dvokolesa nova od Din 1000.— naprej. Šivalni stroji od Din 1400.— naprej. Otroški vozički od Din 240.— naprej. Motorji po najnižji ceni. Oglejte si pred nakupom zalogo. — Prodaja na obroke. Ceniki franco.

„TRIBUNA“, F. B. L.

Ljubljana, Karlovska cesta številka 4.

Vsakovrstne trgovske knjige, štruce, mape, noteze, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, zvezke i. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!

Na debelo!

Na drobno!

Anton Janežič,
Ljubljana, Florjanska ul. 14.

Knjigoveznica in črtnica trgovskih knjig.

Za krojače!

Za krojače!

Nova, velika

knjiga krojaštva

za samouke o prirojanju moških oblačil

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ul. 7

Zahtevajte opis knjige!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzoiav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**